DIOECESIS MOGUNTINA
IN
ARCHIDIACONATUS
DISTINCTA
COMMENTATIONIBUS DIPLOMATICIS
ILLUSTRATA,

COMMENTATIO
SECUNDA
DE
ARCHIDIACONATU
ECCLESIÆ COLLEGIATÆ
B. MARIÆ VIRGINIS IN CAMPIS
MOGUNTIN.
È
DOCUMENTIS ORIGINALIBUS ET AUTHENTICIS
ERUTA
A

STEPHANO ALEXANDRO WÜRDTWEIN
EMINENT. AC CELSISS. ARCHIEPISCOPI ET ELECTORIS
MOGUNT. CONSILIARIO ECCLES. ET FISCALI MAJORE
INSIGNIS ECCLES. COLLEG. B. M. V. AD
GRADUS DECANO.

MANNHEMII,
TYPIS ACADEMICIS,
MDCCLXVIII.

Digitized by Google

Digitized by Google

DIOECESIS MOGUNTINA
IN
ARCHIDIACONATUS
DISTINCTA.

COMMENTATIO
SECUNDA.

DE

ARCHIDIACONATU
ECCLESIÆ COLLEGIATÆ B. MARIÆ VIRG.
IN CAMPIS MOGUNT.

Digitized by Google

Tractum Archidiaconalem Præpoſiti *B. Mariae Virginis in Campis* (a) Metropolitanæ præ reliquis mox ſubjungimus, ſitum geographicum non procœdriam eccleſiarum ſecuti; is autem è *Marcâ Moguntinenſi* (Megunzer marca (b)) in pagum *Wormatienſem* (c) protenditur, Archidiaconatibus S. Victoris & ſummæ ædis meridiem & occidentem verſus plerumque contiguus, Rheno à ſeptentrione clauditur. Hujus tractûs eccleſias è regiſtris beneficiorum originalibus ſeculorum XV. & XVI. utut rudibus & inconcinnis exhibemus. Sunt autem iſtæ:

§. I.

HEYSSESHEIM (d)

Item Cathedraticum (e) *xxiiii.* ß. (f).
Item communis emenda (g) *iiii.* ß.
Item Campanator i. myn. (h) *avene.*

Molitores.

It. Hen Prume i. Capp.
It. Clas Muller i. Capp.
It. Jeckel Muller i. Capp.

Piſtores.

It. Conrad i. Capp.
It. Thomas i. Capp.
It. Cleſgin i. Capp.

Mechanici.

It. Conrad Sartor i. Alb.
It. Peter Wysbader i. Alb.
It. Wiprecht i. Alb.
It. Peter Wedderawer } *non habent.*
It. Henrich Calceator }

(a) Alio nomine jam anno MCCCLXXXII. in diplomate *Adolfi* I. Arch.-Mog. feriâ poſt *D. Eliſabethae* memoriam ſextâ dato compellatur : *Eccleſia collegiata ad S. Crucem.* Mutatio hæc undè provenerit, *Theodoricus Greſemundus* in hiſtoriâ de violata juxta Moguntiam S. Cruce *Argentorati* 1614. excuſa carmine notavit.

(b) *Megunzer marca. Paullini* de *pagis. Pagus Moguntiacenſis* in *vita S. Diſibodi.* In *actis SS. Ordinis S. Benedicti* apud *Mabillon.* memoratur his verbis: *Subſtitit* (Diſibodus) *poſt decem peregrinationis ſuae annos in pago Mogonciacenſi. Spicileg. Joannis T.* 1. *pag.* 222. Conf. *Chronici Gottwicenſis Tom. prodromus pag.* 684.

(c) Uno

(c) Uno intuitu ut Archidiaconatûs noſtri limites perluſtrare poſſis, hìc omnes ejus eccleſias terminales apponendas duxi. Sunt autem: *Hexheim*, *Eſenheim*, *Stadeck*, *Nieder-Saulnheim*, *Ober-Saulnheim*, *Udenheim*, *Schornsheim*, *Wirſtat*, *Sulzheim*, *Wallerthumb*, *Weinheim*, *Vendersheim*, *S. Johann aliàs Megelsheim*, *Bettenheim*, *Sprendlingen*, *Zoczenheim*, *Welgesheim*, *Harweiler*, *Aſpisheim*, *Diedersheim*, *Büdesheim*, *Kempten*, *Gaulsheim*, *Algesheim*, *Ingelhelm infer. Heidesheim*, vid. eruditam diſſertationem *de pago Wormatienſi à Cl. Lamey in Actis academicis Palat. pag.* 243. T. 1. editam.

(d) Modò *Heydesheim.*

(e) *Cathedraticum*, penſio quæ Epiſcopo quotannis exſolvitur in ſignum ſubjectionis. Charta Girardi epiſcopi Caturc. *inter Inſtrum. Gall. Chriſt. Tom.* 1. *pag.* 48. *Col.* 1. ſeu pro honore cathedræ. *Conc. Braccarenſ. II. c.* 2. pro reſpectu ſedis. *Conc. Ravennenſ. an.* 997. *c.* 2.

(f) ß. hoc ſigno notatur ſolidus, de quo ſolidè *Cl. Nellerus* in diſſert. *de ſolido ficto* & *de ſolido ſpeciei argenteo apud Treviros.*

(g) *Emenda.* idem ac mulcta pecuniaria, compenſatio damni, emendatio, quæ arbitrio Judicis irrogatur. *Willem. Armoric. lib.* 1. *Philipp. p.* 103.

Quod quicquid tulerant clero clerive colonis
Præcedente prius emenda reſtituerunt.

(h) *Myn.* mina, menſura frumentaria, apud nos eſt malderi pars quarta.

Jus

Jus patronatûs eccleſiæ in *Heydesheim* ab antiquo jam competiit Abbatiſſæ & conventui *Veteris Cellae Mogunt.* Teſtantur id chartæ ſequentes:

I.

Nominatio & competentia parochi in Heydesheim.

Ich *Godfrit von Partinheym* parherr zu *Heyſſinsheim* erkenne mich offentlich in diſem briefe, und thun kond allen dy yn ſehint, leſint oder horint leſen, daz ich die parharre zu *Heyſſinsheym* vorgenannt, dy ich han und geruwicklichen beſitzen und mir auch gegeben iſt von den erberen geyſtlichen mynen lieben Frauwen der Epptiſſin und convent gemeiniglichen des Cloiſters *zu alten Munſter* innwendig *Menczier* rincmuren gelegen, halden und beſchitzen ſall in aller der maſe und wyſe, als andir myne Forſaren und beſunder herr *Simon* ſelge, genannt *Bromſir Liſte* perherr der egenannten Kirchen, myne nechſte forſar of mich bracht hant und myt her gehabt und beſeſſen hant, und ſal ich *Godfrit* obgenannt dy egenannte myne Frauwen nit hoher tringen odir vertme an dy fordiren, danne als vorgeſchriben iſt. Des zu orkunde und mer Sycherheyt han ich *Godfrit* egenannt gebeden den wirdigen in Gott Vattir und geiſtlichen herrn herrn *Jacob* Apt zu *Erbach*, daz er ſyn ingeſiegel by das myne an diſen briefe hat gehangen, des wir bruder *Jacob* apt vorgenannt von bede wegen herrn *Godfrit* perherrns obgenannt uns erkennen. Datum *Erbach* anno Domini M.CCC. LXXXIX ipſo die *ſancti Udalrici confeſſoris.*

II.

II.

Concordia ſuper competentiâ parochiali cum Abbatiſſa Vet. Cellæ inita.

Wir Suſter *Grede* Aptiſſin und der convent gemeinniglichen des cloiſters zu *alte Monſter* Grawis ordins gelegen ynnwendig der eyne muren zu *Mentze* bekennen uns offentlichen an dyſem brieſe und dun kund allen den dy yn ſehint, leſint odir horint leſen, daz wir eynmudecklichen mit beradem mude uns und unſers cloiſters fride eyntrechtig ſyn worden und gentzliche vereyneget mit herren *Godfrit* von *Partenheym* unſerme perherrn zu *Heyſſinsheym* um alle anſprache und Forderunge, dy er zu uns und unſerme cloiſter gehabt hat, als von der egenannten kirchen wegen zu *Heyſſinsheym*, darum er ſich in koſt und arbeit geworffen hatte zu *Rome* . . als er meynte daz er darzu getrungen worde und hat der egenannte herr *Godfrit* of alle anſprache, als vorgeſchriben iſt, gentzlihen und lutlichen verzygen als daz er die egenannte parre, die er von uns hat, halten ſallen in aller der maſe als ſyn forfaren vor yme und bit namen herr *Simon* ſyn allernechſte forfaren vor yme und ſall uns darüber nit hoher trengen, und darumb ſo ſyn wir unterwyſet, daz wir yme ſynen ſchaden und koſt kehren ſollen und abedun, und vor ſolche koſt han wir yme geredit hundert gulden zu geben in fünf jaren y zu winachten zwenzig gulden und ſollet die nu zu winachte nechſt kommend angehn und ſy yme bezalen oder binne vierzehn tage darnach unbeſangen, wer es auch ſache, daz Gott uber yn gebode ynwendig der vorgenannten fünff jahre vor wynachten ſo ſollen wir die vorgenannte zwenzig gulden

nymand ſchuldig ſyn zu geben odir zu richen von ſyne wegen danne um ſunderliche gunſt und frindſchaft, So will er daz ſy uns bliben vor ſyne ſele. Auch ſollen wir den vorgenannten herrn *Godfrit* nit tringen reſidentien zu dun mit ſyme ſelbes lybe, doch alſo, daz er beſtelle, daz der parren genug geſchye, auch umb ſunderliche frindſchaft und bede des egenannten herrn *Godfrit* und ſyner frinde ſo verhengen wir yme und iſt unſer gute willen, daz er zu welcher zyt is yme eben kommet, daz er ſyn eygen kyrche permutiren moge an hinderniſſe uns odir jemands von unſeret wegen. Des zu orkunde und mehr ſycherheid han wir Apptiſſin und Convent obgenannt unſer beyde ingeſiegele an diſen briefe gehangen. Gegeben da mann ſchryeb zu latine *Anno Domini MCCCLXXXIX ipſo die ſancti Kiliani mart.*

III.

Parochus recipitur ad eccleſiam in Heydesheim.

In nomine Domini amen. Univerſis & ſingulis præſentis inſtrumenti inſpectoribus ſeu auditoribus maxime tamen his, quorum intereſt vel intererit ſeu intereſſe poterit quomodolibet in futurum & quos noſſe fuerit oportunum, notum ſit evidenter, quod anno à nativitate Domini mileſimo trecenteſimo octuageſimo nono, indictione XII. Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris ac domini noſtri domini *Urbani* divina providentia *Papae ſexti* anno duodecimo, ultima die menſis Septembris hora ejusdem diei veſperarum in domo ſeu loco capitulari monaſterii *Veteris Cellae Moguntie* ubi & in quo perſepe actus ejusdem monaſterii tractari & exerceri ſolent conventuales &

capi-

Digitized by Google

capitulares coram venerabilibus & religioſis Dominabus *Margaretha* Abbatiſſa, *Elizabeth* Prioriſſa & quam pluribus aliis Dominabus ſeu monialibus conventualibus & capitularibus, ejusdem monaſterii capitulariter ibidem congregatis & in preſentia mei Notarii publici & teſtium ſubſcriptorum ad hoc vocatorum ſpecialiter & rogatorum perſonaliter conſtitutus honeſtus vir *Godefridas* de *Partinheym* presbyter *Mog. dioc.* eisdem Dominabus Abbatiſſe, Prioriſſe & aliis monialibus predictis humiliter ſupplicavit, quatenus juxta tenorem, mentem & continentiam quarundam translationis & inveſtiture literarum ipſis ibidem ad requiſitionem ejusdem Domini *Godefridi* per me Notarium publicum ſubſcriptum lectarum, notiſicatarum & publicatarum ipſum ad eccleſiam parrochialem in *Heyſſinsheim* prope *Wackernheim* dicte *Mog. Dioc.* admitterent & reciperent gratioſe ac ipſum facerent de ipſius parrochialis eccleſie pacifica poſſeſſione gaudere: ſibique prout ad eas & earum quamlibet pertineret, de ipſius eccleſie fructibus, reditibus, proventibus univerſis & obventionibus univerſis & ſingulis reſponderent & reſponderi facerent integre & complete prout in dictis translationis & inveſtiture literis plenius continetur; Quæ quidem Abbatiſſa una cum dictis Prioriſſa & aliis monialibus capitularibus matura inter ſe prehabita deliberatione hujusmodi ſupplicationi tamquam rationabili favorabiliter annuentes ipſum Dominum *Godefridum* ad eandem eccleſiam parochialem in *Heyſſensheim* virtute & auctoritate dictarum translationis & inveſtiture litterarum admi-

 ſerint

ſerint & receperint pleno jure, Domina Abbatiſſa ſuo & conventus ſui nomine dictum Dominum *Godefridum* de hujusmodi parrochiali Eccleſia per librum quem in ſuis tenebat manibus, uti moris eſt, inveſtivit, quibus ſic peractis ut prefertur, ſtatim Dominus *Godefridus* antedictus ad requiſitionem Dominarum Abbatiſſe, Prioriſſe & aliarum monialium capitularium predictarum ad hoc ſe obligavit & aſtrinxit, nec non fide data, loco juramenti preſtiti, promiſit in manibus Domine Abbatiſſe predicte ſuo & conventus ſui nomine predicti ſolemniter ſtipulando, quod de cetero, quamdiu dictam parrochialem Eccleſiam in *Heyſſinsheim* obtinebit & poſſidebit, ſtabit & erit contentus in fructibus & reditibus ipſius Eccleſie, quos pro tunc habuit & habere dignoſcebatur Eccleſia predicta & in quibus ſui Anteceſſores & preſertim bone memorie Dominus *Simon* dictus *Brumſer* hactenus contenti ſteterunt & fuerunt, contentus fuit & ſtetit & quod nihil ultra ab eisdem Abbatiſſa & conventui exigat, extorqueat ſive petat, vel exigere, petere ſeu extorquere quovis modo preſumat vel attemptet etiam quocumque queſito colore dolo & fraude penitus procul motis; ſuper quibus omnibus & ſingulis dicta Domina Abbatiſſa ſuo & predicti conventus ſui nomine me notarium publicum infra ſcriptum requiſivit ut ſibi ſuper his unum vel plura ſi neceſſe fuerit, conficiantur publicum inſtrumentum ſeu publica inſtrumenta. Acta & geſta ſunt hec loco & tempore ſupra in principio preſentis inſtrumenti deſignatis præſentibus honorabilibus & diſcretis viris Dnis *Henrico* dicto *Stoyſs* Canonico, *Heilmanno* dicto

Blu-

Digitized by Google

Blucher de *Babenhuſen* Vicario Eccleſie B. M. V. ad gradus *Moguntie* & *Joanne Doliatore* de *Franckenfordia* Clerico *Mog. Dioc.* teſtibus ad premiſſa vocatis pariter & rogatis.

Et ego *Gerhardus Wydemar* Clericus Moguntinus publicus Imperiali authoritate Notarius, quia predictarum translationis & inveſtiture literarum publicationi, lectioni & notificationi, ſupplicationi, admiſſioni, receptioni & inveſtiture, nec non obligationi, ſtipulationi & promiſſioni predictis, ceterisque premiſſis omnibus & ſingulis, dum ſic ut premittitur, fierent & agerentur una cum prenotatis teſtibus preſens interfui, eaque ſic fieri vidi & audivi ideo preſens publicum inſtrumentum exinde confeci, quod propria manu mea ſcripſi & in hanc publicam redigendo formam ſigno meo ſolito & conſueto ſignavi rogatus & requiſitus in fidem & teſtimonium omnium & ſingulorum premiſſorum.

§. 2.

WACKERNHEIM.

It. Cathedraticum xviii. ß.
It. Communis emenda i. ß.
It. Campanator nil dat propter prandium.
It. Henrich Molitor i. Capp.
It. Ebertshen Molitor i. Capp.
It. iii. Alb. pro violenciis.

Digitized by Google

INGELHEYM INFERIUS.

It. Cathedraticum ii. ß. *iiii.* ß. *minus.*
It. Communis emenda ix. ß. *i. quartale vini,*
It. Campanator i. myn.
It. iii. Alb. pro violenciis.

Jus Patronatûs in *Ingelheym* ab Eccleſia cathedrali Herbipolenſi tranſiit ad *Waltherum* Decanum collegiatæ *S. Stephani Mog.* ab hoc demum per tabulas ultimas ad ſucceſſores in Decanatu. En documenta:

IV.

Eccleſia Herbipolenſis bona ſua in Ingelheim infer. cum jure patronatus vendit Decano S. Stephani.

Bertoldus de Starenberg, Decanus *Manegoldus de Nuwenburg* Præpoſitus eccleſie *S. Johannis in Houge Ottho de Lodeburg* Cuſtos totumque Capitulum *Herbipolenſis eccleſie.* Noverint univerſi quod propter urgentes neceſſitates eccleſie univerſa bona in *Ingelnheim inferiori* apud *Maguntiam* curiam videlicet agros vineas decimas cenſus jus patronatus ſibi annexum cum omnibus juribus & attinentiis ſuis vendidimus pro ducentis marcisColonienſium denariorum legalium *Walthero* Decano eccleſie *beati Stephani* & ipſam pecuniam numeratam recepimus & in uſus eccleſie noſtre neceſſarios convertimus & hoc recognoſcimus per preſentes. Ipſa etiam bona univerſa per *Gerhardum* Canonicum *novi monaſterii* procuratorem noſtrum ſpecialem cui hoc ſub ſigillo noſtre eccleſie dedimus in mandatis in ipſa villa *Ingelnheim* coram ſculteto & ſcabinis & aliis pluribus ſecundum ville con-

Digitized by Google

conſuetudinem reſignavimus & idem *Gerhardus* procurator perſonaliter noſtro nomine reſignavit & tranſtulit in dictum *Waltherum* Decanum cum omni plenitudine juris ſui & ut magis ſit cautum eidem Decano de emptione eorundem bonorum, promittimus facere warandiam quod vulgariter dicitur *Werſchafft* ad debita tempora ſecundum conſuetudinem terre noſtre ubicunque requiſiti fuerimus in locis omnibus ſimpliciter ùt eſt juris; Verum quia in alienatione bonorum eccleſiarum videlicet epiſcopi dyoceſani neceſſarius eſt conſenſus, cujus conſenſum propter diſcordiam eligentium non poteramus venditionis tempore impetrare, ipſum infra tres menſes proximos poſt ejus creationem impetrabimus & ad hoc nos etiam preſentibus obligamus. In cujus rei memoriam & debitam firmitatem damus ei has litteras ſigilli noſtri eccleſie munimine roboratas. Datum & actum Herbipoli in Capitulo noſtre eccleſie Anno Dni M. CC. LXX. XV. Kal. Julii preſentibus noſtris confratribus *Conrado de Telheim* Cantore, *Alberto de Lodeburg* Archidiacono *H. de Sternberg* Archidiacono, *H. de Wilperg*, *Wernhero de Tannenberg*, *Rudolfo de Uſſenkeim* & aliis quam pluribus.

V.

Commiſſio translationis dictorum bonorum in Ingelheim.

Bertoldus de Sterenberg Decanus, *Manegoldus de Nuwenburg* Prepoſitus eccleſie *S. Johannis in Houge*, *Ottho de Lodeburg* Cuſtos totumque capitulum *Herbipolenſis Eccleſie* honorandis viris & ſincere dilectis ſculteto ſcabinis & univerſis civibus in *Ingelheim inferiori* & univerſis preſentes litteras inſpecturis

ris

Digitized by Google

ris ſalutem cum plenitudine omnis boni. Cum nos propter urgentes neceſſitates que nos & noſtram eccleſiam opprimebant, univerſa bona noſtra in *Ingelheim inferiori* apud *Maguntiam*, curiam videlicet, agros, vineas, decimas, cenſus, jus patronatus ſibi annexum cum omnibus juribus & attinentiis ſuis vendiderimus pro ducentis marcis Colonienſium denariorum legalium *Walthero* Decano eccleſie *ſancti Stephani Magunt.* & ipſam pecuniam numeratam receperimus ab eodem & in uſus eccleſie noſtre neceſſarios converterimus, nos quia ipſa bona reſignare non poſſumus per omnium noſtrum preſentiam perſonalem *Gerhardum* Canonicum *novi monaſterii* transmittimus & procuratorem conſtituimus ac damus plenariam poteſtatem eidem ſub ſigillo noſtre eccleſie litteris hiis appenſo, ut ipſa bona in villa *Ingelheim* coram ſculteto & ſcabinis juxta conſuetudinem ville & alias ubi neceſſe fuerit, reſignet nomine noſtro & transferat in *Waltherum* Decanum predictum cum omni plenitudine juris ſui. Ratum & gratum habentes quidquid idem *Gerhardus* procurator noſter in predictis bonis duxerit faciendum. Datum anno Domini M. CC. LXX. XV. Kal. Julii videlicet in Capitulo noſtre eccleſie preſentibus noſtris confratribus videlicet *C. de Telheim* Cantore, *Alberto de Lodeburg* Archidiacono. *H. de Sterrenberg* Archidiacono. *H. de Wilperg*, *Friderico de Hohenburg* portenario, *Wernhero de Tanneberg*, *Rudolfo de Uſſenkeim* & aliis quam plurimis.

VI.

Digitized by Google

VI.

Nos Dei gratia *B.* Herbipolenſis Epiſcopus recognoſcimus per preſentes, quod cum Decanus & capitulum *eccleſie* noſtre *Herbipolenſis* propter neceſſitates urgentes ipſius univerſa bona que in villa *Ingelheim inferiori* noſcebantur habere, curiam videlicet agros, vineas, decimas, cenſus, jus patronatus ſibi annexum cum omnibus juribus et pertinentiis ſuis pro ducentis marcis Colonienſium denariorum legalium *W. Decano* eccleſie *S. Stephani Mogunt.* juſto vendiderint titulo emptionis prout in litteris ipſorum ſuper hoc confectis plenius continetur; Nos venditionem eandem gratam & ratam habentes in ipſam preſentium teſtimonio conſentimus. Datum *Herbipoli* Anno Dni M. CC. LXXI. XI. Kal. Decembris.

Bertholdus Ep. Herbip. in præfatam bonorum translationem conſentit.

VII.

In nomine Domini Amen. Ego *Waltherus* Decanus eccleſie *S. Stephi Mogunt.* de bonis meis in *Ingelheim*, que apud capitulum *Herbipolenſis eccleſie* mihi comparavi, qui etiam mee eccleſie jam dudum donavi, ordino in hunc modum videlicet, ut à capite jejunii uſque ad vigiliam paſche detur cuilibet canonico & ſocio chori quolibet die ad vigilias, quando cantantur, alias non, unum duale vini quod provenit de ipſis bonis, & ad miſſam animarum unus panis albus quorum quadraginta de uno maldro fiant. Et idem fiat per totum adventum. Item ordino de iisdem bonis preſentias in hunc modum ſcilicet ad octavam *beate Catherine* ſex maldra ſiliginis. Item *Gregorii* IIII Item ad octavam *Nativitatis Marie* quatuor.

Waltherus Dec. S. Stephani de bonis ſuis in Ingelheim diſponit.

X Item

Digitized by Google

Item *Laurentii* quatuor. Item *Cecilie* quatuor. Item *Agnetis* quatuor. Item ut uno die infra octavam beati *Martini* cantetur ſolempniter per totum de *St. Ferrutio*, *Dyoniſio*, *Sebaſtiano* & *Victore*, VII maldra. Item ad anniverſarium *Hernidi* fratris mei, amice mee *Hizzeche*, ſororis mee *Criſtine* ſex maldra quorum anniverſarium debet agi feria ſexta poſt octavam *Epiphanie*. Item addo, anniverſarium quondam *Criſtiani* Decani duo maldra. Item ad anniverſarium Magiſtri *Richardi* ſex maldra. Item mihi Decano ad anniverſarium viginti maldra. Item ad lampades ante ſummum altare pendentes ut ipſarum medietas ſcilicet una pars ferri in omnibus feſtivitatibus novem lectionum incendatur, ac omnes in feſtis precipuis ardeant, ordino ſeptem maldra. De hiis etiam provideatur capelle *S. Pancracii* in lumine nocturuo, ſicut fuit hucuſque conſuetum. Item campanario unum maldrum ut luminibus provideat diligenter. Item de aputecis meis ſitis in atrio majoris eccleſie Mogunt. que valent annuatim novem marcas & amplius ordino in hunc modum: ad anniverſarium quondam Domini *Cunradi* Decani Magunt. Wormatienſis Epiſcopi unam marcam. Item quondam Dni *Sifridi* Archiepiſcopi unam marcam. Item quondam Dni *Chriſtiani* Archiepiſcopi unam marcam. Item quondam Dni *Gerhardi* Archiepiſcopi Mogunt: unam marcam, in predictorum Dominorum anniverſario & in eo magne vigilie cantabuntur & cammerarius eccleſie quatuor cereos quemlibet dc una libra in medio chori ſuper unum ponet tapetum ad vigilias & ad miſſam. Item ad anniverſarium patris mei unam marcam,

Item

Item ad aniverſarium matris mee unam marcam & parve vigilie cantabuntur. Item ordino triginta ſolidos Colonienſes ad candelas in choro in omnibus feſtivitatibus incendendas prout in cera poteſt haberi. Item Decano do qui pro tempore fuerit, triginta duos capones qui de jpſis proveniunt aputecis, niſi fortaſſis ipſas aputecas vendi contingat cum attinentiis univerſis. Item volo & ordino ut ipſe Decanus jus patronatus eccleſie in *inferiori Ingelheim* habeat, & cui viderit expedire conferat propter Deum. Nos *Cunradus Scholaſticus*, *Heinricus* Cantor totumque capitulum eccleſie *beati Stephani Mogunt.* ordinationem Dni *Waltheri* noſtri Decani prehabitam non immerito gratam & ratam habentes munimine ſigilli eccleſie noſtre firmiter roboramus & nos & noſtros ſucceſſores ad ipſam per omnia optinendam preſentis ſcripti teſtimonio obligamus. Nos etiam ſcholaſticus Cantor & capitulum predicti attendentes pietatem & benivolentiam Domini *W*. Decani noſtri predicti nobis & noſtre eccleſie exhibitam nos ad ſolutionem tredecim marcarum Colonienſium & undecim maldrorum ſiliginis Moguntine menſure ad altare *beati Nicolai* in noſtra eccleſia, que olim *Cunradus* Decanus *ſancti Johannis* ad ipſum dedit altare nec non ad ſolucionem quatuor marcarum ad ipſius Decani anniverſarium, ſi dictus Dominus *W*. noſter Decanus ante feſtum *beati Bartholomei* nunc venturum quod abſit, deceſſerit, obligamus, ſi vero ipſe Decanus ad predictum feſtum vivus permanſerit, dante Deo ipſe pro memorato debito eſt aſtrictus & nos totaliter abſoluti. Quia igitur de vino in *Ingelnheim* ſuper pre-

miſſam ordinationem remanent due karrate vini & amplius, ordino, ut defectus ſiquis in predictis fuerit, ſuppleatur; ſi quis autem ibi ſupererit, in meo anniverſario detur illud; quia etiam de annona in *Ingelnheim* ſuperſunt duo maldra & duodecim cappones & de cenſibus aputecarum ſex ſolidi Colon. ordino ad officium camerarii, ut premiſſa per eum diligentius peragantur. Volo etiam ut negligentie panis & vini per quemcunque etiam inveniant, ſibi cedant. In hujus ordinationis memoriam & debitam firmitatem preſentem paginam duxi mei ſigilli munimine roborandam & nichilominus ſigillum Dominorum judicum ſancte Moguntine ſedis, nec non mee Eccleſie ſigillum petivi litteris hiis apponi. Actum & datum Idus Marcii anno Dni M°CC°LXXIII°.

§. 3.

INGELNHEYM SUPER.

It. Cathedraticum ii. lb. *minus iiii.* ß.

It. Communis emenda v. ß. *remiſi ipſis propter prandium.*

It. v. Alb. pro violenciis.

Item Elſa von Olmen *legitima non habitat cum legitimo viro, ſed ſedet cum uno alio publice in fornicatione & jurati nolunt amplius accuſare ut ſeparentur, quia pluries accuſata eſt & nihil fit.*

Item altare Petri & Pauli & *altare* Nicolai *vacant in divinis, ſic quod ibi fiant magne negligentie in divinis. Jam per annum non eſt ibi lecta aliqua miſſa & populus malè eſt contentus, & petunt cohortare; & ſunt interdicta.*

Anno

Anno MCCXCVI. XII. Cal. Junii eccleſia *in Ingelheim ſuperiori* donata eſt capitulo Metropolitano Moguntino ab Abbate *Hersfeldenſi*. Donationem hanc *Gerhardus Arch. Mog.* confirmavit litteris apud *Erenfels* datis Anno MCCCXVI. Calendis Maji, ita A. M.

WINTERNHEYM
SWABENHEYM.

It. Cathedratieum iii. ß.
It. Communis emenda ix. ß.
It. Campanator i. myn. nil dat propter prandium.
It. Hen Molitor i. Capp.
It. Henchin Molitor i. Capp.
It. Peter Becker hoſpes. jurati receperunt.
It. Cuntz Leyſt hoſpes.
It. Faber.

Accuſati:

It. Hans Hen Cloſe legitimus ſedet cum alia perſona in fornicatione & habet pueros cum ea.
It. Piſt legitimus etiam non habitat cum legitima & ſedit cum una alia & nihil curat.

De eccleſia in *Schwabenheim* ſic ordinavit *Siſridus Arch. Mog.* an. MCCXVII. Quotiescunque Eccleſia hec paſtore ſuo decedente vacaverit, nec ipſe Abbas *(S. Maximini Trevir.)* cuiquam niſi Sacerdoti in eadem villa reſidentiam

Digitized by Google

facere volenti, conferendi eam habeat poteſtatem, ita duntaxat, quod ipſi parrochiani in eligendo paſtore nihil ſui juris unquam audeant uſurpare ſed decedente ejusdem eccleſie paſtore Abbas *S. Maximini* alium quemcunque ipſe dignum decreverit, dummodo Sacerdotem, absque omni contradictione liberaliter debeat ſubrogare. *Gud. T.* 3. *p.* 1082.

BUBENHEYM.

It. Cathedraticum xxiiii. ß.
It. Communis emenda v. ß.
It. Campanator i. myn. avene, nil dat propter prandium.
It. Piſtor i. Capp.

Anno MCCLXXXIII. Kalendis Maji *Henricus de Bolandia* Archidiaconus Trevirenſis *tit. S. Caſtoris* in *Cardona* collegiatæ *S. Stephani* Præpoſitus in Decanum & capitulum hujus Eccleſiæ jus patronatus in *Bubenheym* pleno jure tranſtulit. Reditus inde provenientes ultra congruam vicarii perpetui ſuſtentationem inter præſentiarios diſtribuuntur. Translationi huic, quam *Gerhardus Arch. Mog.* auctoritate ordinaria confirmavit, conſenſus *Eberhardi* Cantoris Moguntini, Prepoſiti eccleſiæ *Beatae Mariae Virginis*

ginis in campis tanquam Archidiaconi loci acceſſit. Inſtrumenta hac ſuper re confecta ſubjungimus:

I.

H. Dei gratia Prepoſitus ecclеſie *Sti Stephani Magunt.* dilectis in Chriſto Decano & capitulo ibidem ſinceram in Domino karitatem. Ex pio affectu quem circa promotionem & emendationem eccleſie noſtre non inmerito obtinemus, devotius inclinati jus patronatus eccleſie in *Bubinheim*, quod ratione predicte noſtre Prepoſiture ad nos pertinere dinoſcitur cum univerſis eidem juri patronatus attinentibus in vos & veſtram eccleſiam transferimus pleno jure ita ut quicquid ultra competentem ſuſtentationem vicarii quem ad eandem eccleſiam quandocunque & quotiens ipſam vacare contigerit, loci Archidiacono preſentabitis, poterunt provenire in uſus veſtre eccleſie convertatis Domini Archiepiſcopi & loci Archidiaconi qui pro tempore fuerint ſalvis in omnibus juribus debitis & conſuetis. Datum anno Dni M°CC°LXXXIII°. Kalendis Maii.

Henricus de Bolandia. Præpoſitus transfert in Decanum & Capitulum S. Stephani jus patronatus in Bubenheim.

II.

Th. Decanus, *H.* Scolaſticus, *D.* Cantor totumque capitulum eccleſie *S. Stephani* Magunt. tenore preſentium recognoſcimus & fatemur quod redditus eccleſie in *Bubemheim*, cujus jus patronatus venerabilis vir *Heinricus de Bolandia* eccleſie noſtre Prepoſitus in nos & noſtram eccleſiam tranſtulit pleno jure, ut in inſtrumentis ſuis ſuper hoc confectis ple-

Ordinatio Decani & capituli S. Stephani ſuper redditibus in Bubenheim.

nius

nius continetur, qui quidem redditus ultra competentem ſuſtentationem vicarii celebrantis ibidem nobis & noſtre eccleſiæ poterunt provenire, in anniverſariis patris necnon matris ejusdem Prepoſiti ac etiam in ſuo anniverſario & in die *beati Stephani* patroni noſtri equali portione inter preſentes canonicos & ſocios chori noſtri in perpetuum dividemus & exinde predictos anniverſarios necnon feſtum predicti noſtri patroni ſollempnius peragemus ad quod fideliter obſervandum preſentes litteras noſtre eccleſie & predictorum noſtrorum Prelatorum ſigillis duximus roborandas. Datum anno Dni M°CC°LXXXIII. III. Kal. Maji.

III.

Gerhardus Arch. Mog. confirmat translationem.

Gerhardus Dei gratia ſancte *Maguntine ſedis* Archiepiſcopus ſacri Imperii per Germaniam Archicancellarius dilectis in Chriſto Decano & capitulo eccleſie *ſancti Stephani* Magunt. ſalutem in Domino. In devotionis augmentum vobis Deo propitio credimus provenire ſi nos in oportunitatibus veſtris invenire benivolos gaudeatis; ſane cum ſicut veſtra nobis exhibita petitio continebat, quondam honorabilis vir *Heinricus de Bolandia* eccleſie veſtre Prepoſitus eccleſiam de *Bubinheim*, cujus ad ipſum jus pertinuit patronatus vobis in augmentum prebendarum veſtrarum & per vos eccleſie veſtre contulerit, intuitu pietatis & eidem veſtre eccleſie duxerit uniendam prout in litteris ſuis ſuper hoc confectis plenius continetur; Nos devotionis veſtre precibus inclinati quod per ipſum Prepoſitum in hac parte factum exiſtit, ratum habentes & gratum illud auctoritate preſentium in nomine Domini confirmamus noſtro, Archidiaconi

Digitized by Google

coni loci & cujuslibet alterius in omnibus jure ſalvo. Datum *Moguntie* anno Dni M°CC°LXXX nono XII. Kal. Octobris.

IV.

Eberhardus Dei gratia Cantor Mogunt. Prepoſitus ecclesie *S. Marie in campis* ibidem ad univerſorum notitiam tam preſentium quam futurorum cupimus pervenire, quod cum bone memorie Dominus *Heinricus* dictus *de Bolandia* Prepoſitus eccleſie *S. Stephani* Mogunt. eccleſiam in *Bubenheim Magunt. dioc.* cujus jus patronatus ad ipſum nomine predicte prepoſituræ ſpectabat, Decano & capitulo ejusdem eccleſiæ *S. Stephani* in ſuarum prebendarum augmentum provida liberalitate contulerit pleno jure; & Reverendus in Chriſto Pater Dominus *G.* Archiepiſcopus Mogunt. collationem eandem ratam habens & gratam eisdem indulſerit, ut eadem eccleſia vacante Decanus & capitulum ipſius eccleſie *S. Stephani* ſacerdotem ydoneum Archidiacono loci preſentent ad illam, ita quod quicquid ultra competentem ſuſtentationem talis vicarii poterit provenire predicti Decanus & capitulum in uſus & augmentum ſuarum prebendarum convertant prout in litteris predictorum Prepoſiti & Archiepiſcopi plenius continetur; Nos utriusque pietati faventes ad commodum & profectum ipſorum Decani & capituli gratum & unanimem prebemus aſſenſum, Reverendi Patris Domini Archiepiſcopi & ſuorum noſtro & noſtrorum ſucceſſorum per omnia jure ſalvo. Datum & actum *Moguntie* anno Domini M°CC°LXXXX°II°. nonas Januarii.

Archidiaconus in eam conſentit.

Digitized by Google

§. 4.

GUGENHEYM. (Jugenheim.)

It. Cathedraticum xviii. ß.
It. communis emenda xxx. hlr.
It. Mechanici iiii. ß.
It. Campanator i. myn. avene. Equi comederunt.

PARTENHEYM.

It. Cathedraticum ii. flor.
It. Communis emenda xxx. hlr.
It. Campanator nil dat propter prandium.
Item: Mechanici i. mlr. avene vi. ß.

Accuſati:

It. Wilhelms ſua legitima non habitat cum legitimo viro & vir petit eam & ipſa renuit.

It. Engel vidua Claſs Luten Schlegers Fraue promiſit matrimonium Pedern Thomas Andres Trueth & venit una alia Trueths Eva in proclamatione que ait, eum ſibi promiſiſſe matrimonium.

It. Alers Cleſsgin ... jurati non ſunt confeſſi neque communicarunt.

*It. Phiffers Heuſsgin caverunt in tribus annis & ſunt valde inobedientes & nil curant & alii jurati petunt cohortari ad obedientiam quia ſunt valde ribaldi *.*

* Hominum viliſſimi, *du Fresne.*

Huic parochiæ annexa fuit ſedes Archipresbyteralis, ſic enim litteræ antiquæ:

Modus

Digitized by Google

Modus ratificandi Paſtorum ruralium juxta ſedem chriſtianitatis in Partenheim. *Das iſt Verzeichnus wie man in den geſellen und zinſen der geyſtlichen perſonen das iſt der pfarher und altariſten alhie zu* Partenheim *nach abziehen und abſterben und wiederum auffziehen und eintretten denſelbigen ratificiren ſoll, wie dan nach ordnung des Capitels* des Ertzprieſterlichen ſtuhls Partenheim *herkommen und gepreuchlich geweſen*, *&c. &c.*

ILSHEYM, (Elsheim.)

It. Cathedraticum xviii. ß.
It. Communis emenda xv. hlr. ii. Capp.
It. Campanator i. myn. avene *.

STADECKEN.

It. Cathedraticum ii. ff. *minus iiii.* ß.
It. Communis emenda i. mlr. avene ii. ß.
It. Campanator i. myn.
It. Molitor i. Capp.
It. Piſtor i. Capp.

Capitulo *S. Andreae* Colonienſi competiit olim jus patronatûs eccleſiæ in *Stadecken* cum decimis aliisque juribus & reditibus; quos verò proventus ob locorum diſtantiam convenienter reſpicere non poterat; Præhabitis tractatibus

* Anno MCLXXXIV. Præpoſitus *S. Mauritii* collegio ſuo in augmentum præbendarum tradidit Capellam in *Egellesheim*, Gud. T. 3. pag. 950.

Digitized by Google

bus variis ſupplicat capitulum pro facultate commutandi prediɛta bona cum aliis in loco magis commodo ſitis, quam & impetrat ab *Henrico* Archiepiſcopo an. MCCCXXIII. perlubenter conſentiente, ut fieret dictorum bonorum translatio ad *eccleſiam collegiatam B. M. V. ad gradus Moguntiae* erga bona in *Gelen* & jus patronatus in *Romerskirchen* cum univerſitate jurium & proventuum hucusque ibidem habitorum. Conventum eſt utrimque; & negotio huic in perpetuum firmando acceſſit aſſenſus *Henrici Archiepiſcopi Moguntini* Anno MCCCXXIX. XVII. Kal. Julii. Legi merentur literæ deſuper confectæ.

I.

Archiepiſcopus Colon. capitulo S. Andreæ facultatem concedit ut bona ſua in Stadecken &c. permutare valeat.

In nomine Domini amen. *Henricus* Dei gratia ſancte *Colonienſis eccleſie* Archiepiſcopus ſacri imperii per *Ytaliam* Archicancellarius dilecto in Chriſto Decano, Theſaurario & Capitulo eccleſie *ſancti Andree* Colonienſis noſtre dyoc. ſalutem in Domino ſempiternam. Ex parte veſtra nobis extitit ſupplicatum, quod cum nonnunquam inter vos ſollicita pertractanda revolveritis vobis & eccleſie veſtre quâm plurimum expedire ut bona & poſſeſſiones veſtras ſitas in villis & parochiis *Ockinheim Engelſtat* & *Stadegge* extra Colonienſem provinciam in *dyoc. Moguntina*, que & eorum jura propter longam locorum diſtanciam & remotam,

motam, prout qualitas eorum id exigeret & vobis ac utilitati veſtre eccleſie expediret convenienter reſpicere non poſſetis temporibus oportunis; ac etiam propter periculum in tanta diſtantia ob viarum diſcrimina imminens in fructibus ab illo loco ad veſtram eccleſiam deducendis, commutaretis licite & prudenter, ſic ut loco dictorum bonorum bona & poſſeſſiones alias infra terminos noſtre dyoc. & in locis magis congruis & vicinis vobis & eccleſie veſtre acquireretis, que premiſſis ſemotis obſtaculis utilius & aptius reſpicere & per que evidenti utilitati poſſetis ipſi veſtre eccleſie vobis veſtrisque ſucceſſoribus in perpetuum providere, quatenus auctoritatem licentiam & conſenſum noſtrum ut preſata bona & poſſeſſiones cum ſuis juribus & emergentiis univerſis *Decano* & *capitulo* & *eccleſie Beate Marie ad gradus Magunt.* cum quibus ſuper hoc tractatum habuiſtis, vendere aut in eos & eorum eccleſiam ſeu aliam vel perſonas alias eccleſiaſticas translationis, commutationis vel alio juſto alienationis tytulo transferre poſſetis, impertiri ex gratia dignaremur; Nos ſiquidem ea que propoſita ſunt & que ex ipſis intelligi poterunt & etiam provenire fideliter attendentes & ſperantes firmiter per premiſſa conditionem preſate eccleſie *ſancti Andree Colon.* quam deſideramus proſperari noſtris temporibus, affectamus facere auctore Domino meliorem, recepto tamen prius ad habundantem cautelam a Heydenrico Scolaſtico eccleſie veſtre habente ſuper hoc à vobis mandatum ſpeciale juramento ſacroſanctis Evangeliis per ſe tactis corporaliter coram nobis, quod vos omnes & ſinguli credatis fir-

Digitized by Google

firmiter & ſperetis hujusmodi alienationem & commutationem bonorum non inſpecto alicujus veſtrum privato commodo eccleſie veſtre predicte vobis veſtrisque ſucceſſoribus in perpetuum profuturam; vobis & eccleſie veſtre ut dicta bona & poſſeſſiones in *Ockenheym*, *Engilſtat* & *Stadegge* cum omnibus ſuis pertinentiis & emergentiis paſcuis, pratis, piſcariis, nemoribus, agris, jurisdictionibus, juribus, ſervitutibus altis & baſſis prout ad vos & ad eccleſiam veſtram ſeu ad officium theſaurarie ejusdem veſtre eccleſie pertinent & pertinuerunt ab antiquo communiter & diviſim prefatis Decano & capitulo & *eccleſie Beate Marie ad gradus Maguntinen.* ſeu alteri eccleſie vel perſonis aliis Eccleſiaſticis vendere aut in eam vel eas prefata bona cum omnibus ſuis emergentiis & attinentiis & quemadmodum vos & veſtram eccleſiam inconvulſe poſſedit hucusque cum omni integritate & jure quod vobis competit & competere dinoſcitur in juribus patronatus, decimis & rebus aliis quibuscunque translationis commutationis ſeu alterius juſto alienationis tytulo transferre libere & licite valeatis, auctoritatem noſtram hiis impertiendo plenam facultatem & licentiam concedimus & expreſſe auctoritate noſtra ordinaria ex certa noſtra ſcientia preſentibus in nomine Domini conſentimus; dantes vobis ſuper hiis et eccleſie *ſancti Andree* predicte has litteras ſigillo noſtro ſigillatas in certitudinem preſentium et memoriam futurorum. Datum craſtino *Beate Lucie* Virginis anno Dni Mill• CCC^{mo} viceſimo tertio.

II.

Digitized by Google

II.

In nomine Domini amen. Univerſis et ſingulis audituris preſentia et viſuris Decanus Theſaurarius et capitulum ecclefie *ſancti Andree Colon.* in perpetuum ſalutem et rerum geſtarum cognoſcere veritatem. Nonnunquam inter nos ſollicitè pertractando revolvimus nobis et ecclefie noſtre quam plurimum expedire, ut bona et poſſeſſiones noſtras ſitas in *Ockenheym*, *Engilſtat* et *Stadegge* extra provinciam Colon. in dyoceſi Maguntina, que et eorum jura propter longam locorum diſtantiam et remotam prout qualitas eorum id exigeret et nobis ac utilitati preſate noſtre ecclefie expediret reſpicere convenienter non poſſumus temporibus oportunis ac etiam propter periculum in tanta diſtantia ob viarum diſcrimina imminens in fructibus ab illo loco ad noſtram eccleſiam deducendis commutaremus licite et prudenter, ſic ut loco dictorum bonorum bona et poſſeſſiones alias infra terminos dyoc. Colon. in loco magis congruo et vicino nobis et eccleſie noſtre acquireremus que premiſſis ſemotis obſtaculis utilius et aptius poſſemus reſpicere et per quas noſtram et eccleſie noſtre predicte condicionem faceremus auctore Domino meliorem. Hiis itaque cum aliis ſuis circumſtantiis Reverendo in Chriſto Patri et Dno noſtro Dno *Henrico ſancte Colon. eccleſie Archiepiſcopo* confidenter expoſitis et de conſenſu ipſius expreſſo et licentia ſpeciali nec non Reverendi in Chriſto Patris et Domini Domini *Mathie ſancte Maguntinenſis eccleſie Archiepiſcopi* ſicut in litteris eorum ſuper hoc confectis lucide continetur; vocatis omnibus qui voluerunt, potuerunt et debue-

Capitula S. Andreæ Col. & B.M.V. ad gradus Mog. conveniunt ſuper facienda bonorum permutatione.

debuerunt commode inter eſſe die capitulari legitime ad hoc prefixa pluribus deliberationibus et ſolempni tractatu prehabitis nos *Henricus* Decanus et *Chriſtianus* Theſaurarius eccleſie ſancti Andree predicte nomine et mandato totius noſtri capituli atque noſtro prefata bona in *Ockenheym Engilſtat* et in *Stadegge* cum omnibus ſuis pertinentiis et emergentiis, paſcuis, pratis, piſcariis, nemoribus, agris, jurisdictionibus, juribus, ſervitutibus altis et baſſis cum decimis et juribus patronatus dictarum eccleſiarum in *Ockenheym Engilſtat* et *Stadegge* prout ad nos et eccleſiam noſtram pertinuerunt ab antiquo et pertinent commutavimus et in nomine Domini preſentibus commutamus cum venerabilibus viris Dominis *Decano* et *capitulo* et *eccleſia Beate Marie ad gradus Moguntinen.* ad curtem et bona adque poſſeſſiones eorum in *Gelen* Colon. dyoc. que tenent et poſſident cum jure patronatus eccleſie in *Rumerskirgen* et decimis ad dictam curtem pertinentibus et emergentiis ac juribus ſervitutibus univerſis. Nos igitur *Henricus* Decanus et *Criſtianus* Theſaurarius nomine et mandato ſpeciali capituli noſtri predicti et una cum ipſo ſupra portamus et reſignamus ſimpliciter et abſolute bona predicta in *Ockenheym*, *Engilſtat*, et *Stadeggen* dictis Decano et capitulo et *eccleſie beate Marie ad gradus Maguntinen.* prefatas poſſeſſiones et bona cum omnibus ſuis emergentiis et pertinentiis ſupradictis prout ad nos et ad eccleſiam noſtram pertinuerunt ab antiquo et quemadmodum nos et eccleſia noſtra inconvulſe poſſedit hucusque cum dominio ejus utili et directo proprietate et poſſeſſione, ingreſſibus

Digitized by Google

ſibus et egreſſibus et cum omni integritate et jure quod nobis competit et competere dinoſcitur ut ex nunc in prefatos Decanum & capitulum & eccleſiam *beate Marie ad gradus Maguntin.* omni modo jure & forma quibus hoc magis de jure expedit abſolute & ſimpliciter via commutationis predicte transferimus irrevocabiliter in nomine Domini per preſentes ea omnia à prefatis Decano & capitulo & eorum ſucceſſoribus & *eccleſia beate Marie ad gradus Maguntin.* predictis poſſidenda in perpetuum & tenenda, ſic quod ipſi Decanus & capitulum ad parochiales eccleſias in *Ockenheym Engilſtat* & *Stadegge*, quarum jus patronatus cum univerſitate bonorum hujusmodi in eos tranſiit preſentare & decimas ab ipſis eccleſiis dependentes colligere & levare & omnibus ipſis bonis cum omnibus ſuis juribus & emergentiis uti, frui, gaudere, habere & poſſidere ab hac hora in antea pacifice cum omni integritate ſua & cum univerſis & ſingulis emergentiis & fructibus valeant quemadmodum nos & noſtra eccleſia hiis fruebatur & hucusque tenuit et poſſedit; Evacuamus itaque ut ex nunc prefatis Decano et capitulo et *eccleſie beate Marie ad gradus Maguntin.* poſſeſſionem bonorum et jurium omnium predictorum nulla nobis et eccleſie noſtre poſſeſſione, proprietate, Dominio utili vel directo, jure aut pacto in toto vel in parte retentis ipſosque Decanum et capitulum et eccleſiam predictam in poſſeſſionem bonorum omnium et jurium eorundem in quantum ad nos pertinet, inducimus ut ipſi poſſeſſionem eandem ingrediantur pacifice et apprehendant ad habendum, fruendum et tenendum

cum omni jure et fructu perpetuo et irrevocabiliter cunctis temporibus in futurum ; hos etiam qui ratione dictorum bonorum nobis et eccleſie noſtre jurati aut quavis fidelitate alia ratione dictorum bonorum exſtiterant obligati à tali fidelitate et obligatione abſolvimus in quantum in nobis eſt, dimittentes eos prefatis Decano et capitulo et *eccleſie beate Marie ad gradus Maguntinen.* ut eis de cetero obediant et fideles exiſtant et de juribus et redditibus ac emergentiis bonorum ipſorum reſpondeant et ſatisfaciant ſicut nobis et eccleſie noſtre ſatisfacere et reſpondere de jure ſeu de conſuetudine hactenus tenebantur. Inſuper Decanum et capitulum et eccleſiam prelibatam Warandizamus et Warandiam preſtamus de bonis et poſſeſſionibus omnibus ſupradictis et eis de evictione cavemus preſentibus legaliter et expreſſe et ipſis ad evictionem aſtringimus in quantum ad eam faciendam eisdem jus legitime nos aſtringit ; hiis ſic peractis omnes et ſinguli noſtrum concorditer et communiter contractum commutationis et translationis hujusmodi pro eccleſie noſtre utilitate et commodo prout ſuperius eſt expreſſum laudavimus approbavimus ratum et gratum habuimus et habemus et decreto ſuper hoc rite interpoſito communiter et concorditer eligimus et acceptamus commutationem ipſam debere perpetuo ſubſiſtere absque noſtra et ſucceſſorum noſtrorum quorumcunque contradictione ſtabilem irrevocabilem atque firmam ; renuntiamus itaque exceptioni doli mali, beneficio reſtitutionis in integrum et quod poſſemus dicere nos fore circumventos et reſcripto impetrato vel impetrando et quibuslibet aliis

lit-

Digitized by Google

litteris aut munimentis ſub quacunque forma verborum ſuper dictis bonis aut eorum juribus in parte vel in toto confectis et quod aliud ſit ſcriptum quam actum nec non ſuffragio canonis ſive exceptioni et auttentico hoc jus porrectum ac omnibus aliis exceptionibus et defenſionibus que nobis in judicio vel extra ex cauſa nunc ſuborta vel que in futurum ſuboriri poſſet contra premiſſa vel premiſſorum aliqua ſuffragari et dictos Decanum et capitulum et *eccleſiam beate Marie ad gradus Moguntinen.* vel eorum ſucceſſores poſſent in parte vel in toto quomodolibet impedire omni fraude et dolo in hiis excluſis. In quorum omnium teſtimonium et perpetuam firmitatem preſentes litteras ex hiis conſcriptas una cum litteris dicti Dni noſtri Archiepiſcopi de quibus ſupra fit mentio ſuper conſenſu ſuo per ſe confectis ſigillo eccleſie noſtre ; et nos *Chriſtianus* theſaurarius eccleſie predicte ſigillo noſtro proprio ex certa noſtrum omnium ſcientia et voluntate expreſſa dedimus prefatis decano et capitulo *eccleſie beate Marie ad gradus Maguntinenſis* ſigillatas in certitudinem preſentium et memoriam futurorum. Datum et actum craſtino *inventionis ſancte Crucis* anno Domini M°CCC° viceſimo quarto.

III.

Conſenſus Archiepiſcopi Mog. in modo dictam bonorum commutationem.

In nomine Domini amen. Univerſis preſentes litteras viſuris & audituris Decanus *S. Marie in Campis* extra muros et Scolaſticus *S. Petri* Moguntin. eccleſiarum commiſſarii à Reverendo in Criſto Domino *Mathia* ſancte *Moguntine ſedis Archiepiſcopo* ad infra ſcripta

Digitized by Google

ſcripta deputati ſalutem et perpetuo rei geſte cognoſcere veritatem. Noveritis nos ejusdem Domini noſtri Archiepiſcopi litteras ſub vero et majori ſigillo ejusdem ſigillatas non cancellatas non abolitas nec in aliqua ſui parte viciatas ut prima facie apparebat recepiſſe in hec verba: *Mathias* Dei gratia ſancte *Moguntine ſedis Archiepiſcopus* ſacri Imperii per *Germaniam* Archicancellarius honorabilibus viris Decano *ſancte Marie in Campis* et Scolaſtico *S. Petri* eccleſiarum Mogunt. devotis ſuis dilectis ſalutem in Domino. Cum honorabiles viri Decanus Theſaurarius totumque capitulum *S. Andree* Colon. univerſa bona, poſſeſſiones et jura ſue eccleſie ad eos vel ad officium theſaurarie ſive communiter ſive diviſim ſpectantia in quibuscunque rebus conſiſtant ſita in villis *Ockinheim*, *Engelſtad* et *in Stadecken* ſeu earum terminis noſtre *Mogunt. dyoc.* in dilectos nobis Decanum et capitulum *eccleſie ſancte Marie ad gradus Mogunt.* et in ipſam eccleſiam certis et rationabilibus cauſis eos ad hoc evidenter moventibus juſto permutationis vel alio canonico tytulo transferre intendant, diſcretioni veſtre committimus et mandamus, quatenus conſideratis in hujusmodi translatione conſiderandis vos eidem Decano et capitulo *eccleſie ſancte Marie*, ſi in hoc utilitatem ejusdem eccleſie perſpexeritis bona ſeu poſſeſſiones intra vel extra dyoceſ. Moguntinam per eos habita vel habenda et habitas vel habendas cum predicta eccleſia ſancti Andree pro predictis bonis poſſeſſionibus et juribus commutandi vendendi vel alias de ipſis canonice diſponendi ut prelibata procedat translatio, vice et auctoritate noſtra ordinaria

Digitized by Google

naria cum interpoſitione decreti facultatem atque licentiam tribuatis, dantes vobis liberam facultatem faciendi omnia et ſingula que pro conſumatione dicte translationis oportuna fuerint et canonice facienda, ratum et gratum habituri, quicquid per vos canonicè factum fuerit in premiſſis. Datum *Oppenheim* XIX. Kal. Februarii anno Dni M°CCC°XXIIII°. Quarum litterarum auctoritate conſideratis circa contenta in eisdem litteris conſiderandis ad ſupplicationem dilectorum in Chriſto Decani et capituli *eccleſie ſancte Marie ad gradus Mogunt.* proponentium ex certis et legitimis cauſis ipſos pro eccleſie ſue utilitate evidenti ad hoc moventibus fore eisdem plus conveniens habere bona in *Engelſtad Ockenheim* et *Stadecken*, Decano et capitulo *S. Andree* Col. in dyoc. Mogunt. juxta ſe ſita quam curtem in *Geyle* in dyoc. Colon. à ſe longe diſtantem ſitam et ad ſe cum ſuis pertinentiis attinentem retinere et commutationem mutuam fieri inter ipſas eccleſias bonorum eorundem hinc et inde auctoritate dicti Domini noſtri Archiepiſcopi Mogunt. commutationem dictorum bonorum per eccleſias et capitula predicta pro ipſarum eccleſiarum commodo et utilitate utrarumque, videlicet ut ipſa eccleſia ſeu capitulum *ſancti Andree* Colon. curtem et bona *in Geyle Colon. dyoc.* ad prefatum capitulum ſeu eccleſiam *ſancte Marie ad gradus* Mogunt. bona in *Engelſtad*, *Ockenheim* et *Stadecken* inter ſe juſto commutationis tytulo commutent et commutationem faciant eis noſtrum conſenſum adhibemus et ipſam commutationem eſſe ex cauſis et rationibus antedictis decrevimus faciendam et perpe-

tuo valituram, unde ſi preſati Decanus et capitulum *eccleſie ſancte Marie ad gradus Mogunt.* prefatam curtem cum Decano et capitulo eccleſie *ſancti Andree* Colon. predictis pro eorundem bonis in *Engelſtad, Ockenheim* & *Stadecken* commutaverint, volumus virtute commutationis ejusdem noſtro immo verius ipſius Archiepiſcopi Moguntini in perſonis noſtris licentia auctoritate et conſenſu Decanum et capitulum *ſancti Andree* Colonien. predictos curtem in *Geyle* memoratam cum manſis, agris, cultis et incultis, decimis, cenſibus, paſcuis, pratis, aquis, jure patronatus eccleſie in *Rumerskirgen* et cum univerſitate jurium et bonorum ejusdem curtis, prout ad ipſos Decanum et capitulum eccleſie *ſancte Marie* pertinuit et pertinere potuit et debuit perpetuo retinere habere et poſſidere ſecundum litteras et conventiones inter eccleſias ſeu capitula predicta ſuper hiis viciſſim condictas et conſcriptas utrobique et ſigillis eorum ſigillatas, volentes id ſervari irrevocabiliter per capitulum eccleſie *ſancte Marie* predicte in antea omni fraude et dolo in hiis excluſis. In quorum teſtimonium et perpetuam firmitatem preſatis Decano et capitulo eccleſie *ſancti Andree* preſentes litteras noſtris ſigillis ſigillatas una cum litteris originalibus dicti Domini noſtri Archiepiſcopi Moguntini nobis ſuper hiis ut premittitur traditis dedimus ex certa noſtra ſcientia communitas. Actum et datum anno Domini M°CCC°XXV° IIII. nonas Martii.

IV.

Digitized by Google

IV.

In nomine Domini amen. Univerſis preſentes litteras viſuris & audituris Decanus & capitulum *eccleſie ſancte Marie ad gradus Moguntin.* in perpetuum rei geſte cognoſcere veritatem. Noverit univerſitas veſtra, quod cum eccleſia noſtra & nos curtem in *Geyle* juxta *Rumerskirgen* ſitam infra diſtrictum *Hilkerode Colon. dyoc.* cum manſis, cenſibus, redditibus, pratis, paſcuis, ſilvis, decimis, ſervitutibus tam urbanorum quam ruſticorum prediorum & jure patronatus eccleſie in *Rumerskirgen* & aliis quibuscunque ad eandem curtem cum utilitate ſua ſpectantibus à religioſis viris Abbate & conventu monaſterii *Kneſteden.* Ordinis premonſtrat. *Colon. dyoc.* pro quatuor milibus ducentis & octoginta marcis pag. Colon. tribus hallenſibus pro duobus denariis dicti pagamenti computatis ad uſus eccleſie noſtre alias comparaſſemus & propter remotam diſtanciam dicte curtis à nobis utpote in prefata dyoc. Colon. ſite commode ejusdem curtis fructibus & ejus attinentiis reſpectu valoris ejusdem uti frui non poſſemus & conſiderato quod ſi cum honorabilibus viris Decano & capitulo eccleſie *ſancti Andree* Colon. bona in villis *Engelſtad, Ockinheim* & *Stadeggen* juxta nos in dyoc. Mogunt. ſita habentes commutationem cum predicta curte pro eisdem eorundem bonis facere poſſemus nobis & eccleſie noſtre quam plurimum conveniret, congregatis nobis propter hoc ad capitulum more ſolito & de commutatione dictorum bonorum tractantibus & circumſtantiis dictorum bonorum ac utilitate eccleſie noſtre conſideratis, videlicet quod majorem fructum

Capitulum B. M. V. ad gradus bona ſua in Geyle & jus patr. in Rumerskirchen transfert in capitulum S. Andreæ Col. erga bona in Stadecker &c.

de

de dictis bonis in *Engelſtad*, *Ockenheim* & *Stadeggen* habere poſſemus, quam de ipſa curte *Geyle* diligenti & ſollempni tractatu ſepius ſuper hoc inter nos prehabito, tandem de communi conſenſu omnes deliberavimus dictam commutationem bonorum noſtre eccleſie expedire plus quam eam non fieri licentia & auctoritate à reverendo in Chriſto patre ac Domino noſtro Domino *Mathia* ſancte *Mogunt. ſedis Archiepiſcopo* ſuper hoc obtentis ut patet per patentem litteram ipſius ſigillo ſuper hoc ſigillatam de conſenſu & voluntate expreſſa omnium noſtrum, qui adhoc debuerunt voluerunt & potuerunt vocari; Nos *Fridericus* Decanus & *Siffridus* Cantor eccleſie *ſancte Marie* predicte vice & nomine noſtro & totius Capituli noſtri hoc nobis viva voce committentis & ratum habentis prefatam curtem in *Geyle* ad quam dum ea pro eccleſia noſtra ab Abbate & conventu *Knegſteden.* predictis compararet certi & diſtincti manſi jura & bona alia inferius deſignata & de quibus iidem Abbas & conventus nobis & eccleſie noſtre warandiam preſtare promiſerunt, Abbas & conventus predicti aſſeruerunt pertinere et ea juſto venditionis tytulo in nos tranſtulerunt, prout in litteris ſuper hoc confectis ipſorum Abbatis et conventus ſigillis ſigillatis plenius continetur, pro prefatis bonis in *Engelſtad*, *Stadecken* & *Ockenheim* in perſonis Decani et Theſaurarii dicte eccleſie *ſancti Andree* ſuo et eccleſie ſue nomine prout etiam in litteris eccleſie ſue ſuper hoc confectis ſub ſigillo ipſius capituli et Theſaurar. ſigillatis et nobis traditis continetur commutationem dictorum bonorum in *Engelſtad*, *Stadecken* & *Ockenheim* nobiſcum

pro

pro dicta curte in *Geyle* & ſuis attinentiis facientibus tenore preſentium commutamus ſeu juſto commutationis tytulo curtem eandem in *Geyle* cum agris paſcuis, pratis, ſilvis, aquis, aquarum decurſibus, decimis, cenſibus, litonibus, ſervis, piſcariis, ſervitutibus, jure patronatus eccleſie in *Rumerskirgen* & cum aliis omnibus & ſingulis ejus attinentiis altis & baſſis, magnis & minutis, poſſeſſionibus, proprietatibus, dominiis utilibus & directis prout jacet ſub & ſupra, in longum & in latum & in omni eo jure, modo & forma, quibus eadem curtis ſub ſuis attinentiis predictis olim ad eosdem Abbatem & couventum *Knegſted.* pertinuit ſeu pertinere debuit de jure vel de facto & ſub eisdem pactis, conditionibus, articulis ac conventionibus & ſtipulationibus, prout eandem curtem ejusque attinentia de conſenſu reverendi Patris & Dni Dni. *H. Archiepiſcopi Colonienſis* tamquam loci dyoceſani nec non religioſorum virorum Abbatis Premonſtratenſis ac Prepoſiti *Cappenbergenſis* ejusdem ordinis vices ipſius Abbatis eo tempore quo ad hoc gerentis nobis vendiderunt ſupra portaverunt & in nos tranſtulerunt in eccleſiam *ſancti Andree* ſeu capitulum ejusdem predictos pure & ſimpliciter non vi, errore vel metu ad hoc inducti ſed voluntate libera ex cauſis & rationibus predictis cum univerſitate ejusdem curtis tenore preſentium transferendo. Recognoſcentes eccleſie noſtre utilitatem in hoc eſſe procuratam & conditionem ejusdem factam meliorem; conſtituentes ex nunc nos & eccleſiam noſtram dictam curtem nomine capituli & eccleſie *ſancti Andree* predicte poſſidere, donec ipſi poſſeſſionem

Digitized by Google

corporalem ejusdem apprehendant & ſubintrent cum effectu, quam quidem poſſeſſionem accipiendi ſua auctoritate & retinendi deinceps licentiam omnimodam ex nunc eisdem damus & omnes actiones & jus nobis contra dictos Abbatem & conventum *Knegſted.* ex defectu contractus hujus non impleti vel deſignatione ſeu menſuratione ac Warandia curtis predicte & ſuorum attinentium non plene factâ prout nobis competunt vel competere poſſent in judicio vel extra conjunctim vel diviſim ſecundum formam litterarum ſuper emptione & venditione dictorum bonorum nobis ut premittitur ab eisdem Abbate & conventu traditarum & ſuper omnibus inter nos & eosdem venditores ſeu quos ex parte noſtra hec in parte vel in toto contingunt vel contingere poſſunt ipſis Decano & capitulo *ſancti Andree* & eccleſie ſue cedimus per preſentes, ſic quod ipſam curtem ejusque attinentia dicti Decanus & Capitulum *ſancti Andree* de cetero defendere & contra quamcunque perſonam pro eis conſervandis vel alienata recuperandis agere experiri excipere & replicare conſequi & ſe tueri & omnia & ſingula facere poſſint quemadmodum nos & eccleſia noſtra id ante commutationem hujus facere poteramus; promittendes eisdem decano & Capitulo *ſancti Andree* ſtipulationibus legitimis inter nos ex una parte & Decanum & Theſaurarium *ſancti Andree* nomine eccleſiarum noſtrarum hinc inde intervenientibus eandem curtim cum ſuis attinentiis uſque ad annum unum & diem à data preſentium ſecundum conſuetudinem terre ſub & ſupra ubi eadem bona ſunt ſituata ab omni perſona & univerſitate legitime defendere

aucto-

Digitized by Google

auctorizare &c. warandiam debitam preſtare de eisdem noſtris laboribus & expenſis; promittimus igitur nos Decanus & capitulum *ſancte Marie* predicti ſtipulatione ut ſupra interveniente commutationem hujusmodi bonorum & omnia & ſingula ſupra dicta per eosdem Decanum & Cantorem eccleſie noſtre noſtro & eorum nomine factam firma grata & rata habere & tenere nec contra facere vel venire per nos aut alium vel alios quacunque ratione vel cauſa de jure vel de facto ex quacunque cauſa preſenti vel futura, nec procurare dictam commutationem quavis via impediri vel retractari per nos vel noſtros ſucceſſores, ſed eam velle cunctis temporibus & perpetuo ſalvam et firmam eſſe, renuntiantes exceptioni doli mali, beneficio reſtitutionis in integrum et quod poſſemus dicere nos fore circumventos et reſcripto impetrato vel impetrando et quibuslibet aliis litteris ac munimentis ſub quacunque forma verborum ſuper dictis bonis ac eorum juribus in parte vel in toto confectis et quod aliud ſit ſcriptum quam actum nec non ſuffragio canonis ſive exceptioni et autentico hoc jus porrectum, ac omnibus aliis exceptionibus et defenſionibus que nobis in judicio vel extra ex cauſa nunc ſuborta vel que in futurum ſuboriri poſſet contra premiſſa vel premiſſorum aliqua ſuffragari et dictos Decanum et capitulum et eccleſiam *beate Marie ad gradus Mogunt.* vel eorum ſucceſſores poſſet in parte vel in toto quomodolibet impedire omni fraude et dolo in hiis excluſis; bonorum vero et reddituum ac attinentiarum dicte curtis in *Geyle* promiſſis et ſpecificatio nobis ab eisdem Abbate et conventu *Knegſted.* facte

Digitized by Google

ſunt hee: videlicet ipſa curtis in *Geyle* ſeptem manſi terre arabilis. Item decem jurnales cum dimidio pratorum, item decima de quadraginta quinque manſis terre arabilis, item minuta decima que taxatur ad valorem duodecim marcarum. Item quinque marce et duodecim denarii annuatim et unum maldrum ſiliginis. Item jus patronatus eccleſie in *Rumerskirgen.* Item edificia curtis predicte cum ortis piſcinis et aliis adherentibus que taxantur ad quadringentas marcas, quia ipſa curia plenarie videtur habere ſeptem jurnales. Item duos manſos nemoris. In horum autem teſtimonium et perpetuam firmitatem preſentes litteras ex hiis conſcriptas una cum litteris Domini noſtri Archiepiſcopi Moguntini predicti nec non honorabilium virorum Decani *ſancte Marie in Campis* et Scolaſtici *ſancti Petri* eccleſiarum Mogunt. in hac parte commiſſariorum ſuper conſenſu et decreto ejusdem in commutatione preſatorum bonorum adhibitis et confectis et ipſorum ſigillis ſigillatis ſigillo eccleſie noſtre ex certa omnium noſtrum ſcientia et voluntate expreſſa prefatis Decano et capitulo *ſancti Andree* Colonien. dedimus communitas. Actum et datum anno Domini M°CCC° viceſimo quinto IIII. nonas Marcii.

V.

Conſenſus Heinrici Arch. Mog. ſuper dictâ translatione.

Heinricus Dei gratia ſancte *Maguntine ſedis* Archiepiſcopus ſacri imperii per Germaniam Archicancellarius dilectis ſibi in Criſto Decano et capitulo eccleſie *ſancte Marie ad gradus Magunt.* ſalutem in Domino. Veſtra nobis oblata petitio continebat, quod cum

Digitized by Google

cum vos veſtro et eccleſie veſtre nomine curtem ejusdem veſtre eccleſie ſitam in *Geyle* juxta *Rumerskirchen* infra diſtrictum *Hilkerode Colon. dyoc.* cum manſis, cenſibus, redditibus, pratis, paſcuis, ſilvis, decimis, ſervitutibus tam urbanorum quam ruſticorum prediorum et jure patronatus eccleſie in *Rumerskirchen* et aliis quibuscunque ad eandem curtem cum utilitate ſua ſpectantibus cum honorabibus viris Decano, Theſaurario et capitulo eccleſie *ſancti Andree* Colon. pro bonis ejusdem eccleſie *ſancti Andree* ſitis in villis *Ockenheim*, *Engelſtat* et *Stadecken Magunt. dyoc.* cum omnibus ſuis pertinentiis et emergentiis, paſcuis, pratis, piſcariis, nemoribus, agris, jurisdictionibus, juribus, ſervitutibus altis et baſſis cum decimis et eccleſiis earundem villarum *Ockenheim*, *Engelſtat* & *Stadecken* tempore bone memorie quondam Dni *Mathie* predeceſſoris noſtri *Archiepiſcopi Maguntini* ipſius et reverendi in Chriſto patris et Dni Dni *Heinrici* ſancte *Colonienſis eccleſie Archiepiſcopi* patrui noſtri kariſſimi tanquam Dyoceſanorum ad hoc accedente conſenſu commutaveritis predicta bona in *Geyle* Colon. dyoc. videlicet curtem cum manſis, cenſibus, redditibus, pratis, paſcuis, ſilvis. decimis, ſervitutibus tam urbanorum quam ruſticorum prediorum & jure patronatus eccleſie in *Rumerskirchen* & aliis quibuscunque ad eandem curtem cum utilitate ſua ſpectantibus in prefatos Decanum Theſaurarium & capitulum eccleſie *ſancti Andree* Colon. & in eorum eccleſiam ex cauſa commutationis hujusmodi transferentes & ex eadem cauſa recipientes ab ipſis predicta bona ſita in villis *Ockenheim Engelſtat* & *Stadcken*

ecken Magunt. dyoc. cum omnibus ſuis pertinentiis & emergentiis, paſcuis, pratis, piſcariis, nemoribus, agris jurisdictionibus, juribus, ſervitutibus altis & baſſis, cum decimis & eccleſiis earundem villarum *Ockenheim Engelſtat* & *Stadecken* evidenti utilitate & urgente neceſſitate attenta in hac parte eccleſiarum utrarumque quatenus nos commutationem & translationem predictorum bonorum in villis *Ockenheim, Engelſtat* & *Stadecken* cum omnibus ſuis pertinentiis & emergentiis ac aliis quibuscunque attinentiis ſupradictis vobis ut predicitur & eccleſie veſtre factam ac quicquid ex eis ſeu ob eas ſecutum extitit, approbare, confirmare, ratas & firmas habere, ac commutationem eandem fuiſſe & eſſe legitime factam & eam de jure poſſe & debere ſubſiſtere authoritate noſtra ordinaria decernere dignaremur; Nos qui tunc in minoribus conſtituti de predictis commutatione & translatione ac earum circumſtantiis notitiam habuimus aliqualem nunc in majoribus conſtituti de univerſis premiſſorum circumſtantiis plenius inquiſivimus & inquiri fecimus diligenter & quia invenimus Decanum Theſaurarium capitulum ac eccleſiam *S. Andree* predictos memorata bona in villis *Ockenheim*, *Engelſtat* & *Stadecken Magunt. dyoc.* cum omnibus ſuis pertinentiis & emergentiis ac decimis & eccleſiis parochialibus dictarum villarum & aliis juribus ſupradictis ante commutationem predictam tanquam ſua propria tanto tempore quiete & pacifice poſſediſſe & dictas decimas percepiſſe, vicariosque perpetuos preſentaſſe ad predictas eccleſias dum vacabant, quod in contrarium memoria non exiſtit & bona ipſa & jura,

jura, decimas nec non eccleſias parochiales predictas in vos & in veſtram eccleſiam ex cauſa dicte commutationis cum omni jnre & utilitate ſicut bona & jura ipſa ac decime & eccleſie parochiales predicte ad prefatam *ſancti Andree* eccleſiam pertinebant ut predicitur legitimè tranſtuliſſe, nos veſtris juſtis petitionibus favorabiliter aunuentes predictas commutationem & translationem tanquam legitime factas & quicquid ex eis ſeu ob eas ſecutum extitit approbamus & ex certa noſtra ſcientia preſentibus in nomine Domini confirmamus ac dictas commutationem & translationem & omnia ſecuta ex eis & ob eas in perpetuum debere de jure ſubſiſtere decernimus & preſentibus declaramus, volentes ut vos & veſtra eccleſia predicta bonis, juribus, decimis & eccleſiis parochialibus in *Ockenheim*, *Engelſtat* & *Stadecken* ſupradictis ſine noſtra & ſucceſſorum noſtrorum ac eccleſie Moguntine nec non cujuslibet alterius hominis impetitione ſeu turbatione quacunque in perpetuum tanquam veſtris & eccleſie veſtre propriis uti & frui libere valeatis; ſalvo quod vicariis perpetuis per vos & ſucceſſores veſtros ad dictas eccleſias pro tempore preſentandis deputata eis ab antiquo conſueta portio relinquatur. Datum *Maguncie* anno Dni M°CCC°XXIX°. XVII°. Kal. Julii.

§. 5.

§. 5.

ESENHEYM.

It. Cathedraticum ii. ℔. minus iiii. ß.
It. Communis emenda ii. mlr. avene ii. Capp. xii. ß.
It. Campanator i. myn. ii. ß.
It. Faber nil dat propter prandium.
It. Hoſpes i. Albus.
It. Piſtor i. Alb.

An. MCCLX Dominica qua cantatur *eſto mihi*, Abbas & conventus in *Tholeya* eccleſiæ majori Moguntinenſi donavit eccleſiam in *Iſenheim.* Litteræ hujus donationis confirmatoriæ ab *Henrico Arch. Mog.* datæ ſunt An. MCC LXXXVIII. 3. idus Jan. Adſunt ibidem litteræ *Adolphi Regis* queis eccleſiæ Moguntinæ appropriavit parochiam in *Eſenheim* Anno MCCXCIII. 7. Cal. Nov. *Arch. Mog.*

ENGELSTAT.

It. Cathedraticum xxiiii. ß.
Itt. Communis emenda i. mlr. avene vi. ß.
It. Campanator i. myn. equus comedit.

Documenta, quæ ſupra attulimus pro jure patronatûs eccleſiæ in *Stadecken*, communia ſunt cum eccleſia in *Engelſtatt* vid. §. 4.

HIL-

Digitized by Google

HILBERSHEYM INFER.

It. Cathedraticum xxiiii. ß.
It. *Communis emenda ii.* ß. *ii. Capp.*
It. Campanator.
It. Molitores iii. Capp.
It. Piſtor i. Capp.

Præſentati à Decano & capitulo *B. Mar. Virg. ad gradus* ad eccleſiam parochialem & altare *S. Catharinae* in *Hilberſheym inferiori* inveſtiuntur à Præpoſito *B. Mar. Virginis in Campis.* prout patet è ſequentibus:

I.

Honorabili viro Domino officiali Domini Præpoſiti eccleſie *ſancte Marie in Campis* extra muros *Magunt.* Decanus & capitulum eccleſie *ſancte Marie ad gradus Magunt.* quicquid poſſunt reverencie & honoris. Ad eccleſiam parochialem *inferioris Hilbersheim* ex morte quondam *Karoli* ejusdem eccleſie parochialis plebani noviſſime vacantem, cujus jus patronatus ad nos pertinere dinoſcitur pleno jure, diſcretum virum *Karolum* natum *Nicolai* dicti *Alde* de *Ingelnheim* presbyterum exhibitorem preſencium vobis duximus preſentibus preſentandum, honeſtatem veſtram preſentibus requirentes, quatenus eundem *Karolum* de eadem eccleſia in *Hilbersheim* inveſtire, prout ad veſtrum ſpectat officium, dignemini propter Deum adhibitis circa hec ſolempnitatibus debitis & conſuetis. In cujus preſentacionis teſtimo-

Præſentatio ad eccleſiam parochialem in Hilbersheim infer.

Digitized by Google

nium ſigillum predicte eccleſie noſtre ad cauſas duximus preſentibus appendendum. Datum anno Domini MCCCXXXIIII°. XVII°. Kalendas Maji.

II.

Inveſtitura parochi in Hilbersheim infer.

Officiatus Domini Prepoſiti eccleſie *ſancte Marie in Campis extra muros Mogunt.* diſcreto viro Archipresbytero in *Schornsheym* ſalutem in Domino. Cum nos in cauſa beneficiali ſuper parochiali eccleſia *inferioris* ville *Hilbersheym* inter *Karolum* presbyterum natum quondam *Jacobi* dicti *Alde* de *Ingelnheym* ex una & *Gyſilbertum* filium *Emichonis* militis de *Ingelnheym* parte ex altera eundem *Karolum* per noſtram diſinitivam ſententiam ſolempniter inveſtiverimus atque decreverimus ipſum in poſſeſſionem vel quaſi ejusdem eccleſie per nos fore mittendum; quo circa diſcretioni veſtre diſtrictè precipiendo mandamus, quatenus eundem *Karolum* in poſſeſſionem ducatis corporalem eccleſie predicte adhibitis circa hec ſollempnitatibus debitis & conſuetis, precipientes incolis parochie ejusdem, quod ipſi *Karolo* tanquam vero Rectori ipſius eccleſie in omnibus obediant & intendant. Datum anno Domini MCCCXXX IIII°. XVII. Kalend. Julii.

III.

Præſentatio ad altare S. Catharinæ in eccleſiæ parochiali inferioris Hilbersheim.

Officialis Prepoſiture eccleſie *beate Marie Virginis in Campis extra muros Mogunt.* Plebano in *Hilbersheim inferiori* ceterisque divinorum rectoribus nobis & noſtre jurisdictioni ſubjectis ſalutem in Domino. Conſtitutus coram nobis honorabilis Dominus

nus *Simon Zorn* presbyter *Mogunt. Dioc.* ad altare ſancte *Catharine* virginis & martyris ſitum in eccleſia parochiali predicte ville *Hylbersheim* vacans ad preſens per obitum quondam Domini *Joannis Heſſe* de *Weiſenawe* ultimi illius poſſeſſoris nobis per venerabiles & circumſpectos viros Dominos *Johannem Jacobum Leiſt* decretorum doctorem decanum totumque capitulum eccleſie collegiate *Beate Marie virginis ad gradus Mogunt.* tanquam ejusdem altaris collatores preſentatus ſupplicavit quatenus ipſum in dicto altari prout ad noſtrum ſpectat officium inveſtire & ad illud *in*ſtituere dignaremur. Nos verò nemini citò manus imponere ſed unicuique jus ſuum ſalvum & illeſum conſervare volentes vobis omnibus & ſingulis predictis & veſtrum cuilibet in ſolidum in virtute ſancte obedientie & ſub excommunicationis pena diſtricte precipiendo mandamus, quatenus in dicta eccleſia parochiali in *Hylbersheim* inferiori publicum proponatis proclamationis edictum citantes omnes & ſingulos ſua communiter vel diviſim intereſſe putantes, ut quinta *feria XXIIII.* poſt feſtum *ſancti Egidii* confeſſoris compareant coram nobis *Maguncie* noſtro in judicio inque curia *zum Zan* vulgo dicta hora poſt meridiem audiencie cauſarum conſueta, nos de intereſſe & jure ſuis legitimis informaturi, alioquin nos ad dicti Domini *Simonis Zorn* principalis preſentati deſideratam inveſtituram & ad ulteriora prout juſtum fuerit indubiè procedemus ipſorum citatorum abſencia & contumacia in aliquo non obſtante. In quorum teſtimonium officialatus noſtri ſigillum preſentibus eſt appenſum. Datum *Moguncie* anno Domini **Proclama.**

Digitized by Google

mini milleſimo quingenteſimo decimo octavo, die verò ſabbathi menſis Auguſti viceſima prima.

Petrus Schutz.

IV.

Inveſtitura de dicto altari.

Officialis prepoſiture eccleſie *Beate Marie Virginis in Campis* alias *ſancte Crucis extra muros Magunt.* univerſis & ſingulis divinorum rectoribus nobis noſtreque jurisdictioni ſubjectis ſalutem in Domino. Venit ad nos honorabilis Dominus *Joannes Greve* de *Hilbersheim ſuperiori* clericus *Magunt. Dioc.* aſſerens ſe ad altare *ſancte Catharine Virginis* ſitum in eccleſia parochiali ville *Hilbersheim inferioris* vacans ad preſens per liberam reſignacionem honorabilis Domini *Philippi Sartoris* de *Winternheim majori* per venerabiles Dominos *Rudolſum Rullin* Decanum totumque capitulum *eccleſie beate Marie Virginis ad gradus Magunt.* legitime fore & eſſe preſentatum, ſupplicando nobis humiliter, quatenus ipſum ad dictum altare inveſtire & inſtituere dignaremur; Nos juxta dictum Apoſtolicum nemini citò manus imponere ſed unicuique jus ſuum ſanum atque illeſum conſervare volentes omnes & ſingulos ſua communiter vel diviſim intereſſe putantes ad dicendum, opponendum & allegandum quicquid verbo vel in ſcriptis contra preſentacionem & proclamationem nec non inveſtituram noſtram hujusmodi dicere opponere ſive allegare voluerint, nosque de ipſorum jure & intereſſe, ſi quod illis ſaltem competierit, legitime informandum per noſtrum publicum proclamationis edictum in certum peremptorium terminum competentem citavimus,

cita-

Digitized by Google

citarique fecimus & mandavimus; in quo quidem termino nullus comparuit coram nobis oppoſitor ſive contradictor ; Nos eundem *Joannem Greve* preſentatum principalem in & ad corporalem realem & actualem poſſeſſionem flexis genibus humiliter ſe mitti petentem ad dictum altare modo premiſſo vacans inſtituendum & ad illud inveſtiendum duximus prout inſtituimus & inveſtimus eundem per preſentes, mandantes vobis omnibus & ſingulis ſupradictis in virtute ſancte obediencie & ſub excommunicationis pena diſtrictè precipiendo mandamus, quatenus mox viſis & acceptis preſentibus accedatis & prefatum Joannem preſentatum & inveſtitum in & ad corporalem realem & actualem poſſeſſionem juriumque & pertinentiarum omnium ejusdem inducatis & recipiatis ſibique de ipſius altaris fructibus & proventibus reſpondeatis & per hos quorum intereſt plenarie & integre reſponderi faciatis, adhibitis ſolemnitatibus debitis anno MDXXX. triceſimo die 21. menſis Octobris.

Petrus Fabri.

§. 6.

HILBERSHEYM SUPER.

It. Cathedraticum xxiiii. ß.
It. Communis emenda i. mlr. avene viii. ß.
It. Campanator.
It. Molitor i. Capp.
It. Piſtor i. Capp.
It. Hoſpes i. Albus.

Digitized by Google

Ut in *eccleſia* collegiata *B. Mar. Virg. in Campis* reviviſceret dignitas ſcholaſteriæ, ad ipſius uſum *Sifridus Arch. Mog.* eccleſiam *in ſuperiori Hilbersheym* cum redditibus ſuis duxit concedendam an. MCCXIX. *Joann. rer. Mog. T. 2. p. 687.*

Honorius III. confirmat eccleſias in Hilbersheim & Saulheim &c.

Honorius Epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Decano & capitulo eccleſie *ſancte Marie in Campis* ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum à nobis petitur quod juſtum & honeſtum tam vigor equitatis quam ordo exigit rationis, ut id per ſollicitudinem officii noſtri ad debitum perducatur effectum. Quapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis precibus inclinati perſonas veſtras & locum in quo divino eſtis obſequio mancipati cum omnibus bonis que impreſentiarum rationabiliter poſſidetis aut in futurum preſtante Domino juſtis mordis poteritis adipiſci ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, ſpecialiter autem de *Sowelenheim* & de *Hilberseim* eccleſias quas ad ſupplicationem dilecti filii A. Prepoſiti veſtri venerabilis frater noſter Archiepiſcopus Maguntin. cum capituli ſui aſſenſu vobis conceſſerunt, intuitu pietatis ac alia bona veſtra ſicut ea omnia juſte ac pacifice poſſidetis vobis & per vos eccleſie veſtre auctoritate apoſtolica confirmamus & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre protectionis & confirmationis infringere vel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare preſum-

Digitized by Google

ſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit in curſurum. Datum *Laterani* XV Kal. Julii Pontificatus noſtri anno quinto.

Eccleſia modo dicta dependebat ab eccleſia *S. Laurentii in Bergen*, ut matrice è diplomate ſubjuncto id diſcimus:

I.

Jacobus Dei gratia Prepoſitus *ſancte Marie in Campis* Moguntin. . . Archipresbyter in Sauwelnheim ac rectores & vicarii ipſi prepoſiture ſubjecti univerſis hanc litteram inſpecturis ſalutem in eo qui eſt vera ſalus. Mota queſtione per ſcultetum & majores nomine univerſitatis ſuperioris ville *Hilversheim* contra Decanum & capitulum eccleſie *ſancte Marie in Campis* Maguntin. ſuper eo quod idem ſcultetus nomine quo ſupra à dictis Decano & capitulo petiit librum miſſalem ad eccleſiam in *Hilversheim*, peciit etiam ut ipſi tectum eccleſie ejusdem curarent refici & obſtrui, petivit inſuper taurum aprum & arietem ſuis pecoribus applicari, cum hoc ratiōne decime ipſius ville de jure facere teneantur, tandem memorate partes in hoc pariter convenerunt quod quidquid nos ſuper hiis peticionibus & recuſationibus pronunciaremus concorditer, fore juſtum hoc à partibus deberet perpetuo inviolabiliter obſervari, Nos itaque aſſumpta in nos queſtione premiſſa convenimus unanimiter in generali ſynodo Maguntin. in capella

pella

Digitized by Google

pella ſancti *Nycolai* in ſummo habito conſilio & tractatu cum plena deliberatione, quia invenimus quod Prepoſitus in *Hilversheim* habet jura parochialia querere & recipere in *Bergen*, ubi eorum vera matrix conſiſtit & ideo eccleſia in *Hilversheim* ſita non eſt parrochia ſed capella ſententiando pronunciamus in hiis ſcriptis Decanum & capitulum ad petita ab eis nomine univerſitatis in *Hilversheim* nequaquam teneri, ſed eosdem Decanum & eapitulum à peticionibus univerſitatis hujusmodi omnino pronunciamus immunes, cum tales capelle ſint operis voluntarii & non neceſſarii & opera voluntaria debeant edificari & conſtrui ſine prejudicio alieno. In cujus rei teſtimonium & evidens documentum hanc litteram noſtrorum ſigillorum munimine ad peticionem partium duximus communire. Actum & datum anno Domini M°CCC°VII°. VI. idus Maji.

II.

Ordinatio circa officium divinum in eccleſia Bergen.

Officialis Domini Prepoſiti eccleſie *ſancte Marie in Campis extra muros Mogunt.* recognoſcimus per preſentes, nos litteras noſtri predeceſſoris ſigillo pendenti ſigillatas vidiſſe, examinaſſe . . . feciſſe omni vitio & ſuſpicione carentes, quarum litterarum tenor fuit in hec verba datum per copiam: Official. Domini Prepoſiti *ſancte Marie in Campis extra muros Mogunt.* recognoſcimus per preſentes & ad notitiam univerſorum cupimus pervenire, & cum inter *Henricum de Berge* armigerum ſuo ac hominum utriusque ſexus eccleſiam *ſancti Laurentii* frequentantium nomine ibidem ſuper officiationem divini officii dicte eccle-

Digitized by Google

ecclesie *S. Laurentii* in *Bergen* impendendam & *Henne* plebanum in *Hilbersheim ſuperiori*, qui competentes redditus ab eccleſia *S. Laurentii* ſepe dicta (habere) dignoſcitur, ratione cujus idem *Henricus* eidem ecclesie in *Bergen* tanquam ecclesie ſue in *Hilbersheim* annexe & unite . . . dignoſcitur, ſuborta eſſe materia queſtion. Nos ex adminiſtratione nobis commiſſa de conſenſu partium predictarum duximus ordinandum, ut idem plebanus & ſui ſucceſſores pro tempore exiſtentes predictam eccleſiam in *Bergen* bis in ſeptimana officient in ea celebrando miſſarum ſolemnia juxta ordinatas ſanctiones, niſi prepeditus fuerit legitimo impedimento, alioquin in ipſum plebanum & ſuos ſucceſſores, prout ſponte elegit, ſuſpenſionem à divino officio proferendam, omni judiciorum ſtrepitu quieſcente. Actum anno Domini M°CCC°XXXII. Calend. Maji.

Et ego *Henricus de Wilbuſs* ſcripſi ad teſtimonium ſucceſſorum meorum. In cujus noſtre viſionis, peractionis, examinationis & tranſcriptionis teſtimonium, ſigillum noſtrum duximus appendendum. Datum anno Dni M CCC ſexageſimo VIII. idus Julii.

Bertholdus Arch. Mog. anno Dni milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſeptimo die undecimo menſis Octobris *Georgio Heylmann* in commiſſis dedit permutationem beneficiorum *Johannis Rorici* altariſte altaris beate Marie Virginis ſiti in parochiali eccleſia villæ *Hilbers-*

heim Superiori & *Leonhardi Volckmar* altariſte altaris ſancti *Kiliani* ſiti in armario eccleſie *ſancti Mauritii Mogunt.*

APPENHEYM.

It. Cathedraticum xxiiii. ß.
It. Communis emenda ii. ß. *ii. Capp.*
It. Campanator i. myn.
It. iii. Capp. Molitores.
It. iii. Alb. pro violenciis.

Extat præſentatio ad altare *S. Michaelis* in eccleſia parochiali ibidem facta tenoris ſequentis:

Præſentatio ad altare S. Michaëlis in Appenheim.

Officialis prepoſiture eccleſie *beate Marie Virginis in Campis extra muros Maguntin.* Plebano in *Appenheim* ceteriſque divinorum rectoribus nobis & noſtre juriſdictioni ſubjectis ſalutem in Domino. Conſtitutus coram nobis honorabilis Dominus *Jacobus Thorn* presbyter *Mag. Dioc.* ad capellam ſive altare *S. Michaelis* in oſſorio parochialis eccleſie ibidem in *Appenheim* vacantem ad preſens per obitum quondam Dni *Ludovici Giesheymer* ultimi illius, dum vixit, poſſeſſoris nobis per ſtrenuum Dnum *Ludovicum* de *Ottenſteyn* militem tanquam ejusdem capelle ſive altaris verum patronum preſentatus ſupplicavit quatenus ipſum in dicta capella ſive altari, prout ad noſtrum ſpectat officium inveſtire & ad illud inſtituere dignaremur; Nos verò nemini citò manus imponere, ſed uni cuique jus ſuum ſalvum & illeſum conſer-

vare

Digitized by Google

vare volentes vobis omnibus & ſingulis predictis & veſtrum cuilibet in ſolidum in virtute ſancte obedientie & ſub excommunicationis pena diſtrictè pre cipiendo mandamus, quatenus in dicta eccleſia parrochiali in *Appenheym* publicnm proponatis proclamationis edictum citando omnes & ſingulos ſua communiter vel diviſim intereſſe habere putantes ut quinta feria proxima poſt dominicam *quaſi modo geniti* compareant coram nobis *Maguncie* noſtro in judicio inque curia *Zum Zan* vulgo dicta, hora poſt meridiem duodecima audientie cauſarum conſueta nos de jure & intereſſe ſuis legitimis informaturi; alioquin nos ad dicti domini Jacobi preſentati deſideratam inveſtituram & ad ulteriora prout juſtum fuerit indubiè procedemus, ipſorum citatorum abſentià ſive contumacia in aliquo non obſtante. In quorum teſtimonium officialatus noſtri ſigillum preſentibus eſt appenſum. Datum *Maguncie* anno Domini milleſimo quingenteſimo viceſimo primo, die Veneris, menſis Marcij viceſima ſecunda.

§. 7.

ALGYSHEIM.

It. Cathedraticum xxvi. ß
It. communis emenda iiii. ß. II. firtl. wyns.
It. campanator i. myn.
It. ſaber nil dat propter prandium.

Violencie.

It. Cleſe Schirmer ii. ß.
It. Diederichs Schirmer ii. ß.

Digitized by Google

It. Hans Schuchman ii. ß.
It. Cuntz Becker ii. ß.
It. Schulteſs Mathis ii ß.
It. Wirten Hen. ii. ß.
It. Henrich Sinder ii. ß.
It. Henrich von Rädesheym ii. ß.
It. Henrich von Hadamar ii. ß.

GAUELSHEYM.

It. Peder Rueſcz i. capp. ii. ß.
It. Campanator i. myn.

KEMDEN.

It. Cathedraticum ii. lb. minus iiii. ß.
It. communis emenda ix. ß.
It. campanator i. myn.
It. piſtor i. capp. ii ß.
It. Peder Sinder i. capp.
It. grae hen non habitat cum legitima muliere.

It. Plebanus non reſidet & communitas maximè conqueritur de eo & petunt eum compellere ad reſidentiam & fiunt ibi magne negligencie in porrigendis ſacramentis & in aliis.

OCKENHEYM.

It. Cathedraticum xxiiii. ß.
It. communis emenda iiii. ß.
It. campanator i. myn avene.
It. ii. alb. pro violenciis.

Anno

Digitized by Google

Anno MCCCXXV *eccleſia* collegiata *ad gradus B. M. V.* nacta fuit realem poſſeſſionem decimarum, juris patronatus, aliorumque jurium in *Ockenheim* prout latius in ſequenti continetur inſtrumento.

In nomine Domini Amen.. Per hoc preſens inſtrumentum publicum pateat univerſis, quod anno à nativitate domini milleſimo trecenteſimo vigeſimo quinto, indictione octava, pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto Patris ac domini domini *Johannis* divina providentia Pape *viceſimi ſecundi* anno nono die viceſima octava menſis Martii que erat feria quinta proxima ante feſtum palmarum hora circa meridiem in villa *Ockenheim Magunt. Dyoc.* ſub arbore ante cymiterium ibidem, ubi frequenter ſolet haberi & exerceri judicium ſeculare dicte ville in preſentia mei notarii publici infra ſcripti & teſtium ſubſcriptorum ad hoc vocatorum & rogatorum coram prudentibus & diſcretis viris *Heinrico* dicto *de Selſin* milite ſculteto *Heynone* filio quondam *Hertwici Heinrico* dicto *Clore*, *Hartrado* dicto *Scheynevelder*, *Ludowico* dicto *Wydenheybet*, *Emerchone* dicto *Keſzeler*, *Hermanno* dicto *Koppelin* & *Bertoldo* genero dicti *Keſzeler* ſcabinis in dicta villa *Uckenheim* regentibus ibidem judicium ſeculare conſtitutis honorabilibus viris Dno *Heinrico* decano eccleſie *ſancti Andree* Colon. necnon *Chriſtiano* dicto *Morlin* canonico *eccleſie ſancte Marie in Campis Magunt.* & *Nycolao* dicto *zu der Wunreben* preſbytero Magunt. ſyndicis ſeu procuratoribus honorabilium

Capitulum B. M. V. ad gradus mittitur in poſſeſſionem bonorum & jurium in Ockenheim.

virorum dominorum Theſaurarii ſeu Cuſtodis & capituli dicte ecclesie *ſancti Andree* Colon. ac etiam ipſius ecclesie *ſancti Andree* nomine Syndicano ſeu pro curatorio eorundem & pro ipſis ex parte una, cupientibus occaſione commutationis facte juris patronatus parochialium eccleſiarum villarum in *Stadecken* ſive *Hedensheim* ac in *Engelſtad* & in *Uckenheim Magunt. Dyoc.* nec non omnium & ſingulorum aliorum bonorum, decimarum, poſſeſſionum ac jurium cum ſuis pertinentiis & emergentiis univerſis & ſingulis in villis & terminis dictarum villarum *Stadecken* ſive *Hedensheim Engelſtad* & *Ockenheim* ſituatarum & ſituatorum ad honorabiles viros dnos dnos Decanum, Theſaurarium ſeu cuſtodem & capitulum dicte eccleſie *ſancti Andree* Colon. & ad ipſam eccleſiam *ſancti Andree* pertinentium cum venerabilibus viris Decano & capitulo *eccleſie ſancte Marie ad gradus Maguntin.* ad curtem & bona & poſſeſſiones eorundem curtis in *Gele* ac jus patronatus eccleſie parochialis in *Rumerskirgen* Colonienſis dioces. cum ſuis pertinentis & emergenciis univerſis. Univerſa & ſingula jura, jura patronatus bona decimas & poſſeſſiones, cum omnibus & ſingulis ſuis pertinentiis & emergenciis dictorum dominorum Decani Theſaurarii ſeu cuſtodis & capituli eccleſie *ſancti Andree* Colonienſ. & ejusdem eccleſie *ſancti Andree* in villa & terminis ville *Uckenheim* ſituatas & ſituata nomine quo ſupra coram ipſis ſculteto & ſcabinis per quos ibidem regitur juſticia ſecularis, ibidem, in ipſo judicio ſeculari reſignare, necnon bona ipſa jura patronatus decimas poſſeſſiones & jura hujusmodi, ſuo & Theſaurario ſeu

cuſto-

cuſtodis & capituli ac eccleſie *ſancti Andree* Colonienſis nomine cum effectu ſupra portare & effeſtucare prefatis dominis Decano & capitulo *eccleſie ſancti Marie ad gradus Magunt.* cum omnibus & ſigulis ſuis pertinentiis & emergenciis paſcuis pratis piſcariis nemoribus agris vineis juribus jurisdictionibus ſervitutibus altis & baſſis cum earundem dominio utili & directo proprietate & poſſeſſione ingreſſibus & egreſſibus & cum omni integritate & jure prout ad ipſam eccleſiam *ſancti Andree* Colonienſ. pertinebant, & que ipſis . . Decano Theſaurario ſeu cuſtodi & capitulo ejusdem eccleſie *ſancti Andree* communiter & diviſim noſcebantur competere in eiſdem, ipſosque . . Decanum & capitulum *eccleſie ſancti Marie ad gradus Magunt.* in poſſeſſionem earundem omnium & ſingulorum mittere corporalem ac ipſis cavere de evictione & Warandia faciendis earundem & eorundem debitis & conſuetis, necnon honorabilibus viris dominis *Friderico* Decano *Johanne* dicto *zu Laderan* & *Hartmanno* de *Geylnhuſen* canonicis dicte eccleſie *ſancti Marie ad gradus Magunt.* ſyndicis ſeu procuratoribus capituli & eccleſie ejusdem *ſancti Marie ad gradus* ad premiſſa per ipſum capitulum *eccleſie ſancti Marie ad gradus* Magunt. ſpecialiter deſtinatis, ibidem ex parte altera conſtitutis, & ad hoc inſtantibus, prefatus *Emercho* dictus *Keſzeler* ſcabinus ſuo & aliorum ſuorum conſcabinorum predictorum preſencium & expreſſe ratum habentium nomine ad ammonicionem & requiſicionem prefati *Heinrici* militis ſculteti ibidem factas ſecundum exigentiam & conſuetudinem iudicii ſecularis ibidem

una

Digitized by Google

una cum ſuis conſcabinis predictis deliberacione prehabita diligenti, auctoritate judiciaria ſeculari pronuntiavit oretenus & ſententialiter diffinivit hujusmodi bona jus patronatus eccleſie in *Uckenheim* decimas ibidem & jura infra terminos ſeu diſtrictum jurisdictionis temporalis dicte ville *Uckenheim* ſitas & ſita eſſe honorabilium virorum dominorum Theſaurariorum ſeu cuſtodis capituli & eccleſie *S. Andree* Coloniens. & ad eos & nullum alium pertinere libere & ſpectare, quodque ipſi ſi preſentes adeſſent, ibidem coram ipſis poſſent in ipſo ſeculari judicio hujusmodi bonorum juris patronatus decimarum & jurium alienacionem & reſignacionem facere libere ſi placeret eisdem, vel ſi quis alter adeſſet vel compareret ibidem in ipſo judicio coram eis habens ſuper reſignacione & alienacione hujusmodi bonorum juris patronatus decimarum & jurium eorundem dominorum Decani Theſaurarii ſeu cuſtodis & capituli eccleſie *S. Andree* Colonienſ. & ejusdem eorum eccleſie *S. Andree* predicte, in terminis ſeu diſtrictu judicii ſecularis in *Uckenheim* ſitarum & ſitorum faciendis ibidem, apertas & patentes litteras ſigillis ipſorum dominorum Decani Theſaurarii ſeu cuſtodis & capituli ejusdem eccleſie *S. Andree* Colon. ſigillatas & confectas poſſet eorum nomine eadem & easdem libere reſignare & alienare hujusmodi bona jus patronatus decimas & jura omnia & ſingula eorundem ibidem ſita & ſitas, ipſasque & ipſa transferre liberaliter in honorabiles viros dominos .. Decanum & capitulum *eccleſie S. Marie ad gradus Magunt.* hoc fieri affectantes, mox honorabiles viri dominus *Henricus* Decanus

nus eccleſie *S. Andree* Coloniens. prefatus unum procuratorium verò ſigillo capituli dicte ſue eccleſie *S. Andree* ſigillatum ſubſcripti tenoris & continencie deſuper confectum, nec non ipſi *Criſtianus* & *Nycolaus* eciam unum procuratorium in ſui & honorabilis viri Magiſtri *de Xanctis* canonici dicte eccleſie *ſancti Andree* tunc abſentis perſonas conceptum in ſolidum & confectum veris ſigillis capituli & Theſaurarii ſeu cuſtodis ipſius eccleſie *ſancti Andree* ſigillatum, ac unam litteram ſubſtitucionis ipſius Magiſtri *Gerhardi* abſentis eidem procuratorio transfixam ſigillo vero minori uſuali officialitatis curie Colonienſis munitam ſubſcriptorum tenorum coram ipſis . . ſculteto & ſcabinis, me notario publico & teſtibus ſubnotatis in medium produxerunt & oſtenderunt, quas quidem literas ſeu procuratoria ipſi ſcultetus & ſcabini de verbo ad verbum vulgarizari & exponi petebant ut ſuper ipſarum vulgarizationem & expoſitionem eis liquere poſſet, utrum dicti procuratores haberent ad premiſſa mandatum & poteſtatem vel non virtute hujusmodi litterarum ſeu procuratoriorum coram ipſis ut predicitur productarum quibus quidem litteris ſeu procuratoriis ſic ibidem productis in medium & oſtenſis, ac etiam ipſis . . ſculteto & ſcabinis de verbo ad verbum vulgarizatis & expoſitis in vulgari lingua conſueta ad intelligenciam eorundem. Iidem ſcultetus & ſcabini pronunciaverunt dixerunt & diſfiniverunt ſententialiter juxta conſuetudinem & juſticiam ipſius judicii ſecularis dictos procuratores poſſe ibidem eorum ipſis virtute hujusmodi literarum ſeu procuratoriorum vel mandatorum eis traditarum, &

Digitized by Google

ibidem productarum & expoſitarum hujusmodi bona jus patronatus eccleſie parrochialis in *Uckenheim* jura jurisdictionem decimas poſſeſſiones & proprietates omnes & ſingulas ac omnia & ſingula , cum univerſis & ſingulis ſuis pertinentiis & emergenciis in ingreſſibus & egreſſibus que & quas infra terminos & diſtrictum ſeu jurisdictionem ipſius judicii ſecularis dicte ville *Uckenheim* dicti domini Decanus Theſaurarius ſeu cuſtos & capitulum dicte eccleſie *S. Andree* Colonienſis ac ipſa eccleſia eorum *ſancti Andree* noſcerentur habere ſitas & ſita, libere reſignare alienare ſupra portare effeſtucare & transferre in honorabiles viros dominos Decanum & capitulum ac ipſorum *eccleſiam ſancte Marie ad gradus Magunt.* predictos ſuper quibus pronunciationibus & ſententiis ipſorum ſculteti & ſcabinorum judicialibus aliisque premiſſis dicti domini *Fridericus* Decanus *Johannes* & *Hartmannus* Canon. ſyndici ſeu procuratores capituli & eccleſie *ſancte Marie ad gradus* predicte ſuo & procuratorio ſeu ſyndicario hujusmodi & eccleſie ſue *ſancte Marie* predicte nomine, dederunt eisdem ſculteto ac ſcabinis ſua jura conſueta que vulgariter *Orkunde* ſeu *Bodewin* nuncupantur. Quibus ſic peractis, mox prefatus dominus *Henricus* Decanus eccleſie ſancti Andree Coloniens. ſyndicus ſeu procurator ſuo & ſyndicario ſeu procuratorio nec non *Criſtianus* & *Nycolaus* prefati eciam ſyndici ſeu procuratores & ſyndicariorum ſeu procuratoriorum ſuorum ſibi traditorum ab ipſis Decano Theſaurario ſeu cuſtode & capitulo dicte eccleſie *S. Andree* Coloniens. ac etiam dictus Decanus virtute ſubſtitutionis dicti magiſtri *Gerhardi*

com-

Digitized by Google

comprocuratoris *Criſtiani* & *Nicolai* predictorum eorum procuratorio transfixe ei facte, nec non Theſaurarii ſeu cuſtodis ac capituli & eccleſie *S. Andree* Colon. predictorum nomine & pro ipſis univerſa & ſingula bona jus patronatus decimas poſſeſſiones & jura ac ſervitutes terrarum agrorum vinearum pratorum paſcuorum nemorum aquarum piſcariarum & jurisdictionum in altis & baſſis infra terminos ſeu diſtrictum dicte ville *Uckenheim* ſitas & ſita ad ipſos dominos Decanum Theſaurarium ſeu cuſtodem capitulum & eccleſiam *S. Andree* Coloniens. preſatam pertinentes & pertinencia communiter vel diviſim una cum dominio earundem & eorundem utili & directo proprietate & poſſeſſione ingreſſibus & egreſſibus & cum omni integritate & jure que & quod ipſis dominis Decano Theſaurario ſeu cuſtodi & capitulo eccleſie *S. Andree* Colon. predicte & eidem eccleſie *S. Andree* noſcebantur competere in eisdem per calamum quem manibus ſuis communicatis tenebant in manus dicti *Heinrici* militis ſculteti auctoritate judiciaria recipientis, juxta pronunciationem ſententias & informationem ipſorum ſcabinorum nec non modum jus & conſuetudinem ipſius judicii ſecularis libere reſignarunt petentes easdem & eadem aſſignari & tradi Decano capitulo & *eccleſie S. Marie ad gradus Magunt.* predicte omne jus quod ipſis Decano Theſaurario ſeu cuſtodi capitulo & eccleſie *ſancti Andree* Colonienſis & cuilibet eorum compeciit & competere poterat in eisdem communiter & diviſim in preſatos dominos Decanum capitulum & *eccleſiam S. Marie ad gradus* Magunt. plenarie & efficaciter transferendo ſupra

 por-

portando & effeſtucando, ac ipſos in corporalem poſſeſſionem earundem & eorundem mittendo prout ibidem melius facere poterant & debebant. In quorum quidem bonorum juris patronatus decimarum poſſeſſionum & jurium omnium & ſingulorum ac ipſarum pertinenciarum & emergentiarum ingreſſuum & egreſſuum dominium utile & directum proprietatem & poſſeſſionem prefatus *Heinricus* ſcultetus auctoritate judiciaria & prout ipſi ſcabini ibidem faciendum eſſe ſententialiter edocebant, prefatos dominos *Fridericum* Decanum *Johannem* & *Hartmannum* Canonicos ſyndicos ſeu procuratores ſuo & ſyndicario ſeu procuratorio nomine capituli & *ecclesie S. Marie ad gradus* Magunt. predicte recipientes & apprehendentes induxit & immiſit ac ipſas & ipſa per calamum quem in manibus ſuis tenebat eisdem nomine quo ſupra recipientibus tradidit ac etiam aſſignavit bannum & pacem deſuper faciendo, ſuper quibus omnibus & ſingulis premiſſis, nec non in teſtimonium & evidenciam eorundem predicti domini *Fridericus* Decanus *Johannes* & *Hartmannus* Canonicus ſyndici ſeu procuratores predicti eccleſie *S. Marie ad gradus* predicte nomine quo ſupra dictis ſculteto & ſcabinis recipientibus dederunt jura ſua conſueta, que *Bodewine* ſeu *Orkunde* vulgariter appellantur requirentes & rogantes, me notarium publicum infra ſcriptum ut ſibi ſuper hiis faceremus & conſcriberemus publicum inſtrumentum. Tenor autem literarum ſeu procuratoriorum & mandatorum per ipſos ſyndicos ſeu procuratores dictorum dominorum Decani Theſaurarii ſeu cuſtodis capituli & eccleſie *ſancti Andree* colonienſis

pre-

Digitized by Google

predicte necnon ſubſtitutionis dicti Magiſtri *Gerhardi* comprocuratoris *Criſtiani* & *Nycolai* predictorum eorum originali proeuratorio ut predicitur transfixe in medium productarum & oſtenſarum atque vulgarizatarum & expoſitarum dinoſcitur eſſe talis qui ſequitur in hec verba. In nomine domini amen. Univerſis ad quos preſentes littere pervenerint . . Capitulum eccleſie *ſancti Andree* Colon. ſalutem cum noticia perpetua ſubſcriptorum noveritis, quod communicatione facta bonorum ac poſſeſſionum noſtrorum in villis *Ockenheim Engelſtad* & *Stadecken* cum ſuis pertinenciis univerſis *Magunt. dioces.* cum venerabilibus viris dominis Decano & capitulo eccleſie *ſancte Marie ad gradus Magunt.* ad curtem & bona eorum in villa *Gele* in parrochia de *Rumerskirgen* cum ſuis pertinenciis univerſis Colonienſis dioces. prout in litteris ſuper hoc confectis plenius continetur honorabilem virum dominum *Heinricum* Decanum eccleſie noſtre predicte noſtrum & eccleſie noſtre conſtituimus verum & legitimum procuratorem negociorum geſtorem & nuncium ſpecialem ad reſignandum cum effectu prefatis dominis *Decano & capitulo eccleſie beate Marie ad gradus* Magunt. & ſupraportandum noſtro & eccleſie noſtre nomine dicta bona & poſſeſſiones in *Ockenheim Engelſtat* & *Stadegge* cum juribus patronatus eccleſiarum & decimis pertinentibus ad eaſdem cum omnibus ſuis pertinenciis & emergenciis paſcuis pratis piſcariis nemoribus agris jurisdictionibus juribus ſervitutibus altis & baſſis prout ad nos & ad eccleſiam noſtram pertinent, cum dominio ejus utili & directo proprietate & poſſeſſione ingreſſibus

bus & egreſſibus & cum omni integritate & jure quod nobis competit & competere dinoſcitur in eiſdem & ad evictionem & warandiam preſtandam & effeſtucandam & in poſſeſſionem dictorum bonorum mittendam coram quibuſcunque perſonis eccleſiaſticis ſeu mundanis & locis, quibus hoc de jure vel de conſuetudine ipſis *Decano & capitulo eccleſie beate Marie ad gradus* Magunt. neceſſarium fuerit aut etiam oportunum, ac omnia & ſingula faciendum que circa premiſſa neceſſaria fuerint de conſuetudine vel de jure eciamſi mandatum exigant ſpeciale, damus inſuper mandatum dicto procuratori noſtro alium ſeu alios procuratorem ſeu procuratores ſubſtituendi prout hoc ipſi viſum fuerit expedire qui in premiſſis omnibus & ſingulis ſimilem habeant poteſtatem & dictos ſubſtitutos ſeu ſubſtitutum revocandi ac procuracionis in ſe officium quociens hoc expedicrit reſumendi, ratum & gratum habituri quicquid per dictum procuratorem noſtrum ſubſtitutum vel ſubſtitutos ab ipſo vel eorum altero actum fuerit in premiſſis & quolibet premiſſorum, promittentes eum, ejus ſubſtitutum vel ſubſtitutos ſub ypotheca rerum noſtrarum & eccleſie noſtre predicte ab omnibus caucionibus quas pro nobis fecerit ſeu fecerint relevare. In quorum teſtimonium ſigillum eccleſie noſtre hiis litteris duximus apponendum. Datum *Colonie* Anno Domini M.CCC. viceſimo quinto feria ſecunda poſt dominicam *Letare.*

Item tenor alterius procuratorii ſequitur in hec verba:

Digitized by Google

In nomine Domini amen. Univerſis ad quos preſentes litere pervenerint Decanus Theſaurarius & capitulum eccleſie *S. Andree Coloniens.* ſalutem cum noticia perpetua ſubſcriptorum. Noveritis quod commutacione facta bonorum & poſſeſſionum noſtrorum in villis *Ockenheim Engelſtat* & *Staddege* cum ſuis pertinentiis & emergenciis univerſis *Magunt. Dioceſis* cum venerabilibus viris dominis Decano & capitulo *eccleſie bte Marie ad gradus Magunt.* ad curtem & bona eorum in villa *Gele* in parrochia de *Rumerskirgen* cum ſuis pertinenciis univerſis Coloniens. Dyoceſ. prout in litteris ſuper hoc confectis plenius continetur, diſcretos viros dominos *Criſtianum* dictum *Morlin* Canonicum *eccleſie ſte Marie in Campis Nycolaum* dictum *zu der Wynreuen* ſacerdotem Magunt. & magiſtrum *Gerhardum de Xanctis* Concanonicum noſtrum noſtros & eccleſie noſtre conſtituimus veros & legitimos procuratores negociorum geſtores & nuncios ſpeciales & quemlibet eorum in ſolidum ita quod non ſit melior condicio occupantis ad reſignandum cum effectu prefatis dominis Decano & capitulo *eccleſie bte Marie ad gradus* Magunt. & ſupra portandum noſtro & eccleſie noſtre nomine dicta bona & poſſeſſiones in *Ockenheim Engelſtat* & *Staddegen* cum juribus patronatus eccleſiarum earundem & decimis pertinentibus ad easdem cum omnibus ſuis pertinenciis & emergenciis paſcuis pratis piſcariis nemoribus agris jurisdictionibus juribus ſervitutibus altis & baſſis prout ad nos & ad eccleſiam noſtram pertinent cum dominio ejus utili & di-

recto

recto proprietate & poſſeſſione ingreſſibus & egreſſibus & cum omni integritate & jure quod nobis competit & competere dinoſcitur in eisdem & ad evictionem & warandiam preſtandum effeſtucandum & in poſſeſſionem dictorum bonorum mittendum coram quibuscumque perſonis eccleſiaſticis ſeu mundanis & locis quibus hoc de jure vel de conſuetudine ipſis *Decano & capitulo eccleſie bte Marie ad gradus Magunt.* neceſſarium fuerit aut eciam oportunum ac omnia & ſingula faciendum que circa premiſſa neceſſaria fuerint de conſuetudine vel de jure etiamſi mandatum exigant ſpeciale. Damus inſuper mandatum dictis noſtris procuratoribus ſeu alteri eorum alium ſeu alios procuratores vel procuratorem ſubſtituendi prout hoc ipſis ſeu alteri eorum viſum fuerit expedire qui in premiſſis omnibus & ſingulis ſimilem habeant poteſtatem , & dictos ſubſtitutos ſeu ſubſtitutum revocandi & procuracionis in ſe officium quociens hoc expedierit reſumendi ratum & gratum habituri quicquid per dictos noſtros procuratores ſeu eorum alterum ſubſtitutum vel ſubſtitutos ab ipſis vel eorum altero actum fuerit in premiſſis & quolibet premiſſorum promittentes eos & quemlibet eorum ſub ypotheca rerum noſtrarum ab omnibus caucionibus quas pro nobis fecerint relevare. In quorum teſtimonium ſigilla noſtra hiis litteris duximus apponenda. Datum anno Domini MCCC. XXIIII. feria ſecunda poſt feſtum beatorum *Petri & Pauli* apoſtolorum. Item ſubſtitutionis predicte tenor talis eſt.

Offi-

Digitized by Google

Officialis curie Coloniens. univerſis preſentes literas viſuris noticiam veritatis noveritis quod propter hoc in noſtra conſtitutus preſencia magiſter *Gerhardus de Xanctis* Canonicus eccleſie *S. Andree* Coloniens. Procurator una cum *Criſtiano* dicto *Morlin* Canonico *eccleſie S. Marie in Campis* & *Nycolao dicto zu der Wynreuen* ſacerdote Magunt. in ſolidum a diſcretis viris Decano Theſaurario & capitulo eccleſie *S. Andree* predicte conſtitutus ad reſignandum cum effectu honorabilibus viris *Decano & capitulo eccleſie S. Marie ad gradus* Magunt. & ſupra portandum ſuo & dicte eccleſie *S. Andree* nomine bona & poſſeſſiones in *Ockenheim Engelſtat* & *Stadecke* cum juribus patronatus eccleſiarum earundem & decimis aliisque omnibus emergenciis & pertinenciis bonorum eorundem virtute commutacionis ipſorum bonorum per eosdem Decanum & capitulum *S. Andree* pro curte in *Gele* ſuisque attinenciis cum dictis Decano & capitulo *S. Marie* facte prout in litteris procuratorii dicti *Eberhardi* in hac parte eccleſie *S. Andree* & Theſaurarii predictorum ſigillis ſigillatis ſuper hiis confectis & quibus preſentes litere ſunt transfixe plenius continetur auctoritate literarum earundem , quia arduis aliis negociis prepeditus & propter viarum pericula non potuit ut aſſeruit perſonaliter ad loca *Engelſtad Ockenheim* & *Stadecke* prefata accedere ne ob ſuam abſenciam dictorum bonorum reſignacio & ſupraportacio plus debito protrahatur diſcretum virum *Henricum* Decanum ejusdem eccleſie *S. Andree* in *Maguntia* ad preſens exiſtentem in prefata reſignacione & ſupraportacione de eisdem bonis ad uſus Decani

Digitized by Google

& capituli *S. Marie* prediſtorum facienda ſubſtituit loco ſui dans ei poteſtatem & mandatum ſpeciale dicta bona reſignandi & ſupraportandi ad manus Decani & capituli *S. Marie* prediſtorum una cum aliis ſuis comprocuratoribus antedictis, ſi eos vel eorum alterum adeſſe contigerit in omni eo jure modo & forma quibus hoc ipſemet id feciſſe debuiſſet ſeu potuiſſet, ſi preſens eſſet juxta continenciam procuratorii ſui jam predicti ratum & gratum habens, quocunque nomine ſuo & eccleſie ſue in hoc caſu per Decanum predictum ejus ſubſtitutum fuerit ſive geſtum, in cujus rei teſtimonium ad preſentes ejusdem *Gerhardi* ſigillum manus officialitatis curie Coloniens. duximus hiis litteris prioribus transfixis ut premititur opponendum Acta ſunt hec preſentibus *Friderico* Clerico *Ottonis* ſigilliferi curie noſtre & *Petro de Eſſende*, anno Domini milleſimo CCC. viceſimo quinto. Sabbato ante *Letare.* Productis & oſtenſis legitimis vulgarizatis & expoſitis dictis literis ſeu procuratoriis & ſubſtitutione preſcriptorum tenorum, actisque premiſſis quemadmodum eſt premiſſum & preſcriptum. Scultetus & ſcabini predicti juſſerunt pulſare unam campanam tribus vicibus uno contextu, dicentes ut ſic ipſos *Decanum & Capitulum eccleſie S. Marie ad gradus Magunt.* eſſe nactos bonorum poſſeſſionem & jurium omnium preſcriptorum quod vulgariter dicitur *Geeydet* juxta jus & conſuetudinem dicte ville *Uckenheim* judicii ſecularis anno Domini indictione menſe die hora loco & pontificatu prenotatis. Preſentibus Gerlaco presbitero campanatore eccleſie in *Uckenheim* pulſante dictam campanam ſtrenuo viro

Ber-

Bertoldo Frambales milite *Gobelone* de *Partinheim* & *Gyſilberto* de *Birgeſtad* Armigeris *Grafthone* dicto *zum Rebeſtocke* cive Magunt. ac *Hermanno* dicto de *Ettichinſtein* & pluribus aliis fide dignis ad premiſſa vocatis pro teſtibus ſpecialiter & rogatis.

Et ego *Wernherus* dictus de *Eſinheim* Clericus *Magunt. Dioceſ.* publicus imperiali auctoritate notarius. Quia premiſſis omnibus & ſingulis ſupradictis. Dum coram prefatis Heinrico Sculteto & Scabinis per quos regitur ipſius ville *Uckenheim* juſticia ſecularis & per eosdem ac procuratores preſencium predictorum predictos agerentur & fierent in ipſo judicio ſeculari una cum teſtibus prenotatis preſens fui eaque ut preſcripta ſunt vidi & audivi, ideo preſens inſtrumentum publicum exinde confeci & conſcripſi, & in hanc publicam formam redegi meoque ſigno conſueto ſignavi rogatus & requiſitus.

Ulteriores tabulas huc quoque pertinentes vide ſupra §. IV.

§. 8.

BÜDESHEYM.

It. Cathedraticum ii. ℔. minus iiii. ß.
It. Communis emenda ii. ß.
It. Campanator i. myn. avene.
It. Kune Molitor i. Capp. ii. ß.
It. Hans Molitor ii. ß.
It. Cleſe Kenbe ſedit cum una perſona Ketter legitima in matrimonio & non contrahunt verum matrimonium, quia ipſa habet adhuc alium

virum viventem, qui eſt primus & verus maritus.

It. Dnus Johannes Rorice altariſta non facit debitum altaris, ſic quod fraudatur in miſſis & in divinis officiis, ſimiliter & in capella ibidem & tota communitas conqueritur de ipſis.

Superſunt præterea varia de eccleſia *Büdesheimenſi* documenta; quæ huc faciunt, ea perlubenter communicamus. Sunt autem

I. Incorporatio eccleſiæ in *Büdesheim* monaſterio *S. Albani* facta.

II. Conſenſus Archidiaconi ſuper modò dicta incorporatione.

III. Conſenſus Capituli Metropolitani.

IV. Sententia diffinitiva de & ſuper eccleſia parrochiali in *Budesheim* pro Abbate & conventu *S. Albani* contra *Henricum Wickeri* de *Wyſebaden* Rectorem parrochialis eccleſiæ in *Dotzenheim.*

Litteræ affirmantes parochos in *Büdesheim* ibi nominatos liberos eſſe à ſolutione mediorum fructuum.

Digitized by Google

I.

Incorporacio eccleſie in Budensheim per Petrum Archiepiſcopum Magunt.

Petrus Dei gratia ſancte Magunt. ſedis Archiepiſcopus ſacri imperii per germaniam Archicancellarius dilectis in Chriſto *Syboldo* Abbati totique conventui Monaſterii *ſancti Albani extra muros Magunt.* ordinis *ſancti Benedicti* ſalutem in Domino ſempiternam. Licet generaliter officii noſtri paſtoralis requirat debitum ut invigilare debeamus commodis ſubditorum ſpeciali tamen paterne ſolicitudinis oculo, illis proficere cogimur qui nobis & propinquitate loci & ſervicii promptitudine arcuis ſunt aſtricti quorum circa nos & eccleſiam noſtram Magunt. obſequioſum affectum & devota ſervicia cottidiona intiutu contemplamur cum igitur tu Abbas predicte ad quevis noſtra beneplacita te reddas & ſemper reddideris prompto animo inclinatum nos conſiderantes te, & tuum monaſterium non ſolum ſerviciis ſedis Apoſtolice ac noſtris & noſtre eccleſie Magunt. verum eciam annorum ac terre ſterilitate diutina, ac notoria eſſe artatos ut gravium valde oppreſſum videatur oneribus debitorum ex quibus tibi & eidem tuo monaſterio gravia poſſent emergere dampna & pericula in futurum Nos devocionis tue ſupplicationibus inclinati ac obſequiis tuis proviſione paterna vicem rependere ac futuris obviare incommodis quantum poſſumus cupientes pro peccatorum noſtrorum remedio & ut noſtri memoria apud fratres tui monaſterii eorumque ſucceſſores in perpetuum habeatur par-

rochialem eccleſiam in *Budensheim* Magunt. dioces. cujus jus patronatus ad te & tuum monaſterium pertinere dinoſcitur pleno jure, cum omnibus ſuis pertinenciis juribus ac proventibus & redditibus univerſis, quam primum eam vacare contigerit menſe tue, ad majorem conſolacionem incorporamus favorabiliter & unimus ſic ut eadem eccleſia per ydoneum ſecularem presbiterum preſentandum per te *Archidiacono loci* canonice, in divinis officiis gubernetur cui tantum de facultatibus eccleſie predicte deputari mandamus unde congruam poſſit habere ſuſtentacionem hoſpitalitatem ſervare Epiſcopalia necnon archidiaconalia & alia debita & conſueta jura perſolvere que incumbent. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum preſentibus eſt appenſum Datum *Maguncie* Anno Domini milleſimo trecenteſimo tercio decimo xv° Kal. Auguſti.

II.

Confirmatio Archdiaconi ſuper incorporatione eccleſie parrochialis in Budinsheim.

Nos *Jacobus* Dei gratia Prepoſitus *ſancte Marie* & canonicus *majoris* eccleſiarum Magunt. ad univerſorum tam preſencium quam futarorum noticiam cupimus pervenire. Quod nos deliberacione perhabita diligenti ad devotam ſupplicationem religioſorum virorum Dni *Syboldi* Abbatis totiusque conventus monaſterii *ſancti Albani* extra muros Magunt. incorporacionem eccleſie parrochialis in *Budensheim* in Archidiaconatus noſtri terminis conſtitute per Reve-

reu-

rendum in Chiſto Dominum ac patrem Dominum *Petrum* ſancte Magunt. ſedis Archiepiſcopum eidem monaſterio factam favorabiliter & unitam pro abbatis menſe conſolatione ſpeciali, preſentibus approbamus eamque perpetuo valituram ex officii noſtri debito ratificamus ratamque & gratam habemus pro nobis noſtriſque ſucceſſoribus in perpetuum ſub preſencium teſtimonio litterarum Ita tamen quod eadem eccleſia per ſacerdotem ydoneum, cui competens pro ſuſtentacione prebenda deputabitur de redditibus eccleſie memorate gubernabitur in futurum, Dyoceſani & Archidiaconi in omnibus & per omnia jure ſalvo. In cujus facti evidenciam & perpetuam firmitatem preſentes has ſigilli noſtri fecimus impreſſione muniri Datum *Maguntie* Anno Domini M° CCC. XIII. XV. Kal. Auguſti.

III.

Conſenſus capituli Maguntini ſuper conſimacione eccleſiarum Budinsheim & Ebernsheim.

Nos *Johannes* Dei gratia Decanus totumque capitulum *eccleſie Magunt.* recognoſcimus publice tenore preſencium literarum. Quod incorporationibus & unionibus per felicis recordationis Dominos Archiepiſcopos Magunt. ſubnotatos, videlicet dominum *Petrum* de Parrochia in *Budensheim* ac Dominum *Mathiam* de parochia *Ebursheim* - - villarum eccleſiis venerabilibus & religioſis viris Dominis, olim *Syboldo* Abbati Monaſterii *ſancti Albani* extra muros Magunt. ſuiſque ſucceſſoribus univerſis, ejus-

dem

dem monaſterii abbatibus ordinis *ſancti Benedicti* factis & conceſſis ex nunc prout ex tunc & ex tunc prout ex nunc conſenſum noſtrum benivolum, & expreſſum adhibuimus & preſentibus adhibemus easdem incorporationes & uniones ex cauſis in dictorum Dominorum noſtrorum quondam Archiepiſcoporum literis plenius expreſſis modo & forma quibus melius valere poterit approbantes harum noſtrarum teſtimonio litterarum ſigilli noſtri pendentis munimine ſignatarum Datum & actum *Eltuil* feria tercia poſt octavam *Epiphanie.* Anno Domini Milleſimo trecenteſimo Quadrageſimo primo.

IV.

Diffinitiva ſententia domini Johannis Scolaſtici eccleſie ſancti Johannis Magiſtri executoris per Dominum Urbanum Papam V. deputatis de & ſuper eccleſia parrochiali in Budinsheim prope pingwiam pro Dno Abbate & conventu & contra quendam Heinricum lata.

In nomine Domini Amen. Pridem ſanctiſſimus Pater Dominus *Urbanus* divina providencia Papa *quintus*, accepto quod parrochialis eccleſia in *Budinsheim* prope *Pingwiam* Maguntin. dyoces. quam quondam *David Anzonis.* ultimus ipſius eccleſie rector ſic ut dicebatur dum viveret obtinebat, per ipſius *Davidis* obitum vacaret, & tanto tempore vacaverit, quod ipſius collacio foret ad ſedem Apoſtolicam juxta *Lateranenſis* ſtatuta *Concilii*, legitime devoluta, per ſuas certi tenoris literas apoſtolicas nobis

bis *Johanni* Scolaſtico eccleſie ſancti *Johannis* Maguntin. noſtro cum proprio nomine non expreſſo directas una cum quibusdam aliis noſtris in hac parte collegis cum illa clauſula quatenus vos vel duo aut unus veſtrum commiſit & mandavit ut ſi eſſet ita, prefatam eccleſiam in *Budensheim* eciam ſi aliàs ipſius eccleſie diſpoſicio pertineret ad ſedem predictam dummodo in eadem non eſſet alteri ſpecialiter jus queſitum diſcreto viro Domino *Heinrico Wickeri* de *Wyſebaden* rectori parrochialis eccleſie in *Dozheim* dicte Dioc. auctoritate apoſtolica conferremus & aſſignaremus inducentes eundem *Heinricum* vel procuratorem ſuum ejus nomine in corporalem poſſeſſionem ejusdem eccleſie, ac defendentes inductum amoto exinde quolibet illicito detentore, prout hec & alia in predictis litteris apoſtolicis nobis preſentatis & exhibitis plenius continentur Quarum ſiquidem litterarum vigore, nos *Johannes* Scolaſticus ſolus, ſicut potuimus procedentes ad inſtanciam memorati *Heinrici* venerabilem & religioſum virum Dominum *Hermannum* abbatem Monaſterii *ſancti Albani* extra muros Magunt. ordinis *ſancti Benedicti*, ac omnes & ſingulos qui ſua crederent intereſſe citavimus ac citari mandavimus publice & peremptorie in certos locum & terminum competentem, ad dicendum & proponendum, quidquid dicere & proponere vellent literas apoſtolicas ſupradictas ac procedendum & videndum procedi per nos in dicto proviſionis negocio juxta traditam nobis formam & citatorii per nos emiſſi continentiam & tenorem; comparentibus igitur in judicio coram nobis *Johanne* Scolaſtico pro

Digitized by Google

tribunali ſedentibus in termino hujusmodi in ambitu eccleſie *ſancti Johannis* predicte *Johanne* de *Gudensberg* Domini *Heinrici* principalis & *Bertoldo Smaltz* Domini *Hermanni* Abbatis & conventus monaſterii predictorum procuratoribus idem *Johannes* procurator & procuratorio nomine Domini ſui dictas litteras Apoſtolicas & citacionem a nobis emiſſam nec non mandatum ſuum procuratorium coram nobis exhibuit, & petivit per nos procedi prout juſtum exiſteret in proviſionis negocio ſupradicto ex adverſo vero *Bertoldus Smaltz* procurator & procuratorio nomine Domini *Hermanni* abbatis & ſui conventus predicti oblato ſimiliter ſuo procuratorio petivit copiam litterarum predictarum & terminum ſibi ſtatui competentem ad contradicendum predictis; decreta igitur per nos ipſis hinc inde partium procuratoribus copia exhibitorum hujusmodi & ſtatuto certo termino competenti, ad eandem impugnandum ſi vellent. Ad dandum & recipiendum libellos ſeu peticiones mutuas eorundem & adveniente hujusmodi termino comparentibus coram nobis pro tribunali ſedentibus *Johanne Gudinsberg* Domini *Heinrici* principalis ac *Johanne* de *Bacheraco* conprocuratore dicti *Bertholdi Smaltz* cum eodem in ſolidum ita quod non eſſet melior occupantis condicio conſtituto, Dominorum *Hermanni* Abbatis & conventus predictorum iidem procuratores petitiones ſuas mutuas obtulerunt ut ſequitur. Quarum videlicet peticio pro parte dicti Domini *Heinrici* exhibita & annexa quibusdam articulis fuerat & eſt talis Quare petit dictus procurator nomine quo ſupra per vos venerabilem virum dominum

num

num *Johannem* Scolaſticum executorem preſatum & veſtram diffinitivam ſententiam pronunciari decerni & declarari, prelibatam gratiam dicto domino *Heinrico* de pretacta eccleſia parrochiali factam debitum debuiſſe & debere ſortiri effectum dictamque eccleſiam parochialem in *Budinsheim* prope *Pingwiam* dicto Domino *Heinrico* fuiſſe & eſſe debitam & quod de ipſa parochiali eccleſia providendum fore & per vos provideri de eadem nec non eundem dominum *Heinricum* in corporalem poſſeſſionem jam dicte parrochialis eccleſie inducendum fore, & per vos induci, & inveſtiendum fore & per vos inveſtiri, & prefato Domino *Hermanno* Abbati in ipſa eccleſia nullum jus competiiſſe nec competere, & eidem Domino Abbati ſuper dicta parrochiali eccleſia in *Budinsheim*, ac oppoſicionibus & impedimentis perpetuum ſilentium imponendum fore, & per vos imponi eundemque dominum Abbatem ac quemlibet alium detentorem a prenominata parrochiali eccleſia ipſiusque poſſeſſione occupacione & detencione amovendum fore & amoveri ac eosdem in fructibus a dicta parrochiali eccleſia indebite perceptis & qui percipi potuerunt de eccleſia prelibata, & in expenſis factis, & in faciendis & percipiendis fructibus, de quibus proteſtatur condempnandum fore & per vos condempnari & alias in & ſuper premiſſis ſibi fieri juſticie complementum peticio vero dicti Domini *Hermanni* Abbatis talis eſt. Cum parrochialis eccleſia in *Budinsheim* propè *Pingwiam* Magunt. Dioceſ. ab antiquiſſimis temporibus retroactis ex cauſa & ordinacione legitimis & ex juſto canonico titulo nec non uſu more ob-

Digitized by Google

ſervancia & conſuetudine, ſuper eo racionabiliter introductis & preſcriptis legittime pertinuerit & pertineat, cum ſuis juribus & attinenciis univerſis ad jus & proprietatem monaſterii *S. Albani* extra muros Magunt. ordinis *ſancti Benedicti* & venerabilis ac religioſi Domini Abbatis & conventus ejusdem monaſterii & ipſius nomine dictam eccleſiam cum predictis ſuis juribus & pertinenciis omnibus & ſingulis tanquam & revera ad ſe ſuumque monaſterium ſpectancia à temporibus ſupradictis & ante & poſt & per ipſa tempora & citra continue & in preſens canonice tenuerint & poſſederint ac in ejus & eorum eccleſie jurium & pertinenciarum hujusmodi predictorum poſſeſſione vel quaſi fuerint & exiſtant percipiendo ipſius eccleſie fructus redditus & proventus eoque nihilominus non obſtante *Heinricus Wickeri* de *Wyſebaden* Rector parrochialis eccleſie in *Dotzenheim* dicte Magunt. Dioc. falſo pretendens ſibi jus competere, ad prefatam eccleſiam in *Budinsheim* occaſione quarundam litterarum apoſtolicarum ad vos honorabilem virum Dominum *Johannem* Scolaſticum eccleſie *S. Johannis* Maguntin. veſtrosque in hac parte collegas deſuper obtentarum prefatos Dominos Abbatem et conventum ipſorumque monaſterium ſuper dicta eccleſia in *Budinsheim* contra juſtitiam impedire preſumat et impediat et fecerit et faciat, quo minus eam, ipſi pacifice valeant poſſidere petit et ſupplicat vobis domino judici et executori predicto *Johannes* de *Bacheraco* ſyndicus et procurator ac procuratorio nomine Dominorum Abbatis et conventus et monaſterii predictorum per vos et veſtram

Digitized by Google

ſtram diffinitivam ſentenciam decerni et declarari predictam eccleſiam cum ſuis juribus et pertinenciis univerſis, pertinuiſſe et pertinere ad jus et proprietatem dicti monaſterii *ſancti Albani* et ipſum monaſterium ac ipſius dominos Abbatem et conventum predictos in poſſeſſione dicte eccleſie et jurium et pertinenciarum ipſius fore tenendos et nullum omnino jus prefato *Heinrico* compeciiſſe nec competere ad eandem eccleſiam nec de ea providendum ſibi eſſe nec provideri, ſuamque intencionem et impeticionem fuiſſe et eſſe in hac parte temerariam et illicitam et ab ea dictos Dominos, ſuumque monaſterium abſolvendos et abſolvi et ipſi *Heinrico* perpetuum ſuper dicta eccleſia ſilentium imponendum et per vos imponi ipſumque eisdem Domino Abbati et conventui in expenſis litis legitimis condempnari aliasque ipſis in et ſuper premiſſis fieri juſticie complementum, quibus ſiquidem oblatis peticionibus coram nobis ſtatuimus ipſis partibus ad jurandum ponendum et articulandum ac poſitionibus et articulis reſpondendum certum terminum competentem et jurato in hujusmodi termino, per procuratores partium de calumpnia et veritate dicenda factisque et exhibitis pro parte dicti Domini *Heinrici* nonnullis poſitionibus et articulis et productis per ejus procuratorem et per nos receptis in forma juris quibusdam teſtibus et eisdem diligenter examinatis per certum noſtrum commiſſarium, et ipſorum teſtium atteſtacionibus ſollempniter publicatis, in congruis terminis ſucceſſivis ad hec premiſſa per nos prefixis aſſignavimus tandem ipſis partibus certum terminum competentem, ad

Digitized by Google

producendum et offerendum omnia que producere et offerre vellent hinc inde in cauſa preſenti quo termino adveniente prefatus *Johannes Gundinsberg* procurator et procuratorio nomine Domini *Heinrici* principalis predicti verbo produxit gratiam et literas Apoſtolicas alias per eum facto productas in modum et effectum inibi comprehenſas et contra *Bertholdum Smaltz* procuratorem et procuratorio nomine Dominorum *Hermanni* Abbatis et conventus predictorum exhibuit et induxit pro ipſorum intencione fundanda nonnullas literas et ſcripturas autenticas quas ſiquidem litteras et ſcripturas ex ipſorum ſigillis et ſignis prefatus *Johannes Gundisberg* procurator et procuratorio nomine dicti Domini *Heinrici* ad requiſitionem noſtram et nobis mandantibus recognovit judicialiter fore veras negando tamen veritatem inibi contentorum ſtatuto quoque ipſis partibus certo termino competenti ad dicendum ſi vellent contra litteras et inſtrumenta hujusmodi ab eisdem hinc inde exhibita et concludendum in cauſa vel oſtendendum quare concludi non deberet et adveniente ipſo termino et excepto verbotenus per *Johannem* procuratorem Heinrici contra litteras et inſtrumenta per dictum *Bertholdum* exhibita placuit tandem ipſis procuratoribus, ut concluderemus in cauſa et ipſis nobiſcum voluntarie concludentibus concluſimus in eadem ac ipſis certum terminum peremptorium competentem in diem et horam preſentes continuatum prefiximus ad ferendam et audiendam noſtram diffinitivam ſententiam in hac cauſa comparentibus igitur coram nobis *Johanne* ſcolaſtico pro tribunali ſeden-

Digitized by Google

dentibus in ambitu eccleſie *ſancti Johannis* predicte *Johanne Heinrici* et *Bertholdo* dominorum Abbatis et conventus procuratoribus partium predictarum et ſententiam noſtram cum inſtancia poſtulantibus nos *Johannes* ſcolaſticus executor predictus viſis per nos et diligenter inſpectis actis actitatis litteris inſtrumentis juribus et munimentis in hujusmodi cauſa productis ipſiusque cauſa meritis cum diligentia recenſitis et habito ſuper hiis omnibus jurisperitorum conſilio et penes nos ipſos deliberatione matura prehabita per ea que vidimus et cognovimus et cognoſcimus et videmus Chriſti nomine invocato pro tribunali ſedentes et habentes pre oculis ſolum Deum per hanc noſtram diffinitivam ſententiam in ſcriptis pronuntiamus decernimus et declaramus prefatam eccleſiam in *Budensheim* prope *Pingwiam* cum ſuis juribus et pertinenciis univerſis pertinuiſſe et pertinere ad jus et proprietatem dicti monaſterii *ſancti Albani* et ipſum monaſterium ac ipſius Dominos Abbatem et conventum predictos in poſſeſſione dicte eccleſie et jurium et pertinenciarum ipſius fore tenendos, et nullum jus prefato *Heinrico* pretextu gratie ſue pretenſe compeciiſſe nec competere ad eandem eccleſiam nec de ea providendum ſibi eſſe nec provideri debere ſuamque intencionem et impeticionem fuiſſe et eſſe temerarias et illicitas in hac parte et abinde dictos Dominos Abbatem et conventum ſuumque monaſterium abſolvendos et abſolvimus et eidem *Heinrico* perpetuum ſilencium ſuper dicta eccleſia in *Budinsheim* imponimus diffinitive et ſententialiter per preſentes condempnantes nihilominus ipſum *Heinri-*

cum

Digitized by Google

cum preſatis Dominis Abbati et conventui in moderatis expenſis factis in hujusmodi cauſa coram nobis ipſarum declaracione et moderacione nobis impoſterum reſervata lecta lata et in ſcriptis pronunciata fuit dicta ſententia diffinitiva per nos *Johannem* Scolaſticum eccleſie *ſancti Johannis* executorem predictum ſub anno nativitatis Domini milleſimo trecenteſimo ſexageſimo quinto, die viceſima tercia menſis Julii horæ prime in ambitu eccleſie *ſancti Johannis* predicte, nobis dicto *Johanne* executore ibidem pro tribunali ſedentibus ad jura reddendum indictione tercia pontificatus dicti Domini noſtri *Urbani* Pape *quinti* anno tercio preſentibus honorabilibus viris Dominis *Friderico* dicto *Swap* de *Aſchaffinburg* doctore decretorum Prepoſito eccleſie *ſancti Stephani* Magunt. magiſtro *Hartmano* dicto *Zabel* jurisperito Magunt. *Hermanno* dicto *Berneberg* et *Heinrico* de *Butzspach* Clericis dicte Magunt. dioces. teſtibus ad premiſſa vocatis ſpecialiter et rogatis in quorum omnium teſtimonium premiſſorum preſens publicum inſtrumentum per notarium publicum infra ſcriptum ſcribi et publicari mandavimus ac noſtri ſigilli appenſione juſſimus communiri actum et datum prout proximè ſupra.

Ego *Johannes Heinrici* dictus de *Saſſinhuſen* Maguntin. dioces. publicus imperiali auctoritate ac ſancte Maguntin. ſedis Notarius juratus Quia predicte ſententie diffinitive lecture & pronunciationi ac omnibus aliis & ſingulis premiſſis preſens interſui una cum teſtibus prenotatis & ea ſic fieri vidi & audivi Anno indictione pontificatu menſe die hora & loco

ſupra-

Digitized by Google

ſupradictis Ideo preſens publicum inſtrumentum ad juſſum & mandatum Domini *Johannis* Scolaſtici executoris ſupradicti deſuper confeci, manu mea propria ſcripſi publicavi & in hanc publicam formam redegi ſignoque meo ſolito & conſueto ſignavi rogatus ſpecialiter atque requiſitus in teſtimonium evidens omnium & ſingulorum premiſſorum.

V.

In nomine Domini Amen. Anno a nativitate Domini Milleſimo trecenteſimo ſexageſimo nono Indictione ſeptima pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris ac Domini noſtri Domini *Urbani* divina providentia Pape *quinti* anno ſeptimo die viceſima ſecunda Menſis Auguſti hora ejusdem diei mane ante pulſum primarum in mei notarii publici Imperiali auctoritate notarii & teſtium infra ſcriptorum preſencia conſtitutus reverendus in Chriſto pater ac Dominus Dominus *Johannes* Epiſcopus Wormacienſis collector mediorum fructuum Camere apoſtolice debitorum per civitatem & dioces. Magunt. a ſede apoſtolica ſpecialiter deputatus ſententias excommunicationis & alias quascumque per ipſum pro mediis fructibus eccleſie parrochialis in *Budinsheim* Magunt. dioces. ad collacionem ſeu preſentacionem Domini Abbatis Monaſterii *ſancti Albani* extra muros Magunt. ordinis *ſancti Benedicti* ſpectantis dicte camere Apoſtolice ut dicebat non ſolutis contra *Heinricum Wickeri* de *Weſebaden* & *Johannem* dictum *bolz* de *Franckenfurd* minorem clericos dicte Magunt. dioces. qui alias dictam eccleſiam parrochialem in *Budinsheim* ſucceſſive a

Dominus Johannes Epiſcopus Wormatienſis collector Cameræ Apſtolicæ confitetur parochos in Büdinsheim intus nominatos non eſſe Cameræ apoſtolicæ obligatos.

dicta ſede Apoſtolica impetrarunt latas & promulgatas ex certa ſua ſciencia ſuſtulit penitus & relaxavit maxime eciam ex eo & pro eo quod ipſe dominus *Johannes* Epiſcopus & collector mediorum fructuum per dictas duas ſententias diffinitivas ſucceſſive authoritate apoſtolica ſuper dicta parrochiali eccleſia & ejus occaſione contra *Henricum* & *Johanem* impetrantes predictos, & pro dicto Domino Abbate Monaſterii *ſancti Albani* rite latas, viderit & legiſſet & tam copioſe & ſufficienter per easdem informatus eſſet quod decerneret prout eciam auctoritate apoſtolica predicta ſibi tradita decrevit, prefatos *Heinricum* & *Johannem* clericos ad ſolucionem mediorum fructuum dicte eccleſie in *Budinsheim* omnino non teneri nec fuiſſe dicte camere Apoſtolice quomodolibet obligatos Acta ſunt hec in civitate Magunt. in curia honorabilis viri Domini *Conradi* Notarii theolonii in *Girnsheim* Canonici eccleſie *ſancti Stephani* Magunt. Anno indictione pontificatus die & menſe ſupradictis preſentibus honorabilibus & diſcretis viris Dominis *Friderico* dicto *Swab* doctore decretorum prepoſito *Conrado* notario in *Girnsheim* Canonico eccleſie *ſancti Stephani* predicte *Johanne Bacheraco* canonico eccleſie Wilburgenſis Treverenſis dioces. & *Nicolao de Crucenaco* vicario eccleſie *ſancti Petri* extra muros Magunt. teſtibus ad premiſſa vocatis ſpecialiter & rogatis. Et ego *Johannes Heinrici* de *Saſſinshuſen* Magunt. dioces. publicus Imperiali auctoritate notarius Quia dictarum ſentenciarum ſublacioni & relaxationi nec non decreto ac omnibus aliis & ſingulis ſupradictis preſens interfui una cum teſtibus pre-

nota-

Digitized by Google

notatis & ſic fieri vidi & audivi Ideo hoc preſens publicum inſtrumentum deſuper confeci manu mea propria ſcripſi & in hanc publicam formam redegi ſigno quoque meo ſolito & conſueto ſignavi rogatus ſpecialiter & requiſitus.

§. 9.

DIEDERSHEYM.

It. Cathedraticum xxiiii. ß.
It. communis emenda iiii. capp.
It. Campanator i. myn avene.
It. piſtor i. capp.

DRAMERSHEYM.

ad Beatam Virginem.

It. Cathedraticum xviii. ß.
It. Communis emenda iiii. ß
It Campanator i. myn avene
It. Faber i. ß.
It. Guda non cohabitat cum legitimo viro & vir petivit eam.

Ad ſanctum Petrum.

It. Cathedraticum xviii. ß.
It. communis emenda iiii. ß.
It. Campanator i. myn avene.
It. duo alb. pro violenciis.

Anno M° CC° XXXVIIII. Decanus & Capitulum ſancti Cuniberti Colon. curtem ſuam

in *Dromersheim* cum jure patronatus venditionis titulo tranſtulerunt in Decanum & capitulum *ſancti Stephani* Mogunt. huic contractui aſſenſum præbuit Præpoſitus cum Decano & capitulo majoris eccleſiæ in Colonia. Inter contrahentes dein erigebatur mutua confraternitas ſpecialibus litteris conſignata.

Capitulum ſancti Cuniberti Col. vendit bona ſua in Dromersheim cum jure patronatus capitulo ſancti Stephani.

Decanus & capitulum *ſancti Kuniberti Colon.* notum eſſe volumus univerſis, quod nos de communi conſilio & conſenſu tres fratres ex noſtro collegio videlicet *Criſtianum* Magiſtros *Heinricum* & *Gerhardum* conſtituimus procuratores Capituli ad tractandum de venditione curtis noſtre in *Dromersheim* cum Decano Cuſtode & Wernhero Canonicis *ſancti Stephani* Magunt. nuntiis ejusdem eccleſie & ad contractum venditionis predicte curtis fideliter peragendum, quibus fratribus noſtris fidem dedimus quod eorum ordinationi ſeu facto ſuper premiſſo contractu conſentire & acquieſcere deberemus recepta fide ab eisdem quod pro poſſe ſuo in venditione dicte curtis vellent fideliter & utiliter laborare. Convenit itaque inter procuratores noſtros & predictos nuntios ſeu procuratores *ſancti Stephani* Magunt. quod ipſi nomine capituli noſtri eisdem nuntiis ſeu procuratoribus Magunt. vendiderunt premiſſam curtem noſtram in *Dromersheim* cum juris patronatu eccleſie ibidem ad nos ſpectante omnibus appendiciis, attinentiis, jure & honore ad premiſſam curtem pertinentibus pro ducentis & XX, marcis Colon. denario-

riorum legalium & novorum; De quibus ſolvent C. marcas in feſto *Johannis* proximo venturo nobis *Colonie* ſuis expenſis & periculis preſentandas & ipſi ex tunc fructus percipient hujus anni. In octavo vero *Martini* ſequente ſolvent C. & XX. marcas & nobis *Colonie* modo ſimili exhibendas; quas ſi tunc non ſolverint pro pena perdent C. marcas primitus perſolutas quas eccleſia noſtra pene nomine retinebit; Quod ſi ſolverint, reſiduum ſc. C. & XX. marcas in *octava Martini* predicta nos accedente omnium conſenſu quorum intereſt, predictam curtem effeſtucando ſecundum formam prehabitam venditionis titulo ipſis aſſignabimus & trademus & ſuper hoc eis pro noſtro capitulo inſtrumentum dabimus publicum ſigillo capituli communitum; adjectum eſt etiam quod ex tunc confraternitas inter eccleſiam *ſancti Cuniberti* Colon. & eccleſiam *ſancti Stephani* Mogunt. talis erit qualis de conſenſu eccleſie utriuſque in litteris inde confectis ſpecialiter exprimetur. Ut igitur hoc debitum ſortiatur effectum nec alterutra partium à predicto contractu valeat reſilire, hanc paginam ſigillo eccleſie noſtre nec non ſigillo Decani *ſancti Stephani* prehabiti predictis ſociis ſuis in hoc conſentientibus fecimus communiri, qui Decanus & ſui ſocii promiſerunt quod conſimilem formam contractus predicte venditionis nobis uſque ad octavam *Philippi & Jacobi* exhibebunt nomine ipſorum capituli conſcriptam & ſigillo pariter roboratam. Actum anno Chriſti M° CC° XXXVIIII. menſe Aprili.

Digitized by Google

Litteræ confraternitatis initæ in ſuperioribus citatæ hæ ſunt.

I.

Fraternitas inter capitula ſancti Stephani & ſancti Cuniberti.

Reverendis Dominis ſuis & in Criſto fratribus Prepoſito Decano totique Capitulo *ſancti Stephani* Magunt. *Heinricus* Dei gratia Prepoſitus, *Franco* Decanus totumque Capitulum *ſancti Kuniberti* in *Colonia* parata obſequia cum ſincera dilectione. Cum ſimus invicem aſtricti contractu curtis in *Dromersheim* cupientes vobis ſpecialius & ſpiritualiter conjungi, omni qua poſſumus devotione ac reverentia in fraternitatem noſtram vos recipimus participantes vobis omnium bonorum, que apud eccleſiam noſtram fiunt communionem ac orationum noſtrarum munus concedentes. ſi vero contigerit aliquem de fratribus eccleſie veſtre viam univerſe carnis introire & nobis obitus ſuus per litteras vel certum nuntium innotuerit, nos defuncti jura exequialia eo modo peragere ſtudebimus, ſicut uni de fratribus noſtris decedenti in eccleſia noſtra fieri conſuevit, & ſi aliquis concanonicus veſter ad noſtram civitatem diverterit & nobis hoc conſtiterit, in ſignum fraternitatis ſcropum vini & panem album eidem exhibebimus prebendalem unius diei vel duorum. Inſuper ſi contigerit eccleſiam veſtram aliquam cauſam vel negotium hic habere, nuntio veſtro conſiliis & auxiliis aſſiſtemus, bonum veſtrum noſtrum & honorem veſtrum noſtrum reputantes & in ſignum dilectionis & ſincere fraternitatis altare in eccleſia noſtra in honore *beati Stephani*

phani faciemus conſecrari & inventionem dicti protho-martyris ſolempniter obſervari parati vobis in exhibitione ſervitii & in karitatis vinculo obnixi ſemper & devoti. Idem circa nos & patronum noſtrum in die ſuo à vobis cum ſollempnitate cupimus obſervari. In cujus rei evidentiam preſentem paginam ſigillo eccleſie noſtre duximus communiri. Acta ſunt hec anno Dni M°CC°XXXVIIII°. V. idus Maji.

II.

Conſenſus Archidiaconi Colon. & capituli majoris ad ſupra fatam venditionem accedit.

C. Dei gratia major Prepoſitus, *G.* major Decanus Archidiaconi univerſumque capitulum majoris eccleſie in *Colonia* omnibus preſentem paginam inſpecturis ſalutem in Domino. Cum eccleſia *beati Kuniberti* in *Colonia* curtim ſuam in *Dromersheim* ſibi remote ac diſpendioſe ſitam prope *Maguntiam* cum univerſis bonis & jure, que ibi habebat in agris vineis, decimis, cenſibus, hominibus & jure patronatus eccleſie ejusdem ville cum univerſitate transeunte venderet eccleſie *beati Stephani* in *Maguntia* pro certa ſumma pecunie quam dicta eccleſia in bona immobilia prout poterit melius convertere fide interpoſita firmiter ſe promiſit absque omni ſcrupulo mora vel occaſione malignandi fuit nobis ex parte ſupradictarum eccleſiarum humiliter ſupplicatum, ut vice venerabilis Dni *C.* Archielecti noſtri qui tunc pro negotiis eccleſie Colon. & ſuis agebat in partibus transalpinis & jure capituli noſtri utpote majoris eccleſie conſenſum noſtrum & rectihabitionem preberemus; nos igitur utrumque eccleſiarum prenominatarum precibus inclinati vice Dni Archiele-

cti

ſti ac jure noſtro utentes predicto contractui aſſenſum noſtrum ipſum ratum habentes preſtamus. In cujus rei teſtimonium preſentem paginam ſigillo eccleſie noſtre duximus communire. Datum *Colonie* anno Dni M°CC°XXXVIIII°. VII. idus Maji.

§. 10.

ASPISHEYM.

It. Cathedraticum ii. ß. *minus iiii.* ß.
It. Communis emenda ii. ß.
It. Campanator i. myn. avene.
It. Piſtor i. Capp.
It. Hoſpes i. Albus.

Anno MCCXXXVI. *Fridericus* Præpoſitus eccleſiæ *S. Joannis* in augmentum præbendarum hujus collegii parochiam in *Aſpisheim* contulit; donationem confirmavit *Sifridus Arch. Mog.* cum capitulo Metropolitano. *Joann. rer. Mog. Tom. 2. pag. 699. Gud. Tom. III. pag. 862.* acceſſit inſuper conſenſus Archidiaconi:

Archidiaconus confirmat donationem eccleſiæ in Aſpisheim collegio S. Joannis factam.

Alatrinus Domini Pape Subdiaconus & Cappellanus & *Prepoſitus ſancte Marie in Campis Mogunt.* Omnibus Chriſti fidelibus tenore preſencium volumus declarare, quod cum *Fridericus* Theſaurarius eccleſie Mogunt. ibidem eccleſie *ſancti Johannis* Prepoſitus eccleſiam de *Aſpinsheim* Mog. Dioc. in Archidiaconatu noſtro ſitam ad ſe pleno jure ſpectantem dilectis in Chriſto Decano & capitulo eccleſie *ſancti Johannis*

nis in *Mogunt.* attendentes prebendarum eorum tenuitatem de conſenſu venerabilis patris Archiepiſcopi & capituli Mogunt. in eorundem ſuſtentationis ſubſidium duxerit liberaliter concedendam, nos ad peticionem dilectorum in Chriſto Decani & capituli predictorum donacionem de jam dicta eccleſia provide factam ratam habentes & acceptam ipſam eccleſiam de *Aſpinsheim* memoratis Decano & capitulo auctoritate jurisdictionis *noſtri Archidiaconatus* in Dei nomine ſano jure noſtro & eccleſie *ſancte Marie in Campis* quantum in nobis eſt, confirmamus. In cujus rei certitudinem pleniorem preſens ſcriptum ſuper hoc prelibatis Decano & capitulo ſigilli noſtri munimine communiter duximus concedendum. Datum *Reate* nonis Septembris Pontificatus Domini *Gregorii* Pape anno decimo.

HAREWILER.

It. Cathedraticum xxiiii. ß.
It. Communis emenda xv. hllr. ii. Capp. v. ß.
It. Campanator i. myn. avene.

Decimas majores & minutas una cum jure patronatus eccleſiæ parrochialis in *Harweiler* Comites *de Leiningen* variis titulo feudali conceſſêre familiis, prout è diplomatibus ſubjunctis ſat ſuperque apparet:

Digitized by Google

I.

Laudnm ſuper præſentatione facienda ad parochiam in Harweiler.

Ich *Syfridt* von *Lindawe* Ritter bekennen mich uffentlich an dyſem brieff und thun kundt allen lüden den die yn ahnſehendt oder horent leſen, als die veſten Knecht *Frederich* von *Rudesheim* unndt *Adam Marckolfſs* ſohn von *Neſen* uff ein ſyte unndt *Emerich* von *Ingelnheim* uff die andere Siethe ein Zweyunge unndt geſpan gehabt hant alſs von einer Lyunge wegen der paſtorien zu *Hahrweiler*, die zweyung unndt ſpan ſie beyder ſythen ahn mich *Syfrid* vorgen. geſazt unnd gelaſſen hant, wie ich die richte unndt endtſcheide, des ſall ihn von beyden Sythen genügen unnd das halten, des han ich mich der ſachen angenomen umb ihr beyder parthyen bede willen und han ſie endtſcheiden unndt geracht nach rade erber lüde in dermaſſen als hernach geſchreben ſtehet. Zu dem erſten das herr *Henrich Nolle* von *Rudesheim* by der paſtorie blieben ſall und ſallen *Frederich* von *Rudesheim* unndt *Adam von Neſſen* ihn præſentern dem Official oder wem das zugehort, alſo das herr *Henrich* by der paſtorie blieben ſall, unnd wann die paſtorie darnach ledig worde nach herrn *Henrich Nolle* thode vorgen. oder offgebunge, ſo ſolde *Emerich* von *Ingelheim* oder ſyn erben die paſtorie liehen und geben eym erbern manne der der paſtorie vormögte geſin und den præſenteren eym Official oder wem daſs dann zugehoret, unndt wann die paſtorie darnach von thodes wegen oder offgebunge ledig würde, ſo ſall *Frederich* von *Rudesheim* und *Adam* von *Neſen* oder ir erben die paſtorie

dann

dann aber geben unndt eim official præſenteren den perſonen unndt darnach *Emerich* von *Ingelnheim* aber dar oder ſyn erben , die lihung aber alſo thun als vorgeſchrieben ſtehet unndt begriffen iſt, unndt ſall die alternatio von beyden obgenandten partyen unndt nackomeden erben ebecklich unverbrüchlichen und feſtiglichen gehalten werden unndt ſallen darwider nit thun geiſtlich noch werntlich , noch diſpenſirn oder ſchaffen diſpenſirn werden , ſundern es ſall bliben in aller der forme unndt Wiſſe , als es davorn begriffen unndt underſchiden iſt , unndt was perſonen zu der obgenanten paſtorie præſentiret würdt, als vorgeſchrieben ſteht , der ſall vor geloben und zu den heiligen ſchweren die obgenante paſtorie nit zu verwexlen ohn beyder obgenandten parthien willen , wiſſen unndt verhenckeniſs unndt auch der paſtorien huſunge , ecker, wyeſſin, wingartn, rentn und geſelle unndt alle andere gütere die darzu gehuerent , in redlicher buung unndt beſettinge haldten nach aller ſyner beſten werunge unndt ſall die nit verkeuffen noch verenderen in kein wyſe ohn argeliſt unndt geferde. Auch ſall der egenant herr *Henrich Nolle* der izunt by der paſtorien blybet dieſe vorgenante Stücke zu den heiligen ſchwiren als andere paſtoren die hernach kommen. Auch ſpreche ich *Syfrid* von *Lindauwe* das *Frederich* von *Rudesheim* unndt *Adam* von *Neſſen* vorgen. *Emrich* von *Ingelheim* eyn brieff geben ſullen von dem graffen von *Spahnem* mit ſynem anhangenden Ingeſigell, daſs dieſe alternatio ſin wille unndt verhencknüſs ſy. Auch ſo ſall *Emrich* von *Ingelnheim* deſſelben glichen

Frederich von *Rudesheim* unndt *Adam* von *Neſen* ein brieff geben von dem Graffen von *Liningen* das dieſe alternatio auch ſin wille unndt verhencknüſs ſy, unndt das ſoll geſchehen thüſſin hie und *ſanſte Johanns* tag *Baptiſten* unndt das zu urkunde ſo han ich *Syfrid* vorgenant myn ingeſigell ahn dieſen brieff gehangen, unndt ich *Frederich* von *Rudesheim* unndt *Adam* von *Neſen* unndt ich *Emrich* von *Ingelnheim* bekennen uns vor uns undt unſere nachkommende Erben, das die obgenante rachtunge unndt beſcheidung als die herr *Syfrid* von *Lindawe* ritter hie vor wie begriffen unndt uns entſcheiden haidt, das das mit unſerem guten willen wiſſen unndt verhencknifs geſchin iſt unndt ihm das ganze macht geben han und reden das alſo vor uns unndt unſere nachkommenden unndt erben ſtede unndt feſte ebecklich zu halten und darwider nicht zu thun in eynich wieſe, ſundern es ſall feſteclich von uns beyden parthien gehalten werden, unndt des zu urkundte ſo han wir unſer Ingeſigill der beyden parthien zu des vorgenanten herrn Syfrids Ingeſigel an dieſen brieff laſſen hencken uns zu beſagen aller vorgeſchriebener ſach unndt ich *Adam* von *Neſen* han gebeden *Conrad* von *Frondorff* mynn mage. daſs der ſyn Ingeſigell vor mich ahn dieſen brieffe gehangen hat beſten halben das ich noch keynes han, das ich *Conrad* von *Frondorff* auch erkennen, das ich vor *Adam myn* mage. vorgeſigelt han. Datum anno Dni milleſimo quadringenteſimo quinto in die palmarum.

II.

II.

Wir vonn Gots gnaden *Richart* vom *Obernſtein* Dhum Dechan zu *Mencze* bekennen offentlich inn und mit crafft dieſer unſir ſchrifft umb geſpenne und irrunge des Kirchſatzs der paſtorie *Harwiler uff dem Gauwe* gelegen die dann yeez verlediget worden iſt todes halber des Dechans zu *ſant Steffan* innwendig Mencze die egenanten paſtorien dann *Wilhelm* vonn *Ockenheim* den man nennet *von Ingelnheim* meiſter *Johann Hellinge* vonn *Syegen* unnſerm Cappellan geluwen hat ſolicher lyhunge *Ulrich* vonn *Rudensheim* als der elteſt zu lyhen vermeynt na alten herkommen irer beyder Vetter ſeligen gedechteniſſe alczyt herbracht hetten na ſchrifftlichem ſchyn daruber begryeffen derſelbe inn durch ſchedelichen brant zu *Grombach* mit andern brieffen verbrant wern als das auch landkundig ſy des dann beydn parthien vor unns zu eym gutlichen tage komen ſin ſie grontlichen verhoret und haben gancz hinder uns gangen und zur gutlichkeit geſtalt wie wir ſie des entſcheiden und ſeczen werden eyn gnogen zu haben ſunder inntragk und irrunge beyder parthien irer erben und nackommen an geverde und daruff entſcheyden wir ſie inn der gutlichkeit das meyſter *Johann* unſer Cappellan vorgerort by ſolicher gyefft der paſtorie *Harwiler* geroglichen und unverhindert *Ulrichs* ſiner brœder erben und nachkommen verlyeben ſulle an geverde und wann furter die egenante paſtorie todes halber des egenanten meiſter *Johanns* odir ſuſt ledig wirdet alsdann *Ulrich* von *Rudensheim*

Alia compoſitio ſuper præſentatione ad modò memoratam parochiam.

und ſine beyde brœder odir ire erben und nachkomen ſoliche gieſſt der vorgenanten paſtorien lihen ſullen on gewerde und ſall ſoliche gyeſſt henefur zu ewigen tagen alſo ye eyn giſſt umb die andern der obgenanten parthien geluwen werden ſunder der andern parthien verhinderunge und intragk geverde und argeliſt herinn genczlich abgeſtalt des wir obgegemelten *Wilhelm* von *Ockenheim* und *Ulrich* von *Rudensheim* mit mynen brœdern alſo erkennen geſcheen und ergangen iſt und wullen und ſullen alles das unnſir iglicehen obgeroet beroet ſtede veſte und uffrichtlichen zu ewigen tagen vor unns unnſern erben und nachkommen gantz ſunder geverde und argeliſt halten und vollenczyhen , und des zu merer ſicherheit ſo haben wir *Richart* obgeroet unſer Ingeſiegel mit rechtem wiſſen an dieſen unſern entſcheyt und obintragk thun hencken, Der geben iſt na Criſte geburt Tuſent vier hundert und in dem funff und ſeſczigſten jare uff Donrſtag na dem heiligen Oſtertage.

III.

Magdalenæ de Venningen competit jus præſentandi ad parochiam in Horweiler.

Wir *Reinhart* Grave zu *Liningen* herre zu *Weſterburg* unnd zu *Schauwenburg* thun kunt unnd bekennen allermenlich ſolich lehen Zehenden Kirchſatze zu *Harwiler Wilhelm ſelige von Ingelnheym Emmerichs* ſeligen ſone von *Ingelnheim* von *Heſſen* Graven *zu Liningen* ſeliger gedechtniſſe unſer lieben Vettern zu lehen und ſine husfrauwe ſelig *Margareth* mit bewilligung dar uff bewedempt gehait hait und nu an *Magdalenen* von *Veningen* des gnanten *Wilhelms* ſweſter dochter als durg abegang der gnanten *Margarethen*

rethen

Digitized by Google

rethen ſie vermeynt den nechſten erben erſtorben und verfallen iſt, das wir als eyn rechter erbe der graveſchafft von *Liningen* angeſehen han getruwe dienſt der gnanten frauw *Magdaleen* altern unnſern altern ſeligen graven zu *Liningen* gethan hant und yre erben in kunfftigen Ziden thun mogen und han vor uns unſer erben und nakommen dem veſten *Siegel* von *Biſſersheym* als eynen dreger von der obgnanten fraw *Magdaleen* wegen und alle yre erben Sone und dochter wo nit ſoen weren ſolich lehen mit namen den Zehenden zu *Harwiler* und den Kirchſatz daſelbſt zu rechtem erbelehen gemacht und geluwen und lihen ym als eym dreger dis in crafft dis brieffs von der gnanten frawen wegen bis zur Zyt ſie eynen andren man an ſine ſtadt ſtellt der ſolich lehen entpfangen und vermannen mœge, alſo das derſelbe *Siegel* von *Biſſersheym* von wegen der frauwen und yre erben die vorgnanten lehen haben und tragen ſal und die mit truwen eyden und dinſten verdienen als recht und gewonheyt iſt. Auch were es das die vorgnante *Magdaleen* oder ire erben nit ſœne hetten und die lehen auch forter ain dochter quemen und fielen, ſo ſollent die dochter an die dan die egnanten lehen fielen ader ir nechſten erben weren uns ader unnſern erben von den vorgnanten lehen wegen als auch yzt altzyt eynen man geben und beſtellen bynnen rechten Ziten der zu dem Schilde geborn ſie der auch die obgnante lehen von uns ader unſern erben entphaen tragen und verdienen ſull mit eyden truwen und dinſten als vorgeſchriben ſteet an alle geverde. Und wir han nemlich in dieſ-

ſer

Digitized by Google

ſer unſer lihunge uſſgenommen unnſern unſer man recht und eyns iglichen rechten des zu orkunde han wir *Reinhart* grave zu *Liningen* vurgnant unnſer Ingeſiegel thun hencken an dieſſen briff. Geben uff *ſent Pauwls tag Converſionis* Anno Domini Milleſimo quadringenteſimo octuageſimo primo.

IV.

Aliæ litteræ ſuper eodem jure.

Wir *Philips* von gots gnaden pfalzgrave by *Rine* herczog in *Beyrn* des heiligen Romiſchen Reichs Erczdruchſeſs und Kurfurſt bekennen und thun kunt offembare mit diſem brieff als wir dem edeln unſerm lieben getruwen *Reinharten* graven zu *Lyningen* und herrn zu *Weſterburg* die halbe graveſchafft *Lyningen* mit der manſchafft abekaufft haben und dann unſer liebe beſundere *Magdalen* von *Veningen Symont* von *Mulhoven* ſeligen wittwe in ſolche manſchafft gehort, Da han wir unſern lieben getruwen *Hanſen* von *Flersheim* dem alten als irem treger ſolch ir lehen mit namen den zehenden zu *Harwyler* und den Kirchenſatz daſelbſt zu rechtem erblehen verlihen mit uffnemung unſer unſern manne und eyns iglichen rechten daran als die auch von uns und unſerm furſtenthum der pfaltzgraveſchaft by *Rine* zu erblehen ruren und geen ſoll und der obgenant Hans tregerswiſe und die benant wittwe und ire erblehens erben ſone und ob die nit weren dochte alweg durch ire treger wapens genoſſen ſollen furbas alczit und als dicke das not geſchicht die von uns unſern leptagen gancz uſs und nach unſerm tode unſern erben die pfalzgraven by *Rine* und Kurfurſten

Digitized by Google

furſten ſin emphahen haben und tragen uns und unſern erben davon mit guten truwen gelubden und eyden dienen gewarten gehorſam und verbunden ſin uns alczit getruw und holt zu ſin fur unſern ſchaden zu warnen unſern fromen und beſtes getruwlich zu werben und zu thun alles das manne von ſolcher erblehen wegen ſchuldig und pflichtig ſin von recht und gewonheit billig thun ſollen an alles geverde. Als auch der obgenant *Hans* von *Flersheym* jetz tregerswiſe von der obgnanten *Magdalenen* wegen ſolch erblehen jetz emphangen daruber gelobt und geſworn hat und des zu urkund haben wir unſer Ingeſiegel thun hencken an dieſen brief. Datum *Heidelberg* uff ſant *Albans tag* Anno Dni Milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſecundo.

V.

Wir *Philips* von gots gnaden pfalzgrave by *Rine* herczog in *beyrn* des heiligen Romiſchen Reichs Erczdruchſes und Kurfurſt bekennen und thun kunt offembar mit dieſem brieff das wir unſerm lieben getruwen *Hanſen* von *Zeiſſigkeim* als eynem treger unſern lieben beſondren *Magdalen* von *Veningen Symont* von *Mulhoven* ſeligen wittwe dieſe nachgeſchrieben guter mit namen den zehenden in *Harwyler* und den Kirchenſatz daſelbſt zu rechtem erblehen verliehen han mit uffnemung unſer &c. ut in litteris præcedentibus. Datum *Heidelberg* uff dinſtag nach ſant *Martins tag* Anno Dni Milleſimo Quadringenteſimo octuageſimo quinto.

Digitized by Google

Feudum modò memoratum *Rudolphus* de *Zeuſskheym* Anno M DXIV. *Alberto* de *Hornbach* cum conſenſu Domini directi vendidit, à quo dein quadriennio vix non elapſo *capitulum S. Petri* eadem jura emptionis titulo legitimè acquiſivit, prout inſignia teſtantur documenta.

§. 11.

WELGISHEYM.

It. piſtor i. capp.
It. Molitor ii. ß.

CZOZENHEYM.

It. Cathedraticum ii. ff. minus iiii. ß.
It. communis emenda viii. ß.
It. Campanator i. myn avene.
It. piſtor i. capp. ii. ß.
It. moliter i. capp.

De jure patronatus cappellæ in *Welgisheym* ſic judices ſanctæ Moguntinæ ſedis pronuntiarunt.

Præſentatio ad capellam in Weiges-heim competit S. Ryngravio.

Judices ſancte Mogunt. ſedis recognoſcimus per preſentes, quod *Johannes* de *Swalcheim* presbyter in noſtra preſentia conſtitutus recognovit & publice dixit coram nobis, quod jus patronatus ſive collatio Capelle in *Welginsheim* eccleſie parochialis in *Zozinheim* attinentis ſite intra terminos prepoſiture eccleſie

ſie *ſancte Marie in Campis* extra muros Mogunt. ad nobilem virum *Syfridum Ringravium* de jure debeat pertinere, & quod idem *Syfridus Ryngravius* ipſum *Johannem* ad dictam capellam ut verus patronus, ejusdem honorando viro Dno *Prepoſito eccleſie ſancte Marie in Campis* Mogunt. predicte tanquam *Archidiacono* loci de jure preſentavit. Actum Anno Dni MCCCXVI, XVII. Kalend. julii.

BETTENHEYM.

It. Cathedratcium ii. ℔. minus iiii. ß.

SPRENDELINGEN.

It. Cathedraticum ii. ℔. minus iiii. ß.
It. communis emenda ix. ß.
It. Hen. Piſtor i. alb.
It. ſibe Piſtor i. capp.
It. Cleſgin molitor ii. capp.
It. Riffenberg Faber.
It. Henchin ſinet hoſpes i. ß.
It. Clas Sinetts fraue Faber.

WOLFFSHEYM.

It. Cathedraticum ii ℔. minus iiii. ß.
It. communis emenda ii. ß. ii. mlr avene xvi. ß.
It. Campanator i. myn. equus comedit.
It. Piſtor i. capp. comeſtus eſt.
It. Faber i. ß.

VENDERSHEYM.

It. Cathedraticum ii. ℔. minus iiii. ß.
It. Communis emenda vi. ß.

It. Mechanici i. mlr avene. vi. ß.
It. Campanator i. myn.

WYNHEYM.

It. Cathedraticum iii. ß. *minus iiii.* ß.
It. Communis emenda iiii. ß. & *ii. capp.*
It. Campanator i. myn.

Supereſt Præſentatio ad eccleſiam parochialem in *Gauweinheim* ad Præpoſitum *S. Victoris* directa, eam autem ad *Arcidiaconum S. crucis* dirigendam fuiſſe manifeſtant, quæ modò afferimus, documenta.

I.

Præſentatio ad parochiam in Gauweinheim.

Honorabili viro Domino Prepoſito eccleſie *ſancti Victoris* extra muros Magunt. vel cuicunque alteri, ſi ad quem alterum ſubſcripte eccleſie inveſtitura pertinet *Rudolfus* de *Rotenſtein* Scolaſticus eccleſie Herbipolenſis & *Prepoſitus eccleſie ſancte Marie ad gradus* Magunt. quantum poteſt ſervicii complacentie & honoris. Cum ad eccleſiam parochialem in *Wynheim* ex nunc vacantem ex morte quondam *Johannis* de *Lewenſtein* Rectoris ipſius ratione & nomine dicte noſtre prepoſiture ad nos pertineat clericum preſentare, Veſtre Reverencie *Erphonem* clericum filium ſtrenui viri *Wolframi* de *Lewenſtein* militis junioris ad præſcriptam eccleſiam preſentibus preſentamus, rogantes ut ipſum de cura animarum ejuſdem inveſtire curetis & induci faciatis in poſſeſ-

ſionem

Digitized by Google

ſionem prelibate eccleſie corporalem veſtrum officium circa premiſſa in quantum implorandum ... implorando, in quorum omnium teſtimonium hanc litteram ſigillo noſtro fecimus communiri. Datum anno Domini M°CCC°XXX° in *die purificationis beate Virginis glorioſe.*

II.

Procuratorium Erphonis predicti de inveſtitura eccleſie in *Wynheim.*

Honorabili viro Domino *Philippo* de *Bolandia* Prepoſito eccleſie *ſancte Marie in Campis* extra muros Maguntin. ſeu ejus officiali *Erpho* Clericus natus *Wolframi* militis de *Lewenſtein* preſentatus ad eccleſiam parochialem in *Wynheim* quidquid poterit reverencie & honoris. Johannem Vicarium eccleſie in *Wynheim* predicte virum diſcretum meum facio & conſtituo verum & legitimum procuratorem ac nuncium ſpecialem dans ſibi plenam & liberam poteſtatem litteras proviſionis dicte eccleſie mee michi facte legendi publicandi in locis oportunis, ac corporalem poſſeſſionem vel quaſi dicte eccleſie mee nomine meo nanciſcendi & apprehendendi nec non alia jura qualitercunque ipſius occaſione michi competencia exercendi & ipſius nomine ſimiliter recipiendi fructus & redditus colligendi ac ſuper premiſſis agendi, defendendi juramentum calumpnie vel cujuslibet alterius generis ſacramentum in animam meam preſtandum, appellandum, appellationem proſequendum ac omnia alia & ſingula faciendum que in dicto negocio fuerint neceſſaria vel oportuna, etiamſi mandatum exigat ſpeciale; promitto inſuper ratum & gratum me

 habi-

Digitized by Google

habiturum, quidquid per dictum meum procuratorem actum fuerit nomine meo in premiſſis ſeu aliquo premiſſorum, cavens nichilominus pro eodem meo procuratore de judicato ſolvendo, ſi neceſſe fuerit ſub rerum omnium mearum hypotheca & hoc vobis & omnibus quorum intereſt vel intererit ſub ſigillo patris mei *Wolframi* militis predicti cupio fore notum; & ego *Wolframus* predictus recognoſco ſigillum meum ad preces filii mei predicti preſentibus appendiſſe in teſtimonium omnium premiſſorum. Datum & actum anno Dni M°CCC°XXXI°. XV. Kal. Martii.

III.

Proclamatio Erphonis.

Officialis Domini Prepoſiti eccleſie *ſancte Marie in Campis* extra muros Magunt. Plebano in *Wolfesheim* ceteriſque plebanis per dictam prepoſituram conſtitutis ad quos preſentes littere pervenerint, ſalutem in Domino. Ex parte *Erphonis* Clerici filii ſtrenui viri *Wolframi* de *Lewenſtein* militis junioris extitit humiliter ſupplicatum, ut cum ipſe, ut aſſerit, ad eccleſiam parochialem in *Wynheim* vacantem ex morte quondam *Johannis* de *Lewenſtein* rectoris ejusdem eccleſie per honorabilem virum Dominum Dominum Prepoſitum *Eccleſie ſancte Marie ad gradus* Magunt. ipſius eccleſie patronum nobis ſit legitimè preſentatus, ipſum ad eandem eccleſiam inveſtire dignaremur cum ſolempnitatibus debitis & conſuetis; Nos verò juxta doctrinam Apoſtoli nemini citò manum imponere volentes vobis & cuilibet veſtrum in virtute ſancte obedientie firmiter precipiendo mandamus,

damus, quatenus vos aut alter veſtrum qui requiſitus fuerit ad predictam eccleſiam in *Wynheim* perſonaliter accedentes ibidem edictum proclamationis ſolempniter emittatis, citantes omnes & ſingulos qui ſupra dicta eccleſia ſua crediderint intereſſe, ut feria tertia proxima poſt Dominicam *Reminiſcere* compareant *Pinguie* coram nobis ad inſtruendum nos plenius de jure ſuo cum intimatione quod ſi dicta tertia feria & ejus continuatione nullus legitimus oppoſitor comparuerit, nos ad inveſtituram dicti *Erphonis* prout de jure poterimus procedemus cujusquam contumacia ſeu abſentia non obſtante. R. Lr. S. Datum anno Dni MCCCXXXI. IX. Kal. Martii.

IV.

Officialis Domini Prepoſiti eccleſie *ſancte Marie in Campis* extra muros in Magunt. Plebano in *Wolfisheim* ſalutem in Domino. Cum *Erpho* Clericus filius ſtrenui viri *Wolframi* de *Lewenſtein* militis junioris per honorabilem virum Dominum Prepoſitum *eccleſie ſancte Marie ad gradus Magunt.* ad eccleſiam parochialem in *Wynheim* vacantem ex morte quondam *Johannis* de *Lewenſtein* Rectoris ejusdem nobis legitimè preſentatus exiſtat & in termino proclamationis à nobis emiſſe contra ipſum *Erphonem* nullus apparuerit contradictor, unde nos precluſa via quibuscunque opponendi de cetero, *Johannem* Plebanum in *Wynheim* procuratorem dicti *Erphonis* propter hoc ſpecialiter conſtitutum nomine procuratorio dicti *Erphonis* de dicta eccleſia in Dei nomine inveſtiendum duximus & preſentibus inveſtimus, man- Inveſtitura Erphonis.

dantes

Digitized by Google

dantes vobis firmiter & diſtrictè quatenus ſæpè fatum *Johannem* Procuratorem in poſſeſſionem dicte eccleſie in *Wynheim* inducatis corporalem facientes ſibi de redditibus juribus, penſionibus ac aliis obventionibus quibuscunque integrè reſponderi & à ſubditis obedientiam debitam cum reverencia nomine procuratorio quo ſupra in omnibus exhiberi adhibitis ad hoc etiam ſollempnitatibus debitis & conſuetis. R. Lr. S. Datum anno Dni MCCCXXXI. III. Kal. Martii.

V.

Reſignatio paſtoriæ in Wynheim facta per Erphonem.

Honorabili viro Dominis Prepoſito & officiali prepoſiture *eccleſie ſancte Marie in Campis* extra muros Magunt. *Erpho* filius *Wolframi* de *Lewenſtein* militis paſtor eccleſie parochialis in *Wynheim* reverenciam in omnibus & honorem; Paſtoriam ejusdem eccleſie ad me pertinentem in manus veſtras reſigno & eidem renuntio liberè & voluntariè per preſentes, ſigillo patris mei predicti in evidenciam premiſſorum communitas. Et nos *Wolframus* de *Lewenſtein* miles predictus recognoſcimus quod ad preces preſati filii noſtri ſigillum noſtrum in teſtimonium reſignacionis ſeu renunciationis hujusmodi hiis litteris duximus appendendum. Actum & datum anno Domini milleſimo trecenteſimo trigeſimo quarto feria ſecunda proxima poſt Dominicam qua cantabatur: *Domine ne longè &c.*

VI.

Præſentatio Bertoldi.

Honorabilibus viris Dominis Prepoſito & officiali prepoſiture eccleſie *ſancte Marie in Campis* extra

tra

Digitized by Google

tra muros Magunt. Decanus eccleſie *ſancte Marie ad gradus* Magunt. ſervicii quicquid poterit & honoris. ad paſtoriam eccleſie parochialis vile *Wynheim* vacantem ex libera reſignacione *Erphonis* filii *Wolfmari* de *Lewenſtein* militis ejusdem eccleſie immediati paſtoris, cujus inquam paſtorie preſentatio ex poteſtate nobis per honorabilem virum Dominum noſtrum Prepoſitum eccleſie noſtre predicte legitimè tradita & conceſſa ad nos pertinet de preſenti, diſcretum virum *Bertoldum* filium *Bertoldi* de *Pletzweck* opidani *Pinguenſis* clericum exhibitorem preſencium omni modo & jure quibus melius poſſumus & valemus veſtre reverencie preſentibus preſentamus ſtudioſius exorantes, quatenus ipſum Bertoldum de paſtoria hujusmodi inveſtire dignemini adhibitis ad hoc ſollempnitatibus debitis & conſuetis. Actum & Datum in *Maguncia* ſub ſigillo noſtro Anno Dni MCCCXXXIIII feria tertia poſt Dominicam qua cantabatur. *Domine ne longe.*

Proclamatio Bertholdi.

Officialis Domini Prepoſiti *ſancte Marie in Campis* extra muros Magunt. plebano in *Wolvisheim* ſalutem in Domino &c. ut ſupra in proclamatione *Erphonis.*

Datum Anno Dni MCCCXXXIIII. IIII. Non Aprilis.

Inveſtitura Bertholdi

Eſt ejusdem tenoris ut illa *Erphonis.*

Actum & datum Anno Dni MCCCXXXIIII XVI. Kal. Maji.

Digitized by Google

§. 12.

WALDERTHEYM.

It. Cathedraticum iii. ℔. minus iiii. ß.
It. communis emenda i. mlr avene & ii. capp. vii. ß. & iiii. ß. pro capp.
It. Campanator i. myn avene. Equi comederunt.
It. Faber i. alb.
It. Piſtor i. capp.

Aſſervantur litteræ recognitionis donationis eccleſiæ in *Waldertheim* Abbati & conventui in *Ebirbach* factæ, quarum initium: Nos frater *Wilhelmus* Abbas. & finis: Datum Anno 1312. in feſtro B. Catharinæ Virginis A. M.

EYCLOCH.

It. Cathedraticum ii. ℔. minus iiii. ß.
It. Communis emenda i. ß.
It. Campanator i. myn.

SOLCZHEYM.

It. Cathedraticum vii. ß.
It. communis emenda i. mlr avene & i. capp.
It. i. myn campanator, equus comedit.

WIRSTADT.

It. Cathedraticum xviii. ß.
It. Mechanici viii. ß.
It. campanator i. myn. equus comedit.
It. communis emenda ii. mlr avene xii. ß. ii. quart. vini i. alb. ii. capp.

It.

Digitized by Google

It. vii. Molitores vii. capp.
It. ii. Piſtores.
It. ii. Hoſpites.
It. Faber.

SAUELNHEYM SUPER.

It. Cathedraticum xxiiii. ß.
It. Mechanici i. mlr avene xv hllr. viii. ß.
It. campanator i. myn.
It. communis emenda iii. ß.

SAUELNHEYM INFER.

It. Cathedraticum viii. ß.

An. MCCXIX. *Sifridus Arch. Mog.* collegio *B. Mariae virginis in campis* eccleſiam de *inferiori Souuelnheim* duxit conferendam, ita ut, cum vacare eam contigerit, libere accipiant, habeant & poſſideant ad uſus ſuos *Joannis T. 2. pag. 687.*

SCHORNSHEIM.

It. Cathedraticum xxviii. ß.
It. communis emenda i. mlr avene.
It. Mechanici.
It. campanator i. myn.
It. Faber i. ß.

An. MCCLIV. eccleſia in *Schornsheim* incorporata eſt *eccleſiae majori Moguntinenſi* per *Gotſchalcum* Abbatem *S. Jacobi.* incorporationem hanc confimavit *Gerhardus Arch. Mog.* anno

 eodem

Digitized by Google

eodem in *vigilia Jacobi;* conſenſit quoque hac ſuper re *Praepoſitus S. Mariae in campis* Datæ ab eo litteræ conſenſus incipiunt: Reverendis ac dilectis &c. *Eberhardus* eccleſiæ *S. Mariae* de *campis* &c. & finis: Actum anno MCCLIV. in die B. *Barnabae apoſtoli.* A. M.

UDENHEYM.

It. Cathedraticum xxiiii. ß.
It. communis emenda iiii. ß. *ii. capp.*
It. Mechanici i. mlr. avene xvi ß.
It. campanator i. myn.
It. Faber i. ß,

accuſati.

It. Ryſs henne moratur cum una legitima perſona Margaretha inſimul.

Monaſterio *S. Albani* ejusque præſentatis ad eccleſiam parochialem in *Udenheim* graves motæ ſunt lites tum coram Archidiacono tum in curia Romana; latam deſuper ab eo ſententiam, una cum aliis hujus parochiæ documentis utut prolixis apponimus integras in gratiam eorum qui formulas judiciales ſuperioris ævi perlegere non gravantur; aliis vero, ne ob crambem toties recoctam tœdio ſupprimantur, amicè conſulimus, ut argumenta diplomatum,

quæ

Digitized by Google

quæ ſufficient; legant, probè ponderent & ad alia pergant.

I.

Abdicacio juris patronatus de ecclesia Udenheim Domini Philippi de Hohenvels.

Philippus de *Hohenvels* imperialis aule Camerarius notum eſſe volumus univerſis quod cum inter nos, & Dominos Abbates *ſancti Albani* Magunt. ſuper jure patronatus eccleſie de *Utinheim* quod nos ab ipſis cum ceteris feudis aſſeruimus pertinere, iidem vero dicebant hoc exceptum, diucius queſtio verteretur, nos liti cedentes tenore preſencium recognoſcimus quod in predicta eccleſia nihil juris obtinemus vel eciam vendicamus, In cujus evidenciam preſencia ſigillo noſtro dedimus communita. Actum anno Domini milleſimo ducenteſimo quinguageſimo menſe Aprili.

II.

Sententia diffinitiva magiſtri Heinrici *de* Tenſteden *judicis ab honorabili viro Domini* Prepoſito eccleſie beate Marie in Campis *deputati de & ſuper eccleſia parrochiali in* Udinheim *pro quondam preſentato per Abbatem ad eandem & contra quendam per nonnullos milites & armigeros ex adverſo praeſentatum diffinitive lata &c.*

In nomine Domini amen. Univerſis preſentes litteras viſuris & audituris magiſter *Heinricus* de *Tenſteden* advocatus in ſede Magunt. judex in hac parte ab honorabili viro Domino *Prepoſito eccleſie beate Marie in Campis* Magunt. ſpecialiter deputatus in omnium

Digitized by Google

ſalvatore ſalutem. Noverit univerſitas veſtra & noverint omnes quorum intereſt & qui ſua crediderint intereſſe quod cum vacante parrochiali eccleſia in *Udinheim* infra terminos dicte prepoſiture conſiſtente emiſſo per officialem antedicti Domini prepoſiti vices ipſius in hac parte gerentem ſollempniter proclamacionis edicto idem officialis citari feciſſet coram ſe ad certum terminum omnes qui ſuper eadem eccleſia ſe crederent jus habere ad docendum de jure ſuo comparentes ipſo termino coram dicto officiali in judicio *Nicolaus* dictus *zcu der Weynreben* presbyter Magunt. pro ſe ipſo ex una & *Johannes* natus *Gudelmanni* dicti *Munxhorn* militis, ſeu ejus procurator nomine ipſius ex parte altera aſſerentes ſe hinc inde ad dictam eccleſiam a veris ejusdem patronis, fore preſentatos peticiones ſeu ſupplicationes ſuas mutuas obtulerunt in hec verba petit a vobis Domino officiali honorabilis viri Domini prepoſiti eccleſie ſancte Marie in Campis Magunt. *Nicolaus* dictus *zcu der Wynreben* presbyter clericus Magunt. quod cum ipſe ad eccleſiam parrochialem in *Udenheim* ſitam infra terminos & limites prepoſiture eccleſie ſancte Marie predicte vacantem ex morte dicti *Blerring* quondam rectoris ejusdem & qui pro rectore dum vixit ejusdem eccleſie ſe gerebat, per religioſum virum Dominum *Syboldum* Abbatem monaſterii *ſancti Albani* ordinis *ſancti Benedicti* extra muros Magunt. verum dicte eccleſie patronum. Quique in poſſeſſione pacifica vel quaſi juris preſentandi ad eandem eccleſiam dum vacat, fuit & eſt, ac anteceſſores ipſius Abbates, qui pro tempore prefuerunt nomine dicti monaſterii fuerunt

runt a longis temporibus retroactis vobis ſeu Domino prepoſito predicto cujus in hac parte vices geritis canonice preſentatus exiſtat, cum de dicta eccleſia & ejus cura cognicione de plano & ſummaria habita in premiſſis per veſtram diffinitivam ſententiam inveſtiendum eſſe decernatis & ipſum de eadem dignemini inveſtire adhibitis circa hec ſollempnitatibus debitis & conſuetis contradictione *Johannis* filii *Gudelmanni* militis dicti *Munxhorn* ſui adverſarii ſeu cujusvis alterius ſe indebite opponentis eidem aliquatenus non obſtante cui vel alteri cuicunque mediante veſtra ſententia perpetuum ſilencium petit imponi ſuper eccleſia in *Udinheim* memorata in premiſſis & ipſorum quolibet veſtrum officium ſi & prout de jure faciendum fuerit humiliter implorando, hec dicit & petit cum expenſis occaſione oppoſicionis indebite dicti *Johannis* factis in lite & proteſtatur de impoſterum faciendis ſalvo ſibi jure addendi minuendi mutandi corrigendi &c. proteſtatur quoque quod non aſtringit ſe ad probandum omnia & ſingula premiſſa ſed ad ea tantum, que ſibi ſufficiunt pro ſua intentione fundanda huic peticioni reſpondebitur feria tertia poſt Dominicam *miſericordia Domini* preciſe et fuit petitum. Anno Domini M°CCC°XX III° VIII° idus Aprilis.

Petit a vobis honorabili Domino *Prepoſito eccleſie ſancte Marie in Campis* Magunt. ſeu veſtras in hac parte vices gerente *Johannes* Clericus filius *Gudelmanni* de *Dittelsheim* militis quod cum ipſe ad parrochialem eccleſiam in *Udinheim* vacantem ex obitu quondam *Hertwici* dicti *Blerring* ipſius eccleſie rectoris per ſtrenuos viros *Gerhardum* & Philippum milites filios

quon-

quondam *Wernheri* ſculteti in *Oppinheim* ac filios bone memorie *Wernheri* militis quondam fratris eorum *Diclonem* dictum *Blerring* & filios quondam *Hertwici* militis dicte *de Albeche*, ad quos jus patronatus dicte eccleſie ſeu jus preſentandi ad eandem pertinet, & qui ſunt fuerunt & eſſe debent in poſſeſſione vel quaſi juris patronatus ſeu juris preſentandi ad eccleſiam predictam ſit a vobis tamquam loci Archidiacono legittime preſentatus, Quatenus dictum *Johannem* prout ad veſtrum ſpectat officium ad eccleſiam predictam in *Udenheim* per veſtram diffinitivam ſententiam decernatis eſſe inveſtiendum ipſumque inveſtiatis de eadem in corporalem poſſeſſionem ipſius eccleſie cum ſollempnitatibus debitis & conſuetis inducendo non obſtante indebita contradictione *Nicolai* dicti *zcu der Wynreben*, qui ex adverſo ad dictam eccleſiam dicitur preſentatus cui dictus *Johannes* ſuper ipſa eccleſia perpetuum ſilentium per vos petit imponi ejusque preſentacionem ſi qua eſt de facto & minus canonice de ipſo preſumptam ad eandem caſſari & irritari ymmo caſſam & irritam nunciari, veſtrum officium ſuper premiſſis in quantum & prout de jure melius poterit humiliter implorando hec dicit & petit cum expenſis in lite factis & faciendis, ſalvo ſibi jure addendi minuendi mutandi corrigendi &c. Proteſtatur quoque quod non aſtringit ſe ad probandum omnia & ſingula premiſſa ſed ea tantum que ſibi proſunt pro que ſuâ intentione fundandâ; huic peticioni reſpondebitur preciſe feria tercia poſt Dominicam *miſericordia Domini* & fuit petitum anno Domini M°CCC°. XXIII. idus Aprilis. Lite igitur ſuper hujus-

Digitized by Google

ſusmodi peticionibus mutuis legitime conteſtata, preſtitoque a partibus de calumpnia & de veritate dicenda juramento factis quoque ab utraque parte poſicionibus reſponſionibus ad eas ſubſecutis teſtibus eciam a partibus hinc inde productis juratis & in forma juris receptis ac diligenter examinatis eorum quoque depoſicionibus in ſcriptis redactis & fideliter incluſis, nec non poſtmodum in judicio ſollempniter publicatis propoſitis inſuper utrinque tam contra teſtes & eorum dicta, quam quibusdam peremptoriis exceptionibus & replicationibus ad eas ſubſecutis ac renunciatis ulterioribus reſponſionibus ad eas faciendis productis inſuper hinc inde in vim probacionis pluribus inſtrumentis & eisdem impugnatis cum predictus officialis exceptiones per dictum *Nicolaum* in vim peremptoriarum propoſitas, per ſuam interlocutoriam decreviſſet admittere ipſumque *Nicolaum* ad probandum easdem, prout in facto conſiſtebant, parte nichilominus prefati *Johannis* admiſſa ad probandum contrarium ipſarum exceptionum, aliis exceptionibus & racionibus ab utraque parte propoſitis & deductis pro ſua informacione in tempus diffinitive ſententie reſervatis factis quoque pro parte ipſius *Nicolai* ſuper ſuis exceptionibus, pro parte vero dicti *Johannis* ſuper earum contrario, poſicionibus & reſponſionibus ad eas ſubſecutis pluribus eciam teſtibus hinc inde productis juratis & in forma juris receptis ac diligenter examinatis eorumque depoſicionibus in ſcriptis redactis fideliter intercluſis & demum in judicio publicatis nec non exceptionibus contra teſtes & eorum dicta proponendis ex utraque renunciatis, &

demum in cauſa concluſo pluribus inſuper terminis ad ſententiandum ſucceſſive prefixis tandem hac feria ſexta hora prime videlicet in eccleſia *beatorum Petri & Pauli* Apoſtolorum termino per nos ad diffiniendum ſententialiter & peremptorie prefixo eodemque termino in Sabbatum proximum ſubſequens per nos patibus preſentibus continuato eisdem igitur partibus coram nobis in judicio preſentibus & dicto *Nicolao* ſententiam ferri cum inſtancia poſtulante, parte vero ſupra dicti *Johannis* eandem ſententiam non petente Nos viſis & cum diligentia recenſitis actis proceſſibus & munimentis ac inſtructionibus dicte cauſe omnibus quoque conſideratisque nos movere poterant & debebant jurisperitorum freti conſilio & deliberacione penes nos habita diligenti diffiniendo ſeu jus dicendo pronunciamus & dicimus prefatum *Nicolaum* intencionem ſuam tam ſuper principali intentione quam ſuper exceptione peremptoria per ipſum propoſita ſufficienter fundaviſſe dictum vero *Johannem* in ſue intencionis probacione defeciſſe unde nos eundem *Nicolaum* de ſupradicta eccleſia in *Udenheim* inveſtiendum fore ſententialiter decernimus ac per librum quem in manibus noſtris tenemus de ipſa preſentialiter inveſtimus contradictione indebita prefati *Johannis* ac aliorum quorumlibet dicto *Nicolao* ſe indebite opponencium cui & quibus perpetuum ſilentium imponimus ſuper eccleſia predicta eundemque *Johannem* per hanc eandem noſtram ſententiam diffinitivam dicto *Nicolao* in litis expenſas condempnamus, quarum taxationem nobis in poſterum reſervamus. Lata eſt hec ſentencia anno Domini M°CCC°XXIIII°. idus Julii.

III.

Digitized by Google

III.

In nomine Domini amen. Per hoc preſens inſtrumentum publicum cunctis ipſum intuentibus pateat evidenter Quod anno Domini milleſimo trecenteſimo octuageſimo ſexto indictione nona pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris & Domini noſtri Domini *Urbani* divina providentia pape *VI.* anno nono decima ſeptima die menſis Auguſti, hora meridiei ejusdem diei vel quaſi in curia *Rockenberg* ſita apud eccleſiam ſancti *Johannis* in Magunt. Et in mei notarii publici, ac teſtium ſubſcriptorum preſencia conſtitutus honorabilis vir magiſter *Johannes de Steyna uf der Straſſen* in artibus magiſtratus clericus Magunt. dioces. omnibus melioribus modo via jure ſtilo & forma quibus melius & efficacius potuit & debuit fecit conſtituit & ſollempniter ordinavit ſuos veros & legitimos procuratores actores factores & negociorum geſtores, ac nuncios ſpeciales honorabiles & diſcretos viros ac Dominos *Henricum* Prepoſitum eccleſie ſancti *Mauricii* Magunte *Johannem* Cuſtodem eccleſie ſancti *Victoris* extra muros magunt. *Wigandum* plebanum eccleſie ſancti *Heymerami* Magunte & magiſtrum *Johannem* rectorem ſcolarium apud eccleſiam Magunt. abſentes tamquam preſentes & quemlibet eorum in ſolidum ita quod unus eorum incepit alter proſequi valeat & finire ad preſentandum exhibendum & inſinuandum literas apoſtolicas ſuper gratia in communi pauperum forma eidem magiſtro *Johanni* per dictum Dominum papam *Urbanum* de primo anno ſui pontificatus, ad collacionem religioſorum virorum Dominorum abbatis & conventus

Procuratorium Magiſtri Johannis predicti ad acceptandum.

monaſterii montis ſancti *Albani* extra muros Magunt. ordinis ſancti *Benedicti* communiter vel diviſim de beneficio eccleſiaſtico cum cura vel ſine cura factas & conceſſas cum ipſum vacare contigerit acceptandum cum proteſtacionibus debitis & conſuetis provideriqne petendum de quo ſibi nomine procuratorio proviſum fuerit accipiendum ſtallum ſibi in choro & locum in capitulo aſſignari petendum & poſſeſſionem capiendum arripiendum intrandum mancipandum regendum & gubernandum fructus redditus & proventus ejusdem beneficii petendum levandum accipiendum arrendandum & ad annuum cenſum locandum, de perceptis & receptis quitationem dandum pactum & finem de cetero non petendum faciendum juramentum de obſervandis ſtatutis & alia quecumque juramenta neceſſaria in animam ipſius conſtituentis preſtandum jura ſolvendum & ad ſolucionem plenam ſe obligandum & omnia que circa executionem dicte gratie neceſſaria fuerint faciendum & agendum etiam ſi neceſſe fuerit nomine procuratorio dicti magiſtri *Johannis* conſtituentis & defendendum libellum ſeu quaſcunque alias peticiones ſummarias dandum petendum & recipiendum juramenta calumpnie & omnia alia licita juramenta in animam ipſius preſtandum, ponendum & articulandum poni articulari ac jurari per partem adverſam videndum, poſicionibus & articulis reſpondendum literas acta & prothocolla ac alia munimenta producendum & produci videndum, contra producta partis adverſe dicendum & dici petendum excipiendum replicandum duplicandum triplicandum quadruplicandum declaran-

randum & declarari videndum, & contra declaraciones partis & omnia ſua jura articulos admitti & partis adverſe repelli petendum & admitti & repelli videndum, concludi petendum & concludendum ſententiam & ſententias tam diffinitivas quam interlocutorias ferri petendum & ferri audiendum ab ea ſeu ab eis provocandum appellandum apoſtolos petendum ſemel vel pluries tociens quociens neceſſe fuerit alium ſeu alios procuratorem ſeu procuratores loco ipſorum vel alterius eorum ſubſtituendum & eum vel eos revocandum & alium vel alios loco revocati vel revocatorum ſubſtituendum ipſos ſubſtitutum vel ſubſtitutos revocandum & onus hujusmodi procurationis reaſſumendum & generaliter ad omnia alia & ſingula gerendum & faciendum exercendum ac procurandum que circa premiſſa & premiſſis neceſſaria fuerint, ſeu etiam quomodolibet oportuna, & que ipſemet conſtituens facere ſeu agere & procurare poſſet ſi preſens perſonaliter intereſſet & eciam ſi mandatum exigerent magis ſpeciale promittens inſuper idem conſtituens mihi notario publico infraſcripto tanquam autentice perſone ſollempniter ſtipulanti & recipienti, vice & nomine omnium & ſingulorum quorum intereſt intererit ſeu intereſſe quomodolibet in futurum quidquid per dictos procuratores ſuos vel eorum alterum ſubſtitutum vel ſubſtitutos & ſubſtituendos ab eis ſeu ab altero eorundem in premiſſis & quolibit premiſſo & circa ea actum factum geſtum ſeu eciam alias quovis modo procuratum fuerit ſe firmum ratum & gratum perpetuo habiturum. Et volens dictus conſtituens

dictos ſuos procuratores & quemlibet eorum ſubſtitutum aut ſubſtitutos ab eisdem vel eorum alterum ob omni onere ſatis dandi & ſatisfaciendi relevare & ex nunc relevans promiſit mihi dicto & infra ſcripto notario ut ſupra ſtipulanti & recipienti iudicio ſiſti & judicatum ſolvi cum omnibus & ſingulis dictus conſtituens peciit ſibi per me notarium publicum infra ſcriptum unum vel plura publicum ſeu publica fieri inſtrumentum ſeu inſtrumenta. Acta ſunt hec Anno hora & loco ſuperius deſignatis preſentibus honorabili viro Domino *Johanne Lade* canonico eccleſie beate Marie ad gradus Magunt. *Andrea Luticz* clerico Pragenſis dioces. & *Johanne Erenfels* Laico Magunt. teſtibus ad premiſſa vocatis & rogatis. Raſuram vero octava riga à ſupra numerando in hec verba; *wigandum plebanum eccleſie ſancti Heymerami Magunt.* preſentibus approbo non vitio ſed errore. Et ego *Conradus* dictus *wyſe* clericus de *Treyſa* Magunt. dioces. publicus imperiali ſancte Magunt. ſedis notarius quia dictorum procuratorum conſtitutioni promiſſioni aliis quoque omnibus & ſingulis promiſſis dum ſic ut premittitur agerentur & fierent una cum teſtibus ſupradictis preſens interfui ideo preſens inſtrumentum publicum quod propria manu ſcripſi exinde confeci, & in hanc formam publicam redegi ſignoque meo conſueto requiſitus & rogatus in fidem & teſtimonium omnium premiſſorum.

IV.

Proceſſus proviſionis magiſtri Jo-

Philmannus Decanus & *Nicolaus* Cantor eccleſie beate Katherine virginis opidi *Oppenheim* Magunt. dioces.

Digitized by Google

dioceſ. executores ad infra ſcripta a ſede apoſtolica una cum honorabili viro Domino Scolaſtico eccleſie predicte noſtra in hac parte collega cum clauſula *quod ſi non omnes* ſpecialiter deputati Venerabilibus & religioſis viris Dominis Abbati Priori & conventui monaſterii ſancti *Albani* extra muros Magunt. ſingulisque perſonis ejusdem Monaſterii ac dignitates perſonatus adminiſtraciones & officia quecumque obtinentibus in eodem, nec non omnibus & ſingulis aliis quorum intereſt vel intererit & quos infraſcriptum tangit negocium vel tangere poterit quomodolibet in futurum ſalutem in Domino & mandatis noſtris ymmo verius apoſtolicis firmiter obedire. Litteras ſanctiſſimi in Chriſto patris & Domini noſtri Domini *Urbani* divina providentia Pape VI. ejus vera bulla plumbea in filo canapis more romane curie bullatas non vitiatas non cancellatas non raſas aut in aliqua ſui parte ſuſpectas nobis per peritum virum magiſtrum *Johannem de Buczpach* magiſtrum in artibus rectorem ſcolarium eccleſie Magunt. procuratorem & procuratorio nomine honorabilis & periti viri magiſtri *Johannis Gotſchalci* magiſtri in artibus & Baccallarii in medicinis procurationis poteſtate nobis per legittima documenta extitit facta plena fides una cum littera *vidimus* nuncupata reverendiſſimi in Chriſto patris & domini noſtri domini *Adolffi* Archiepiſcopi Magunt. ac proceſſu executoriali per nos *Philmannum* Decanum & quondam *Conradum* Cantorem eccleſie ſancte *Katherine* in *Oppenheim* predicte emiſſum & emanatum nos cum ea qua decuit reverencia coram notario & teſtibus infra ſcriptis preſen-

hannis Bacalarii in medicinis de & ſuper eccleſia parrochiali in Udenheim.

ſentatas recepiſſe noveritis. Quarum litterarum principia & fines ſequuntur in hec verba, & primo litere gratioſe principium tale eſt: *Urbanus* Epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis, Decano & Cantori ac Scolaſtico eccleſie ſancte Katherine in Oppenheim Magunt. dioceſ. ſalutem & apoſtolicam benedictionem, dilecti filii *Johannis Gotſchalci* pauperis clerici Magunt. dioceſ. apud ſedem apoſtolicam conſtituti, ſupplicationibus inclinati diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus de vita & converſatione ipſius clerici qui ut aſſerit beneficium aliquod eccleſiaſticum non obtinet & quem per certos examinatores ſuper hoc deputatos a nobis de litteratura examinari fecimus diligenter, quique in illa repertus eſt ydoneus ad eccleſiaſticum beneficium obtinendum ſollerter inquirentes ſi eum vite laudabilis & honeſte converſationis eſſe reppereritis & aliud beneficium eccleſiaſticum non obtineat aliud quoque canonicum non obſiſtat & de aliquo beneficio eccleſiaſtico cum cura vel ſine cura conſueto ab olim clericis ſecularibus aſſignari dummodo in eccleſia cathedrali non exiſtat cujus fructus redditus & proventus ſi cum cura viginti ſi vero ſine cura fuerit quindecim marcharum argenti ſecundum taxacionem decime ſi taxatum fuerit, vel ſi taxatum non fuerit ſecundum quod de ipſo pro decima communiter perſolvi conſuevit, valorem annuum non excedant ad collacionem vel preſentacionem dilectorum filiorum Abbatis & conventus monaſterii ſancti *Albani* extra muros Magunt. ordinis ſancti *Benedicti* communiter vel diviſim pertinente, *& cetera.* Finis vero talis eſt Datum Rome apud ſanctum

ctum Petrum XVI. Kl. Junii. Pontificatus noſtri anno primo. Principium vero littere *vidimus* Domini Archiepiſcopi Magunt. tale eſt : *Adolſus* Dei gratia ſancte Magunt. ſedis Archiepiſcopus, ſacri imperii per Germaniam Archicancellarius recognoſcimus nos litteras ſanctiſſimi in Chriſto patris & Domini noſtri Domini *Urbani* divina providentia Pape ſexti, ejus vera bulla plumbea more Romane curie bullatas non abraſas &c. Finis vero talis eſt : Datum *Aſchaffenburg* in craſtino beate *Marie* virginis aſſumpcionis anno Domini milleſimo trecenteſimo octuageſimo ſexto. Principium vero proceſſus executorialis tale eſt: Venerabilibus & religioſis viris Domino Abbati & conventui monaſterii montis ſancti *Albani* extra muros Magunt. nec non aliis quibuscumque quorum intereſt, aut quos tangit ſeu tangere poterit preſens negotium quomodolibet in futurum *Philmannus* Decanus & *Conradus* Cantor eccleſie ſancte *Katherine* in *Oppenheim* Magunt. dioceſ. executores una cum honorabili viro Domino *Petro Smeltzeln* Scolaſtico ejusdem eccleſie in negocio proviſionis infraſcripte per ſedem apoſtolicam in forma generali facte diſcreto viro magiſtro *Johanni Gotſchalci de Steynaw an der Straſſen* Magunt. dioceſ. in artibus magiſtrato, cum illa clauſula *Quod ſi non omnes* & cetera, ab eadem ſede apoſtolica ſpecialiter deputati ſalutem in Domino & mandatis noſtris ymmo verius apoſtolicis reverenter obedire. Litteras ſanctiſſimi in Chriſto patris & Domini noſtri, Domini *Urbani* divina providentia Pape ſexti &c. finis vero ante ſubſcriptionem notarii talis eſt: honorabilibus & diſcretis viris Dominis *Johanne*

Digitized by Google

ſancti *Victoris* extra muros Cuſtode & *Johanne Lade* intra muros beate Marie ad gradus eccleſiarum canonicis Magunt. nec non *Hartmanno Wilde* vicario in eccleſia Magunt. teſtibus ad premiſſa vocatis ſpecialiter & rogatis. Subſcriptio vero notarii ſic incipit: Et ego *Conradus* dictus *Wyſt* Clericus de *Treyſa* Magunt. Dioceſ. publicus imperiali auctoritate & ſancte Magunt. ſedis notarius & cetera. Et ſic finit: eciam requiſitus in fidem & teſtimonium omnium premiſſorum. Poſt quarum quidem litterarum preſentacionem & receptionem predictus magiſter *Johannes* de *Butzpach*, procurator & procuratorio nomine magiſtri *Johannis Gotſchalci* ſupradicti, nobis exponere curavit, qualiter noviſſime nondum menſe elapſo quoddam beneficium cum cura videlicet eccleſia parrochialis in *Udenheim* Magunt. dioceſ. per mortem ſeu liberam reſignacionem quondam Domini *Petri* dicti Huffnail presbiteri Magunt. ejusdem beneficii ſeu parrochialis eccleſie, noviſſimi rectoris vacaverit ſeu vacare ceperit, quod ſeu quam predictus magiſter *Johannes* de *Butzpach* procurator & procuratorio nomine quo ſupra meliori modo & forma quibus debuit infra tempus debitum legittime acceptavit, prout in inſtrumento publico deſuper confecto plenius continetur ſub proteſtacione tamen quod ſi hujusmodi eccleſia eidem magiſtro *Johanni Gotſchalci*, virtute dicte ſue proviſionis ſeu gratie & nulli alteri de jure deberetur alioquin ſi ex nunc vel in poſterum ex quacumque appareret cauſa eandem eccleſiam vigore ejusdem ſue gratie non debere quod ex tunc hujusmodi acceptatio ſibi in nullo penitus

pre-

Digitized by Google

prejudicet, & quod acceptacione hujusmodi non obſtante ſalvum ſit ſibi jus & remaneat, aliud beneficium eccleſiaſticum ſibi virtute dicte proviſionis ſeu gracie nulli alteri debitum acceptandum & debite conſequendum petens a nobis humiliter & devote predictus magiſter *Johannes* de *Butzpach* procurator & procuratorio nomine magiſtri *Johannis Gotſchalci* ſepe dicti Quatenus auctoritate apoſtolica qua fungimur in hac parte proteſtacione premiſſa ſemper ſalva eidem magiſtro *Johanni Gotſchalci* de predicta parrochiali eccleſia in *Udenheim*, providere ac ſibi eam conferre ipſum quoque inveſtire de eadem, ac alia que facienda fuerint in hoc negocio facere dignaremur Nos itaque ejusdem magiſtri *Johannis de Butzpach* procuratoris & procuratorio nomine quo ſupra, juſtis & rationabilibus ſupplicationibus annuentes auctoritate apoſtolica nobis ut premittitur in hac parte commiſſa, memoratam parrochialem eccleſiam ut ſic vacantem per ipſum magiſtrum *Johannem de Butzpach* nomine quo ſupra ſicuti premittitur acceptatam, eidem magiſtro Johanni auctoritate qua ſupra, cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis contulimus & aſſignavimus & ſibi de eadem providimus ac ſibi ipſam conferimus & aſſignamus ſibique de ea providemus per preſentes ac ipſum magiſtrum *Johannem de Butzpach* procuratorem & nomine quo ſupra per librum quem manibus noſtris tenuimus inveſtivimus & preſencium tenore inveſtimus ſua tamen proteſtatione in premiſſis ſemper ſalva Quare vos Dominos Abbatem Priorem & conventum ſingulasque perſonas monaſterii *ſancti Albani* predicti ac omnes & ſingulos alios

Digitized by Google

quorum intereſt auctoritate apoſtolica nobis in hac parte commiſſa, primo ſecundo & tercio ac peremptoriè requirimus & monemus communiter & diviſim Vobisque nihilominus & veſtrum ſingulis in virtute ſancte obedientie & ſub penis infraſcriptis diſtricte precipiendo mandamus, quatenus infra ſex dies à publicatione ſeu notificatione preſencium immediate ſequentes, quorum dierum vobis & ſingulis veſtrum duos pro primo duos pro ſecundo & reliquos duos dies pro tercio & peremptorio termino ac monicione canonica aſſignamus prefatum magiſtrum *Johannem Gotſchalci* vel ſuum in hac parte procuratorem ejus nomine ad prefatam eccleſiam parrochialem in *Udenheim* de qua ſibi ut premittitur extitit per nos proviſum, & ad ejusdem corporalem poſſeſſionem vel quaſi jurium que ipſius univerſorum ac pertinentium absque quolibet difficultatis obſtaculo recipere & admittere curetis ſibique vel ejus procuratori ſuo nomine, de ipſius beneficii ſeu eccleſie fructibus redditibus juribus & obvencionibus univerſis prout ad vos & quemlibet veſtrum hoc pertinet reſpondeatis & ab aliis reſponderi faciatis integre & complete alioquin in vos Dominos Abbatem Priorem & conventum monaſterii *ſancti Albani* & in ſingulas perſonas ejusdem monaſterii & in omnes alios & ſingulos cujuscumque dignitatis ſtatus ordinis gradus adminiſtracionis officii aut condicionis exiſtant ad quos dicti beneficii per nos memorato magiſtro *Johanni Gotſchalci* collati & aſſignati, collacio preſentacio receptio admiſſio ſeu quevis alia diſpoſitio communiter pertinet vel diviſim, qui in premiſſis vel ali-

Digitized by Google

aliquo premiſſorum deliqueritis ſeu deliquerit ac in omnes & ſingulos contradictores quoslibet & rebelles predictum magiſtrum *Johannem Gotſchalci* vel ejus procuratorem in premiſſis impedientes ſeu eos impedientibus dantes conſilium auxilium vel favorem, directe vel indirecte publice vel occulte, quominus idem magiſter *Johannes Gotſchalci* per ſe vel procuratorem ſuum dictum beneficium ſeu eccleſiam vel aliquod jus ad ipſum ſeu ipſam pertinens ac ipſorum fructus redditus proventus jura obvenciones & emolumenta, libere & cum integritate debita recipere valeat & pacifice poſſidere nec non in dantes alteri, & recipientes dictum beneficium ſeu eccleſiam vel aliquod jus ad ipſum vel ipſam pertinens ſex tamen dierum predicta canonica monicione premiſſa ſingulariter & in ſingulos excommunicationis in capitulum vero ſuſpenſionis veſtri monaſterii *ſancti Albani* & in ipſum monaſterium interdicti ſententias auctoritate predicta ferimus & in Dei nomine preſentibus promulgamus. Abſolucione quoque omnium & ſingulorum qui prefatas noſtras ſententias intercurrerint, nobis vel ſuperiori noſtro tantummodo reſervata, Prefatas quoque literas apoſtolicas & hunc noſtrum proceſſum & omnia & ſingula munimenta hujusmodi negocium concernentia penes predictum magiſtrum *Johannem Gotſchalci* vel ejus procuratorem volumus remanere & non per vos vel veſtrum aliquem vel quemquam alium contra ipſius magiſtri *Johannis Gotſchalci* vel ſui procuratoris voluntatem quomodolibet detineri contrarium vero facientes dictorum ſex dierum canonica monicione premiſſa ſententiam ex-

Digitized by Google

communicationis incurrere volumus ipſo facto Mandamus tamen dicto magiſtro *Johanni Gotſchalci* vel ejus procuratori ut vobis ſi pecieritis copiam de premiſſis faciant, veſtris tamen ſumptibus & expenſis, Ceterum cum ad executionem ulteriorem faciendam aliis arduis prepediti negociis intereſſe non poſſumus Quo circa univerſis & ſingulis Prepoſitis Decanis Scolaſticis Cantoribus Canonicis vicariis eccleſiarum & aliorum beneficiorum rectoribus clericis & notariis publicis quibuscumque per civitatem & dioceſ. Mogunt. conſtitutis & cuilibet eorum in ſolidum auctoritate apoſtolica nobis in hac parte commiſſa ſub pena ſuſpenſionis & excommunicationis jam late ſententie, canonica tamen monicione premiſſa diſtricte precipimus & mandamus quatenus ipſi & quilibet eorum qui requiſitus fuerit, predictum monaſterium *ſancti Albani* perſonaliter accedant & preſentem noſtrum proceſſum & omnia alia inſtrumenta ad preſens negocium facientia in eodem monaſterio vel alibi ubi quando vel quociens fuerit oportunum, vobis & aliis quorum intereſt communiter vel diviſim inſinuent publicent ſeu legi & publicari faciant & procurent In quorum omnium premiſſorum teſtimonium preſentem noſtrum proviſionis proceſſum per diſcretum virum *Johannem* dictum *de Rütlingen* publicum imperiali auctoritate notarium ſcribi & publicari mandavimus ac noſtrorum ſigillorum appenſione juſſimus fideliter communiri, Datum & actum in opido *Oppenheim* in ſacriſtia eccleſie *ſancte Katherine* ſupradicte. Sub anno Domini milleſimo trecenteſimo octuageſimo nono indictione duodecima Pontificatus

ſan-

Digitized by Google

ſanctiſſimi in Chriſto patris & Domini noſtri Domini *Urbani* divina providentia Pape *ſexti* anno duodecimo, die Dominica ultima menſis Octobris hora primarum vel quaſi preſentibus ibidem honeſtis & diſcretis viris Dominis *Johanne Herbiſt Heinrico Meſſerſmied Johanne Klebſattel* vicariis eccleſie predicte clericis Magunt. dioceſ. & *Johanne* dicto *Vederlein* prothonotario opidi predicti teſtibus ad premiſſa vocatis ſpecialiter & rogatis.

Et ego *Johannes* dictus *Potens de Rütlingen* clericus conjugatus conſtantienſis dioces. publicus imperiali auctoritate notarius quia premiſſis litterarum preſentationi receptioni ſignificacioni ſupplicationi requiſicioni proviſioni collacioni & inveſtiture abſolucioni reſervacioni decreto & ſententiarum promulgationi omnibusque aliis & ſingulis premiſſis quemadmodum preſcripta ſunt fierent & agerentur per ante fatos dominos Decanum & Cantorem commiſſarios & coram eis una cum prenominatis teſtibus preſens interſui, eaque ſic fieri vidi & audivi, Id circo preſentem proceſſum de ſpeciali mandato eorundem dominorum executorum me aliis arduis pre occupato negociis per alium fideliter ſcriptum in hanc publicam formam redegi ſignoque & nomine meis ſolitis & conſuetis una cum appenſione ſigillorum dominorum executorum preſcriptorum ſignavi in fidem & teſtimonium omnium premiſſorum.

V.

Inſtrumentum inſinuacionis

In nomine Domini amen. Anno a nativitate ejusdem milleſimo trecenteſimo nonageſimo Indictione tre- decima

provifionis predicti magiſtri *Johannis* ſuper eccleſia parrochiali in *Udenheim.*

decima Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini noſtri Domini *Bonifacii* Divina providencia Pape *noni* die veneris viceſima prima menſis januarii hora primarum vel quaſi *in monte ſancti Albani* extra muros Magont. ordinis *ſancti Benedicti* ante chorum ejusdem monaſterii in mei notarii publici teſtiumque ſubſcriptorum preſencia perſonaliter conſtitutus honorabilis & peritus vir magiſter *Johannes Gotſcalci* de *Steynaw* Magiſter in artibus & Baccalarius in medicinis habens & tenens in ſuis manibus quendam proceſſum proviſionis gratie ſue per Fe. Rec. ſanctiſſimum in Chriſto patrem & dominum Dominum *Urbanum* Divina providentia Papam *ſextum* in communi forma pauperum facte per honorabiles viros dominos *Philmannum* Decanum & *Nicolaum* Cantorem eccleſie *ſancte Katherine* in *Oppenheim* Magunt. dioces. de & ſuper predicta ſua gratia emiſſum & emanatum ac ſigillis predictorum Dominorum impendentibus ſigillatum & per me notarium ſubſcriptum in formam publicam redactum & inſtrumentatum, cujus principium & finis una cum ſubſcriptione inferius deſcribentur Quem quidem proceſſum predictus magiſter *Johannes* una cum littera gratioſa, vidimus & proceſſu executoriali mihi notario publico ſubſcripo tradidit & porrexit meque eundem proceſſum una cum literis predictis ibidem publice inſinuare & ad noticiam omnium quorum intereſt in hac parte deducere & debite executioni demandare quem eciam proceſſum ego *Johannes* notarius ſubſcriptus tanquam obediens filius cum litteris predictis reverenter ad me recepi eumque & eas ibidem alta clara & intelligibili

Digitized by Google

gibili voce legi perlegi inſinuavi publicavi & debite executioni demandavi Quo facto predictus magiſter *Johannes* copiam proceſſus predicti valvis ſive januis chori montis *ſancti Albani* ſupradicti affixit ſuper quibus omnibus & ſingulis predictus magiſter *Johannes* me notarium ſubſcriptum cum inſtantia requiſivit, ut ſibi ſuper premiſſis unum vel plura publicum ſeu publica conficerem inſtrumentum aut inſtrumenta preſentibus honeſtis & diſcretis viris Dominis *Hermanno* dicto *Slump* de *majori Winternheim* presbitero Mogunt. & *Nicolao de Steg* clerico Trevers. dioces. teſtibus ad premiſſa vocatis pariter & rogatis ſubſequenter vero anno indictione pontificatu menſe & die quibus ſupra infra decantationem publice miſſe in eccleſia Magunt. predicta in mei notarii publici & teſtium ſubſcriptorum preſencia iterum perſonaliter conſtitutus honorabilis & peritus vir Magiſter *Johannes Gotſchalci* ſupradictus habens & tenens in ſuis manibus literas & proceſſus ſupradictas quas inquam litteras & proceſſum idem magiſter *Johannes* tum ibidem mihi notario publico ſubſcripto tradidit & porrexit meque eas legere & publicare ibidem fecit & requiſivit Quas ut ſic ad me recepi easque ad requiſitionem predicti magiſtri *Johannis* alta clara & intelligibili voce legi perlegi inſinuavi & publicavi ac debite executioni demandavi Quibus ut ſic lectis & publicatis ſepe fatus magiſter *Johannes Gotſchalci* copiam proceſſus ſupradicti valvis ſive januis eccleſie Magunt. predicte ubi ut frequenter talia affigi ſolent affixit ſuper quibus omnibus & ſingulis predictus magiſter *Johannes* me *Johannem* notarium

Digitized by Google

ſubſcriptum inſtanter requiſivit ut ſibi ſuper premiſſis unum vel plura publicum vel publica quotquot ſufficiunt conficerem inſtrumentum vel inſtrumenta. Acta ſunt hec anno indictione pontificatu menſe die hora & locis quibus ſupra preſentibus honeſtis & diſcretis viris dominis *Hermanno Slump* de *majori Winternheim* presbitero Mogunt. & *Nicolao de Steg* clerico Trevires. dioces. ac aliis pluribus fide dignis aſtantibus teſtibus ad premiſſa vocatis pariter & rogatis. principium vero proceſſus de quo ſupra fit mentio eſt tale: *Philmannus* Decanus & *Nicolaus* Cantor eccleſie *ſancte Katherine* virginis apud *Oppenheim* Magunt. dioces. executores ad infraſcripta a ſede apoſtolica una cum honorabili viro domino Scolaſtico eccleſie predicte noſtro in hac parte collega cum clauſula: Quodſi non omnes ſpecialiter deputati &c. venerabilibus & religioſis viris dominis Abbati Priori & conventui monaſterii *ſancti Albani* extra muros Magunt. ſingulisque perſonis ejusdem monaſterii ac dignitates perſonatus adminiſtraciones & officia quecumque obtinentibus in eodem nec non omnibus & ſingulis aliis quorum intereſt vel intererit & quos infraſcriptum tangit negocium vel tangere poterit quomodolibet in futurum ſalutem in domino & mandatis noſtris immo verius apoſtolicis firmiter obedire. Literas ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini noſtri domini *Urbani* divina providencia pape *ſexti*, ejus vera bulla plumbea &c. finis vero ante ſubſcriptionem notarii talis eſt: datum & actum in opido *Oppenheim* in ſacriſtia eccleſie *ſancte Katherine* ſupra dicte ſub anno Domini milleſimo trecenteſimo

Digitized by Google

teſimo octuageſimo nono indictione duodecima pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris & Domini noſtri Domini *Urbani* divina providentia Pape *ſexti* anno duodecimo, die dominica ultima menſis Octobris hora primarum vel quaſi preſentibus ibidem honeſtis & diſcretis viris domino *Johanne Herbiſt Henrico Meſſerſmied*, *Johanne Klebſattel* vicariis eccelefie predicte, clericis Magunt. dioces. & *Johanne* dicto *Vederlein* prothonotario opidi predicti teſtibus ad premiſſa vocatis ſpecialiter & rogatis. principium vero ſubſcriptionis notarii tale eſt & ego *Johannes* dictus *Potens de Rütlingen* clericus conjugatus Conſtantiens. dioces. publicus imperiali auctoritate notarius quia premiſſis &c. finis autem ejus talis eſt: ſignoque & nomine meis ſolitis & conſuetis una cum appenſione ſigillorum dominorum executorum preſcriptorum ſignavi in fidem & teſtimonium omnium premiſſorum.

Et ego *Johannes* dictus *Potens de Rütlingen* clericus Conſtantienſis dioces. conjugatus publicus imperiali auctoritate notarius quia premiſſis litterarum apoſtolicarum & proceſſuum inſinuationi intimationi omnibusque aliis copiarum affixioni & requiſicioni que dum ut preſcribuntur, temporibus & locis quibus ſupra ſic fierent & agerentur, una cum prenotatis teſtibus preſens interfui, easque ſic fieri vidi & audivi id circo preſens publicum inſtrumentum per alium fideliter ſcriptum me aliis prepedito negociis exinde confeci & in hanc publicam formam redegi ſignoque & nomine meis ſolitis & conſuetis ſignavi, in fidem & teſtimonium premiſſorum rogatus & requiſitus.

Digitized by Google

VI.

Inſtrumentum inſinuacionis appellacionis prefati magiſtri *Johannis Gotſchalci* a non admiſſione predicte ecclſie in *Udenheim.*

In nomine Domini amen. Anno à nativitate ejusdem milleſimo trecenteſimo nonageſimo indictione tredecima Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris & Domini noſtri Domini *Bonifacii* Divina providentia Pape *noni* anno primo, die Veneris viceſima octava menſis Januarii hora veſperarum vel quaſi in civitate Magunt. ante portam curie ſive domus vulgariter *zum Spanheimer* nuncupate in mei notarii publici teſtiumque ſubſcriptorum preſencia perſonaliter conſtitutus honorabilis & peritus vir magiſter *Johannes Gotſchalci* magiſter in artibus & Baccalarius in medicinis habens & tenens in ſuis manibus, quandam appellacionem pridem per ipſum magiſtrum *Johannem* viceſimâ ſeptima die menſis predicti, contra venerabiles & religioſos viros Dominum Abbatem & conventum monaſterii *ſancti Albani* extra muros Magunt. ordinis *ſancti Benedicti* ac quondam *Heilmannum Weydebecher de Franckenfordia* gerentem ſe pro presbitero Mag. dioc. ſuper non admiſſione coram me notario publico ad ſanctam ſedem Apoſtolicam interpoſitam & interjectam ac per me in formam publicam redactam & inſtrumentatam prout in eadem appellacione cujus principium & finis unacum ſubſcriptione mei notarii publici inferius deſcribuntur plenius continetur Quandoquidem appellacionem predictus magiſter *Johannes* mihi notario publico ſubſcripto, tunc ibidem tradidit & porrexit meque eam tunc ibidem ſupradicto *Heilmanno Weidebecher* de *Franckenſordia* finaliter ibidem preſente & aſtante legere inſinuare & inti-

intimare fecit & requiſivit Quam ut ſic ad me recepi & ad requiſicionem antedicti magiſtri *Johannis Gotſchalci* ibidem alta clara & intelligibili voce legi & perlegi, eamque predicto *Heilmanno Weidebecher* perſonaliter inſinuavi & intimavi qua ut ſic lecta & inſinuata predictus magiſter *Johannes* ſepe dicto *Heilmanno* copiam ejusdem appellacionis autenticam & in formam publicam redactam tradidit & aſſignavit ſuper quibus omnibus & ſingulis ſepe tactus magiſter *Johannes Gotſchalci* me notarium publicum ſubſcriptum requiſivit quatenus ſibi de eisdem unum vel plura publicum ſeu publica conficerem inſtrumentum ſeu inſtrumenta. Acta ſunt hec anno indictione pontificatu menſe die hora & loco quibus ſupra preſentibus honeſtis & diſcretis viris Dominis *Hermanno Slump* presbitero de majori Winternheim presbitero *Nicolao de Stege* clericis Magunt. & Trevirenſ. dioceſ. & *Conrado Hüne* procuratore cauſarum ſancte ſedis Magunt. teſtibus ad premiſſa vocatis pariter & rogatis. Principium vero appellacionis de qua ſupra ſit mentio tale eſt: In nomine Domini amen. Anno a nativitate ejusdem milleſimo trecenteſimo nonageſimo indictione tredecima pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris & Domini noſtri Domini *Bonifacii* Divina providentia Pape *noni* die Jovis viceſima ſeptima menſis Januarii &c. finis vero ante ſubſcriptionem talis eſt: Lecta & interpoſita eſt hec appellacio anno indictione pontificatu menſe die hora & loco quibus ſupra preſentibus honeſtis & diſcretis viris Dominis *Jacobo de Swabeheim* publico imperiali auctoritate notario & *Heinrico Currificis de Geylnhuſen* clericis

Magunt. dioceſ. teſtibus ad premiſſa vocatis pariter & rogatis. Subſcriptio vero ſic incipit: Et ego *Johannes* dictus *Potens de Rutlingen* Clericus conjugatus Conſtantienſis dioceſ. publicus imperiali auctor &c. Et ſic finit: ſignoque & nomine meis ſolitis & conſuetis ſignavi, in fidem & teſtimonium premiſſorum rogatus & requiſitus.

Et ego *Johannes* dictus *Potens de Rütlingen* Clericus conjugatus Conſtantienſis dioceſ. publicus imperiali auctoritate notarius Quia premiſſis appellacionis lectioni inſinuacioni intimacioni copie tradicioni & requiſicioni, omnibusque aliis & ſingulis que dum ut preſcribuntur ſic fierent & agerentur unacum prenotatis teſtibus preſens interſui, eaque ſic fieri vidi & audivi. Idcirco preſens publicum inſtrumentum per me ſcriptum exinde confeci ſignoque & nomine meis ſolitis & conſuetis ſignavi in fidem & teſtimonium premiſſorum rogatus & requiſitus.

Sequuntur tres ſententie diffinitive conformiter in Romana curia late de & ſuper eccleſia parrochiali in *Udenheim* pro parte Magiſtri *Johannis Gotſchalci* Baccalarii in medicinis.

Prima ſententia.

VII.

„ Secunda ſententia diffinitiva de & ſuper eccle-
„ ſia parochiali in *Udenheim.*

VIII.

VIII.

„ Tertia ſententia diffinitiva ſuper eccleſia paro-
„ chiali in *Udenheim.*

IX.

„ Executoria ſuper preſcriptas tres ſententias
„ diffinitivas de & ſuper eccleſia parochiali in *Uden-*
„ *heim.*

X.

„ Proceſſus ſuper executoria de & ſuper eccleſia
„ parrochiali in *Udenheim.*

XI.

„ Littera *Vidimus* ſuper executoria pro parte Ma-
„ giſtri *Johannis* Supradicti de & ſuper eccleſia pa-
„ rochiali in *Udenheim.*

Acta hæc & actitata coram judice Romano ſtudioſè omittimus, ne à præfixo nobis ſcopo de hiſtoriâ patriæ ſolummodo illuſtrandâ vel latum unguem aberremus.

XII.

Tranſſumptum Dominorum judicum ſedis Magunt. cujusdam littere in qua Dominus Philippus de Hohenvels *recognoſcit. Quod in eccleſia* Udenheim *nihil juris obtineat vel eciam vendicet.*

In nomine Domini amen. Judices ſancte Magunt. ſedis recognoſcimus & preſenti tranſſcripto publico conſtare volumus univerſis quod in noſtra & publici notarii, ac teſtium ſubſcriptorum ad hoc vocato-

rum

Digitized by Google

rum ſpecialiter & rogatorum preſencia conſtitutus perſonaliter honorabilis & peritus vir magiſter *Johannes* Paſtor eccleſie parrochialis in *Udenheim* Magunt. dioc. exhibuit produxit & oſtendit publice, quandam patentem litteram in pergameno conſcriptam, vero & integro ſigillo *Philippi de Hoenvels* imperialis aule camerarii ut prima apparebat facie impendentis ſigillatam non cancellatam non abraſam, ſed ſanam & integram ac omni prorſus vitio & ſuſpicione carentem cujus quidem littere tenor de verbo ad verbum una cum ipſius ſigilli ſpecificatione inferius deſcribuntur, proponens & aſſerens quod ipſe eadem littera & in ea contentis ſue & dicte ſue paſtorie nomine neceſſario indigeret, timeretque, ne ipſa littera amitteretur aut quod dampna tam in ſcripturis quam ſigillo ejusdem littere caſu fortuitu evenirent, unde nobis humiliter ſupplicavit quatenus ex cauſis premiſſis eandem litteram per Conradum notarium publicum & ejusdem ſedis ſcribam juratum infraſcriptum de verbo ad verbum tranſſumi & in publicam formam ſub noſtro ſigillo, & ejusdem notarii ſigno ſolito & conſueto redigi noſtra auctoritate ordinaria & decreto mandare dignaremur In finem ut idipſum tranſſumptum loco dicte originalis littere tam intra quam extra judicia eccleſiaſtica vel mundana & alias ubicumque locorum talis modi tranſſcriptum ſeu tranſſumptum deportari deferri & exhiberi contigerit, fidem faciat & poſſit facere indubitam. Nos itaque judices ſupradicti, eadem littera & ipſius ſigillo viſis & diligenter inſpectis & absque ſuſpicione aliqua reputatis ejusdem magiſtri

Johan-

Johannis ſupplicationi, tamquam racionabili annuentes predictam litteram tranſſcribi & tranſſumi mandavimus & publicari, ſeu in publicam formam redigi, per *Conradum* notarium ſubſcriptum, dicte quoque ſedis ſigilli appenſione fecimus communiri & corroborari volentes & tenore preſencium decernentes, quod tranſſcripto hujusmodi deinceps in omnibus & per omnia plena fides adhibeatur tam intra quam extra judicia, eccleſiaſtica vel mundana ſicuti originali littere antedicte, ipſum quoque tranſſcriptum fidem faciat in agendis, quibus omnibus & ſingulis noſtram interpoſuimus & preſentibus interponimus auctoritatem pariter & decretum. Tenor vero litere prementionate ſequitur in hec verba & eſt talis: *Philippus de Hohenvels* imperialis aule camerarius notum eſſe volumus univerſis, quod cum inter nos & dominos Abbates *ſancti Albani* Magunt. ſuper jure patronatus eccleſie in Udenheim, quod nos ab ipſis cum ceteris feudis aſſeruimus pertinere iidem vero dicebant hoc exceptum diucius queſtio verteretur, nos liti cedentes tenore preſentium recognoſcimus quod in dicta eccleſia nihil juris obtinemus vel eciam vendicamus in cujus evidenciam preſencia ſigillo noſtro dedimus communita Actum anno Domini milleſimo ducenteſimo quinquageſimo menſe Aprili. Specificatio autem & deſcriptio ſigilli de quo ſupra ſit mentio cernitur eſſe talis Nam ipſum ſigillum cernitur forme triangularis ad inſtar clippei ſculptura vero intrinſeca imago cujusdam viri armati ſuper equo cum longa cauda quaſi currente, ſedentis galeam ſive criſtam in capite gerentis & haſtam habentis in

Vid. Nrm. I.

manu dextera in ſiniſtra vero parte clippeum in quo inquam clippeo, erat ſculpta figura quaſi parve rote ſcriptura circumferencialis fuit talis ; Sigillum *Philippi de Hohenvels.* In quorum premiſſorum evidens teſtimonium preſens tranſcriptum ſeu dicte litere exemplum cum ipſius ſigilli deſcriptionibus per ſubſcriptum notarium modo premiſſo, ſcribi & fieri mandavimus & in formam publici inſtrumenti redigi & ſigilli noſtri appenſione fecimus communiri Datum & actum in civitate Magunt. in circuitu eccleſie Magunt. ſub anno â nativitate Domini milleſimo trecenteſimo nonageſimo octavo indictione ſexta pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini noſtri domini *Bonifacii* Divina providentia Pape *noni* anno decimo die vero viceſima tercia menſis Decembris hora ejusdem diei paulo poſt decantationem veſperarum. Preſentibus ibidem honorabilibus & peritis viris magiſtris *Nicolao Kongiſtein* Licentiato & *Johanne Muſſhont.* Baccalario in decretis vicariis eccleſie Magunt. predicte pro teſtibus ad premiſſa vocatis pariter & rogatis.

Et ego *Conradus* de *Grüna* clericus Magunt. dioces. publicus ſacra imperiali auctoritate & ejusdem ſancte Magunt. ſedis notarius juratus quia predicte litere exhibitioni lecture ſupplicationi, auctoritati & decretis dominorum judicum interpoſitioni aliisque omnibus & ſingulis ſupraſcriptis dum ſic ut preſcribitur per memoratos dominos judices & coram eis agerentur & fierent, una cum prenominatis teſtibus preſens interfui eaque ſic fieri vidi & audivi id circo ſupradictam literam de mandato dominorum

meo-

Digitized by Google

meorum judicum & requiſitionem magiſtri *Johannis* paſtoris in *Vdenheim* predictorum manu propria tranſſcripſi & in hanc publicam formam redegi, nil addens nil minuens quod ſenſum mutet aut viciet intellectum ſignoque & nomine meis ſolitis & conſuetis una cum dicte ſedis ſigilli appenſione ſignavi rogatus & requiſitus in teſtimonium premiſſorum.

XIV.

Tranſſumptum dominorum judicum ſedis Magunt. cujusdam littere in qua Hertbortus *Paſtor eccleſie in* Vdenheim *confitetur ſibi proviſum eſſe a domino Abbate ſuper dicta eccleſia & a nullo alio quam ab eodem abbate & ſuo Monaſterio.*

In nomine Domini amen. Judices ſancte Magunt. ſedis recognoſcimus & preſenti tranſcripto publico notum facimus univerſis quod in noſtri & notarii publici ac teſtium ſubſcriptorum ad hec ſpecialiter vocatorum & rogatorum preſentia, perſonaliter conſtitutus honorabilis & peritus vir magiſter *Johannes* paſtor eccleſie parrochialis in *Vdenheim* Magunt. dioces. exhibiuit produxit & oſtendit publice quandam patentem literam in pergameno conſcriptam, vero & integro ſigillo venerabilium dominorum judicum ejusdem ſancte Magunt. ſedis predeceſſorum noſtrorum ut prima apparebat facie impendenti ſigillatam cujus tenor inferius de verbo ad verbum deſcribitur quam quidem literam idem pa-

Digitized by Google

ſtor ſuo & dicte ſue paſtorie nomine tranſſcribi peciit, & in publicam formam redigi ac ſigillo noſtro auctoritate ordinaria & decreto, ne ipſa litera caſu fortuitu ammitteretur, nos itaque judices predicti viſa & diligenter inſpecta eadem litera lecta & absque ſuſpicione aliqua reputata, ejusdem magiſtri Johannis peticioni utpote racionabili annuentes predictam literam tranſcribi & publicari mandamus per *Conradum* notarium publicum & ejusdem ſancte Magunt. ſedis ſcribam juratum infraſcriptum ac ſigillo noſtro fecimus ſigillari volentes ac tenore preſencium decernentes quod tranſcripto hujusmodi deinceps ubique locorum in omnibus & per omnia plena fides adhibeatur tam in judicio quam extra, eccleſiaſtico vel temporali ſicut originali litere antedicte ipſum quoque tranſcriptum fidem faciat, in agendis quibus omnibus & ſingulis noſtram auctoritatem interponimus pariter & decretum. Tenor vero ejusdem litere de verbo ad verbum eſt talis. *Hartwicus* dictus *Blerringk* canonicus eccleſie Wormatienſis & paſtor eccleſie parrochialis in *Vdenheim* omnibus Chriſti fidelibus tam preſentibus quam futuris cupio notum eſſe quod licet domini de *Hohenvels* item Domini de *Bolandia* item quod fratres mei de jure patronatus eccleſie in *Vdenheim* ſe intromiſerint, & de conferendo ipſam eccleſiam, jam dudum ſibi jus vendicaverunt minus juſte quamvis eciam prefati Domini de *Hohenvels* & de *Bolandia*, nec non & fratres mei me ad eccleſiam preſentaverint ante dictam. Ego tamen habens de hac conſcientiam, quia ex certa ſciencia a progenitoribus meis, & ab aliis fide-

libus

Digitized by Google

libus prediĉte ville ſenioribus referentibus ſcio prediĉtam eccleſiam immo totam proprietatem ville *Udenheim* cum decimacionibus ſuis, ad Abbatem monaſterii *ſanĉti Albani* & ad ſuum monaſterium prediĉtum jure pleniſſimo pertinere jusque patronatus ejusdem eccleſie indubitanter habere, qui collacioni omnique preſentacioni per quemcunque de perſona mea faĉte tamquam non juſtis & minus veris abrenuncians una cum omnibus litteris mihi ſuper hoc traditis coram dominis ſanĉte Magunt. ſedis judicibus dominum Abbatem monaſterii *ſanĉti Albani*, qui ſui gratia de ſepeſata mihi providit eccleſia verum eſſe patronum eccleſie parrochialis in *Udenheim* ſcio & eſſe confiteor per preſentes meque eam a nullo alio homine quam ab eodem Abbate & ſuo monaſterio poſſidere tenore preſencium ſigillo dominorum judicum quod ad preces meas preſentibus eſt appenſum ſimpliciter recognoſco & nos judices prefati recognicioni huic, coram nobis faĉte ad preces & rogatum ſupra diĉti domini *Hertwici* ſigillum noſtrum appendimus huic carte Datum & aĉtum anno Domini milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo. In cujus rei teſtimonium preſens tranſcriptum per *Conradum* ſupra & infraſcriptum notarium publicum fieri, & in formam publici inſtrumenti redigi & ſigilli noſtri appenſione mandavimus communiri Datum & aĉtum in civitate Magunt. in circuitu ſeu ambitu eccleſie Magunt. ſub anno à nativitate Domini milleſimo trecenteſimo nonageſimo oĉtavo indiĉtione ſexta Pontificatus ſanĉtiſſimi in Chriſto patris & domini noſtri domini *Bonifacii* Divina providentia Pape *noni* anno

Digitized by Google

decimo, die vero viceſima tercia menſis Decembris hora ejusdem diei ſtatim poſt decantacionem Veſperarum preſentibus ibidem honorabilibus & peritis viris magiſtris *Nicolao Kongiſtein* licentiato & *Johanne Müſshond* Baccalario in decretis vicariis dicte Magunt. eccleſie pro teſtibus ad premiſſa vocatis & rogatis.

Et ego *Conradus de Grüna* Clericus Magunt. dioceſ. publicus ſacra imperiali auctoritate & ſancte Magunt. ſedis notarius juratus quia predicte litere exhibicioni lecture ſupplicationi auctoritati decretis dictorum judicum interpoſicioni aliisque omnibus & ſingulis ſupraſcriptis dum ſic ut preſcribitur per memoratos Dominos judices & coram eis agerentur & fierent unacum prenominatis teſtibus preſens interfui eaque ſic fieri vidi & audivi idcirco ſupradictam literam de mandato Dominorum meorum judicum & requiſicione magiſtri Johannis paſtoris in *Udenheim* predictorum manu mea propria tranſſcripſi & in hanc publicam formam redegi nil addens vel minuens quod ſenſum mutet aut viciet intellectum ſignoque & nomine meis ſolitis & conſuetis, una cum prefate ſedis ſigilli appenſione ſignavi rogatus & requiſitus in fidem & teſtimonium predictorum.

§. 13.

Ne quid deſit, beneficia non curata ad parochiales eccleſias ſupra recenſitas pertinentia è regiſtro anni MDXI. hic ſubjungimus. In

Heyſſesheim. primiſſaria.
Ingelheym infer. primiſſaria.

Ingel-

Digitized by Google

Ingelheym ſuper. altare ſancti Nicolai.
Altare B. Marie Virginis.
Altare S. Georgii in Engelndal ibidem.
In clauſtro Ingelnheymhuſen:
Altare S. Bartholomei.
Altare S. Georgii.
Winternheym altare B. Marie Virg.
Altare S. Johannis (a).
Capella S. Crucis.
Capella S. Michaelis.
Swabenheym, altare B. Marie Virg.
Ylsheym, capella in Huſen.
Bubenheym altare B. Marie Virg.
Gugenheym altare S. Nicolai, altare B. Marie Virg.
Saulnheim infer. altare Beate Marie Virginis (b).
Altare S. Anthonii.
Altare S. Nicolai.
Capella S. Bartholomei.
Saulnheim ſuper. altare S. Johannis altare B. Marie Virg.
Udenheim altare B. Marie Virg. (c) *altare S. Nicolai.*
Schornsheim. altare S. Petri.
Wirſtat. altare S. Michaelis.
Altare S. Nicolai.
Altare Ss. Petri & Pauli.
Altare B. Marie Virginis in Soltzheim.
Eicheloch altare B. Marie Virg.
Waltertheim altare B. Marie Virg.
Altare S. Barbare.
Altare S. Nicolai.

Altare

Digitized by Google

Altare S. Michaelis.
Altare S. Katharine.
Winheim altare S. Nicolai.
Altare B. Marie Virginis.
Wolffsheim altare B. M. Virg.
Sprendelingen Capella S. Gertrudis.
Altare S. Michaelis (d).
Megelsheim aliàs ad S. Johannem altare S. Johannis Baptiſte.
Altare B. Marie Magdalene.
Altare omnium ſanctorum (e).
Altare B. M. Virg.
Capella in Welgesheim.
Harwyler altare B. M. Virg.
Aſpesheym. primiſſaria.
Altare S. Katharine.
Büdesheym Capella S. Anne.
Altare S. Petri.
Ockenheim altare S. Katharine primiſſaria (f).
Algesheim. primiſſaria.
Altare S. Crucis.
Altare S. Michaelis.
Altare S. Anthonii.
Altare B. Marie Virg.
Hexheim altare B. Marie Virg. (g).

(a) Nos *Thomas* Dei gracia Abbas monaſterii *S. Maximini* extra muros Treverenſ. ordinis *S. Benedicti* honorabili in Chriſto dilecto *Philippo de Winternheim majori* presbytero Mogunt. ut Rectori & poſſeſſori altaris *ſancte Crucis* in *Surſwabenheim*, *ſancti*

ſancti quoque *Johannis* in *Winternheim majore* dicte dioc. ſalutem in Domino. Ut dicta altaria, quorum collationes, preſentationes aut aliæ quævis diſpoſitiones ad nos tanquam verum patronum & collatorem ſpectare dinoſcuntur, hac vice cum habili & ydonea perſona pro quocumque aliquo eccleſiaſtico beneficio permutare poſſitis atque valeatis, dummodo hujusmodi permutatio ex rationabilibus proceſſerit cauſis & aliud canonicum non obſiſtat impedimentum, plenam & liberam concedimus facultatem, noſtrumque conſenſum pariter & aſſenſum hujusmodi permutationi, dummodo eandem celebrare contigerit preſentibus indulgemus. In quorum omnium & ſingulorum premiſſorum fidem & teſtimonium ſigillum noſtrum preſentibus eſt ſubimpenſum. Datum anno Dni milleſimo quingenteſimo ſecunda die Veneris poſt *Laurentii* que ſuit duodecima dies Auguſti.

(b) Anno Dni MDVII. *Jacobus Arch. Mog. Ivoni Wittich* in commiſſis dedit negotium permutationis beneficiorum *Johannis Kudel* altariſte altaris *ſancti Anthonii* in *inferiori Sauwelnheim* & *Johannis Kleinſchuch* altariſte altaris *Beate Marie Virginis* in *Olmena inferiori* & *Johannis Schmidt* altariſte altaris *Beate Marie Virginis in inferiori Saulnheim.*

I.

Noverint univerſi tam preſentes quam poſteri preſencium inſpectores, quos noſſe fuerit oportunum, quod ego *Petrus* miles *de Sauwilnheim* decem

Dotatio altaris B. M. Virg. in *Saulheim.*

cem maldrorum boni & legalis ſiliginis annuos & perpetuos redditus de meis bonis ſitis in terminis ville *Lurzwilre* cedentes, quorum bonorum ſitus talis, videlicet duo jugera campeſtria ſita ſunt in loco dicto Mulenwege apud liberos dicti quondam mende militis. Item unum jugerum an deme Eſelvalle. It. duo jugera under den Leen in via qua itur verſus Oppenheim. Item duo jugera in illis quatuor jugeribus ſub ſilva dicti quondam Mende militis predicti, que tangunt per viam dictam Holzwech. Item unum & dimidium jugera an deme plemberge que trahunt in dy Wyſen. It unum magnum jugerum in via qua itur verſus caſtrum Suabisberg. Item tria jugera que fuerunt vulgariter dicta ein erde apud dominas de ſancta Clara. It. dimidium jugerum da der dirheibete weg durchgeth ſuper Dominas de ſancta Clara. It. tria jugera under den ſes morgen que trahunt per viam qua itur verſus villam Biſchovesheim, Item duo & dimidium jugera an deme valdore in via qua itur verſus Biſchovesheim. Item unum & dimidium jugera in illis tribus jugeribus que ſunt ſita in villa dicta Zweydelen of der duphuſen. Item unum jurnalem vinee an deme duchilberge. Item unum duale agri retro villam Lurzwilre predictam de quo cedunt annuatim & ſolventur octo cappones. Item duo jugera an deme langen reien. Item unum jugerum apud Herbordum in ſuperiori ſulco. It. unum jugerum an deme Kune geſtule. It. unum jugerum apud prefatum quondam dictum Mende prope viam dictam caſtri Suabesberg. Item duo jugera in illis ſex jugeribus in via qua itur ver-

ſus Biſchovesheim conſulcanea Herbordo. Et ego *Berwelſus* armiger de *Sauwilnheim* ſimiliter decem maldrorum ſiliginis bone & legalis annuos & perpetuos redditus cedentes & provenientes de meis jugeribus agrabilibus ſitis in terminis ville Sauwilnheim predicte, quorum ſitus talis eſt, videlicet quinque jugera agrorum juxta fontem dictum oſterbonne It. quinque jugera et dimidium duale ſita in campo dicto flaſgarten; Ego quoque *Johannes* Diaconus de *Sauwilnheim* quondam Rector puerorum ibidem quatuor jurnales vinearum ſitas in terminis ville Stadeckin in loco dicto vulgariter an deme horne; Ego etiam *Kuſa* Beglna de *Sauwilnheim* quatuor maldrorum bone et legalis ſiliginis annuos et perpetuos redditus cedentes et provenientes de bonis meis infra ſcriptis in terminis ville ſtadeckin videlicet quorum ſitus talis eſt, duo et dimidium jugera in campo qui dicitur in der oberſten Aduch et unum et dimidium jugera in campo qui dicitur in der niderſten Aduch damus et tradimus donatione legitima inter vivos ad unum altare conſtitutum in eccleſia parochiali inferioris ville *Sauwilnheim* dedicatum in honore *beate virginis* nec non dotavimus & dotamus idem altare concorditer & unanimi voluntate cum predictis redditibus in modum ſubſcriptum videlicet quod ſine prejudicio juris ipſius eccleſie parochialis & plebani ibidem pro tempore exiſtentis nec non Archidiaconi loci ejusdem & de conſenſu ſuo & capituli eccleſie *ſancte Marie in Campis* Magunt. cui predicta eccleſia in Sauwilnheim incorporata eſt ſacerdos actu exiſtens quem nos *Pe.* & *Berwelſus* ſoli-

Digitized by Google

dum vixerimus vel alter noſtrum altero ſublato de medio preſentabimus vel preſentabit predicto Domino Archidiacono pro tempore exiſtenti inveſtitus ab ipſo domino Archidiacono vel ejus vices gerente officiabit altare predictum incipiendo miſſam dicere in ipſò altari ſtatim poſt horam offertorii ſumme miſſe ibidem celebrande; ad quod quidem altare diſcretum virum *Johannem* Diaconum quondam rectorem puerorum ibidem in Sauwilnheim ex nunc ipſi Domino Archidiacono hiis litteris preſentamus qui *Johannes* ad dictam preſentacionem noſtram à jam dicto domino Archidiacono de altari hujusmodi inveſtitus officiabit ſecundum omnem modum ſuperius prenarratum altare predictum poſtquam vero nos *Petrus* & *Berwelſus* ambo deceſſerimus ab hac luce, tunc Decanus predicte eccleſie ſancte Marie in Campis exiſtens pro tempore ad dictum altare vacans ex obitu vel reſignacione ipſius Johannis vel cujuscunque alterius rectoris ipſius altaris alium diſcretum virum actu ſacerdotem infra menſem à tempore vacationis ejusdem altaris proxime computandum prefato Dno Archidiacono aut ejus officiali preſentabit pro inveſtitura altaris hujusmodi optinenda, in qua preſentacione ſi idem Decanus negligens inventus fuerit vel remiſſus preſentacio & collatio dicti altaris propter negligentiam eandem ad prenotatum Archidiaconum ſolummodo pertinebit, ſed ſi ipſa eccleſia ſancte Marie in Campis ex quacunque cauſa per dimidium annum vacaverit decanatu vacante altari predicto tunc iterum ipſe Dominus Archidiaconus propter carentiam ipſius Decani alium ſacerdotem

diſcre-

Digitized by Google

diſcretum preſentabit ad idem altare & eundem inveſtiet ut juſtum fuerit de eodem qui inquam ſacerdos officiabit prefatum altare prout ſuperius eſt expreſſum, poſtquam autem prenotatum altare poſtea vacaverit ex obitu vel reſignatione ejusdem ſacerdotis preſentacio & collacio dicti altaris ad Decanum in ipſa eccleſia ſancte Marie in Campis exiſtentem ut prius iterum pertinebit; volumus etiam quod predicti redditus viginti quatuor maldrorum ſiliginis cuilibet ſacerdoti officianti ipſum preſententur & ſolvantur in omnem eventum abſque diminucione qualibet ſingulis annis infra duo feſta Aſſumptionis & Nativitatis Beate Virginis in villa *Sauwilnheim* ante domum quam ipſe ſacerdos inhabitat ſine omnibus ſuis laboribus periculis & expenſis, predictas vero vineas de quibus ſingulis annis infra feſta Aſſumpcionis & Nativitatis beate virginis ſacerdoti in capella *ſancti Georgii* apud villam Partinheim celebranti unum ſolidum Colon. denar. nomine annui cenſus ſolventur, prefatus ſacerdos ipſum altare officians excolet ſuis expenſis ſi voluerit vel locabit alteri eas laboranti, ſecundum quod ipſi ſacerdoti videbitur expedire, preterea ſi ego Petrus miles predictus voluero bona mea prefata ſita in terminis ville *Lurzwilre* à preſentacione & ſolucione prelibatarum decem maldrorum ſiliginis reddituum me contingentium eximere & penitus liberare, tunc debeo & volo in reſtaurum & recompenſam predictorum reddituum perpetuos redditus aliorum decem maldrorum ſiliginis comparare absque ullius temporis intervallo ſuper aliis certis bonis utilibus & fructiferis

 ſuffi-

Digitized by Google

ſufficientibus ad ſolucionem predictorum reddituum perpetuorum decem maldrorum ſiliginis comparatorum ſive emptorum, ita videlicet, quod ipſe ſacerdos & ſepe dictum altare in comparacione ſive emptione eorundem reddituum nullatenus defraudentur, ceterum ego *Petrus* & mei in hac parte conſortes predicti, miles volumus & pariter ordinamus quod omnia & ſingula bona premiſſa pro redditibus jam dictis ad uſum ipſius ſacerdotis tanquam dotalitia ipſius altaris indiviſa maneant & jaceant pro ſubpignore in perpetuum obligata; inſuper huic ordinacioni adjicimus in hiis ſcriptis, quod ſacerdos predictum altare officians plebano ipſius eccleſie parochialis niſi in quantum ipſe ſacerdos voluerit mediante diſcretione & aliquo ſervitio ſit aſtrictus, ut autem omnia & ſingula premiſſa obtineant perpetui roboris firmitatem, petimus honorabilium virorum dominorum Jacobi Prepoſiti Decani & capituli eccleſie ſancte Marie in Campis Magunt. ſigillis preſentes litteras ſigillari, quibus etiam litteris ego Petrus miles predictus ſigillum meum appoſui in evidenciam premiſſorum. Nos *Jacobus* dictus de *Lapide* Canonicus majoris & Prepoſitus ſancte Marie in Campis eccleſiarum Magunt. & Decanus & capitulum ejusdem eccleſie ſancte Marie precibus Petri militis, *Berwelſi*, *Cuſe* begine & *Johannis* Clerici prefatorum in hac parte favorabiliter annuentes noſtrum pium & benivolum aſſenſum dotacioni hujusmodi & omnibus premiſſis in hiis litteris contentis prout ad nos pertinet adhibemus ſigilla noſtra in eorundem teſtimonium preſentibus appendentes, ceterum continencie

Digitized by Google

cie & ordinacioni hujus littere eſt adjectum quod quilibet Sacerdos prenotatum altare officians, matutinis, miſſe & veſperis in ipſa parochiali eccleſia in Sauwilnheim celebrandis cottidie debet intereſſe. Datum anno Dni M°CCC°XI° idus Decembris.

II.

Proclamatio altaris S. Antonii in Saulheim infer.

Officialis venerabilis & nobilis Domini Prepoſiti eccleſie *Beate Marie Virginis in Campis* aliàs ſancte Crucis extra muros Mogunt. omnibus & ſingulis divinorum rectoribus, plebanis, viceplebanis, Capellanis, curatis & non curatis ceteriſque presbiteris & clericis nobis noſtreque jurisdictioni ſubjectis ſalutem in Domino. Venit ad nos Dominus *Bartholomeus Hoim* clericus Mog. dioc. aſſerens ſe ad altare *S. Anthonii* in inferiori Saulheim ſitum ad preſens per obitum quondam Domini *Jacobi Zutter* ultimi illius poſſeſſoris vacans per venerabilem virum Dominum *Michaelem Memler* artium liberalium Magiſtrum & Scolaſticum dicte eccleſie beate Marie Virginis tanquam dicti altaris ratione ſcolaſterie verum patronum & collatorem legitime fore & eſſe preſentatum prout in litteris preſentacionis deſuper confectis & coram nobis facto exhibitis plenius continetur atque habetur ſupplicando nobis humiliter quatenus ipſum ad dictum altare inſtituere & inveſtire aliaque ſibi prout ad noſtrum ſpectat officium impendere dignaremur. Nos doctrinam Apoſtolicam attendentes nemini cito manus ex abrupto imponere, ſed unicuique jus ſuum ſanum & illeſum conſervare cupientes omnes & ſingulos ſua communiter

Digitized by Google

niter vel diviſim intereſſe putantes ad dicendum opponendum & allegandum quicquid verbo vel in ſcriptis contra preſentacionem & deſideratam inveſtituram noſtras hujusmodi dicere opponere ſivè allegare vellent, nosque de ipſorum jure & intereſſe ſi quod illis ſaltem compecierit legitime informandum per unum publicum proclamacionis edictum citavimus citarique fecimus & mandavimus in certum peremptorium terminum competentem in quo quidem termino adveniente, cum nullus coram nobis comparuit oppoſitor ſive contradictor, nos officialis antefatus prefatum Dominum Bartholomeum preſentatum principalem coram nobis perſonaliter comparentem nosque flexis genibus humiliter petentem ad predictum altare modo premiſſo vacans per birreti capiti ſuo impoſicionem inveſtiendum & ad illud inſtituendum duximus, prout inveſtimus & inſtituimus eundem per preſentes, quo circa vobis omnibus & ſingulis ſupradictis in virtute ſancte obediencie & ſub excommunicacionis pena diſtricte precipiendo mandamus, quatenus ſtatim viſis & receptis preſentibus accedatis quo & ubi propterea fuerit accedendum & prefatum Dominum *Bartholomeum* preſentatum & inveſtitum principalem ſeu ejus legitimum procuratorem pro eo in & ad corporalem realem & actualem poſſeſſionem jurium & pertinentiarum omnium ejusdem inducatis ponatis recipiatis & admittatis ac poni induci recipi & admitti ſibique de ipſius altaris fructibus redditibus proventibus juribus & obventionibus univerſis reſpondeatis & per hos quorum intereſt plenarie & integre reſponderi faciatis

tis & permittatis adhibitis in premiſſis & circa ea ſolemnitatibus debitis & conſuetis. In cujus rei evidens teſtimonium ſigillum noſtrum preſentibus eſt appenſum. Datum & actum *Moguncie* ſub anno Domini milleſimo quingenteſimo viceſimo ſeptimo die vero Mercurii viceſima ſeptima menſis Novembris.

(c) Anno Dni MCCCCXCV *Bertholdus Arch. Mog.* litteris die tertia menſis Junii *Wormatie* datis commiſit *Johanni Jacobo Leyſten* eccleſie *B. Marie Virg. ad gradus* Decano , ut reſpiceret permutationem beneficiorum *Georgii Heylmann* altariſte altaris *B. Marie Virginis* eccleſie parochialis in *Udenheym* & *Petri Lederhoſe* altariſte altaris *S. Crucis* eccleſie *S. Gingolfi* Moguntie.

(d) Idem Archiepiſcopus die quinta menſis Aprilis anno Dni MDIII. commiſit *Ivoni Wittich* diſquiſitionem permutationis beneficiorum *Jacobi Iſemberg* altariſte ſancti *Johannis Evangeliſte* in eccleſia parrochiali ville *Sprendlingen* & *Johannis Textoris* altariſte altaris *ſancte Crucis* in eccleſia *ſancti Gingolffi Moguntie.*

Anno Dni MDXIX die decima quarta menſis Aprilis ab *Alberto Arch. Mog.* commiſſio data eſt *Caſpari Weſthauſen* pro permutatione beneficiorum *Laurentii Lump* altariſte altaris *Beate Virginis* in *Sprendlingen* & *Johannis Eler* plebani in *Hilbersheim ſuperiori.*

(e) *Philippus* Dei gratia *Comes Palatinus Rheni* ſacri Romani imperii Archidapiſer Princeps Elector

Digitized by Google

ac *Bavarie Dux* notum facimus per preſentes, quod nos honorabili noſtro dilecto Dno *Johanni Wentz* presbitero ut beneficium ſuum altaris omnium Sanctorum eccleſie *S. Johannis* circa *Sprendlingen* Mogunt. dioc. cujus proviſio ſive diſpoſitio ad nos pertinere dinoſcitur pro quocumque alio eccleſiaſtico beneficio libere permutare poſſit & valeat noſtrum dedimus conſenſum ac preſentibus conſentimus, dummodo tamen in tali permutatione non intervenerit fraus, dolus ſeu quevis alia illicita pactio aut ſymonie pravitas. In quorum teſtimonium ſecretum ſigillum noſtrum preſentibus eſt appenſum. Datum ex oppido noſtro *Heidelberg* in die beatorum *Simonis & Jude* Apoſtolorum anno Dni milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſecundo.

(f) Anno MDXXII. *Albertus Arch. Mog. Caſpari Weſthauſen* commiſit permutationem beneficiorum *Johannis Steck* altariſte altaris *S. Michaelis* eccleſie parochialis in *Ockenheim* & *Johannis Menges* Rectoris eccleſie parochialis in *Waldave.* Altare *S. Michaelis* præſatum eſt parochiæ *Ockenheimenſi* incorporatum.

Ordinatio circa parochiam in Hexheim.

(g) Nos *Eberhardus* Prepoſitus, Gerardus Decanus totumque capitulum eccleſie *S. Marie in Campis* Mogunt. recognoſcimus & ad notitiam tam preſentium quàm futurorum cupimus pervenire, quod cum eccleſia parochialis in *Hexheim* ad eccleſie noſtre cuſtodiam pertineret, itaque cuſtodes, qui fuerunt pro tempore, parochiam officiabant eandem, percipientes ipſius reditus univerſos, nunc tandem

de

Digitized by Google

de beneplacito ipſius cuſtodis, parochialium voluntate & unanimi omnium noſtrorum accedente conſenſu, inſpectis cauſis variis inductivis ſic ordinavimus de eccleſia memorata & ita perpetuis temporibus decrevimus inviolabiliter obſervandum, quod ſacerdotes deſervientes pro tempore in eadem parochia vicarii erunt perpetui & reſidentiam faciant perſonalem, viginti maldra bonæ ſiliginis Moguntinenſis menſure, carratam vini vel marcam Colonienſium denariorum pro ipſa carrata, oblationes & minutam decimam prebende nomine habituri, quam prebendam dabunt & aſſignabunt eis parochiales tempore meſſium & autumni, Decanus verò eccleſie noſtre conferet nomine capituli vicariam eandem ſacerdoti & nulli alii clerico in quocunque alio ordine conſtituto & illum pro recipienda cura loci Archidiacono preſentabit, cui Archidiacono ipſe ſacerdos obedientiam faciet manualem. Item idem ſacerdos in omnibus feſtivitatibus poſtquam in tota parochia totaliter peregit Divinum officium, ad eccleſiam noſtram ibit & tanquam Canonicus divinis intererit, preſentias cum Canonicis percepturus, parochiales vero in recompenſam ſolummodo minute decime & oblationum, quas oblationes & decimam eccleſie noſtre cuſtodes de prefata parochia perceperunt, dabunt & ſolvent ſingulis annis in meſſibus duodecim maldra ſiliginis Moguntinenſis menſure ipſis noſtris cuſtodibus inſuper percepturis ex integro omnia alia bona cenſus & reditus ad prefatam parochiam pertinentes, ſervabunt etiam ipſi parochiales apud eccleſiam noſtram circa baptiſterium portationem reliquia-

Digitized by Google

rum, ſynodorum celebrationem, conſuetudines & jura prout ab eis retro actis temporibus ſunt ſervata & de iſtis nihil penitus immutabunt; in hiis etiam feſtivitatibus videlicet nativitatis Domini, aſſumptionis & purificationis B. M. Virg. per omnia & in omnibus Divinis peractis in ipſa parochia ad eccleſiam noſtram venire ex debito tenebuntur & ſumme miſſe ſolemniis intereſſe, iis, qui non veniunt & qui conſuetudines & jura circa premiſſa non ſervaverint per plebanum eorum ad mandatum Decani noſtri juxta antiquam conſuetudinem puniendis; Plebanus etiam correctioni Decani, ſi in iis quæ ſibi facienda incumbunt, inobediens extiterit, ſubjacebit. Ceterum unicuique parochialium erit liberum vel in eccleſia noſtra vel in Hexheim ubi magis ſibi placuerit, eligere ſepulturam, ita tamen, quod corpus defuncti prius ad parochiam deferatur & celebrata pro defunctis miſſa ibidem tunc demum ad noſtram eccleſiam deportetur, ſi in ea elegit & voluit ſepeliri. Ad perpetuum igitur robur omnium premiſſorum preſentem paginam ſigillorum noſtrorum munimine voluimus communiri. Actum & datum anno Domini milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo nono duodecimo kalendas Maji.

II.

Proclama inſtitutionem preſentati ad parochiam in Hexheim antecedens.

Officialis venerabilis & nobilis Domini Prepoſiti eccleſie *Beate Marie Virginis in Campis* alias *ſancte Crucis* extra muros Mogunt. omnibus & ſingulis Divinorum rectoribus, plebanis, vice plebanis, capellanis, curatis & non curatis ceteriſque presbyteris

Digitized by Google

teris & clericis nobis noſtreque inſpectioni ſubjectis ſalutem in Domino. Venit ad nos honorabilis Dominus *Anthonius Wynnerck* presbyter Moguntine dioc. aſſerens ſe ad parrochialem eccleſiam in Hexheim dicte Magunt. dioc. ad preſens per obitum quondam Domini *Marcellini Rucker* noviſſimi illius dum vixit poſſeſſoris vacantem per venerabilem Dominum *Johannem Ganſs* Decanum eccleſie prefate Beate Marie Virginis in Campis tanquam dicte parrochialis eccleſie in *Hexheim* verum patronum & collatorem legitime fore ac eſſe preſentatum prout in litteris preſentationis deſuper confectis & coram nobis facto exhibitis plenius continetur atque habetur ſupplicando nobis humiliter quatenus ipſum ad predictam parrochialem eccleſiam inſtituere & inveſtire aliaque ſibi prout ad noſtrum ſpectat officium impendere dignaremur. Nos doctrinam Apoſtolicam attendentes, nemini citò manus ex abrupto imponere, ſed unicuique jus ſuum ſanum & illeſum conſervare cupientes, omnes & ſingulos ſua communiter vel diviſim intereſſe putantes ad dicendum opponendum & allegandum quidquid verbo vel in ſcriptis contra preſentacionem & deſideratam inveſtituram noſtras hujusmodi dicere opponere ſive allegare vellent, nosque de ipſorum jure & intereſſe, ſi quod illis ſaltem compecierit legitime informandum per noſtrum publicum proclamationis edictum citavimus citarique fecimus & mandavimus in certum peremptorium terminum competentem in quo quidem termino adveniente cum nullus coram nobis comparuit oppoſitor ſive contradictor, nos officialis anteſatus prefatum

Digitized by Google

Dominum Anthonium preſentatum principalem coram nobis perſonaliter comparentem idque flexis genibus humiliter petentem ad dictam parrochialem eccleſiam modo premiſſo vacantem per birreti capitis ſui impoſitionem inveſtiendum & ad illam inſtituendum duximus prout inveſtimus & inſtituimus eundem per preſentes, quo circa vobis omnibus & ſingulis ſupradictis in virtute ſancte obediencie & ſub excommunicacionis pena diſtricte precipiendo mandamus, quatenus ſtatim viſis & receptis preſentibus accedatis quo & ubi propterea fuerit accedendum & prefatum Dominum *Anthonium Wynneck* preſentatum & inveſtitum principalem ſeu ejus legitimum procuratorem pro eo in & ad corporalem realem & actualem poſſeſſionem juriumque & pertinenciarum omnium ejusdem inducatis, ponatis, recipiatis & admittatis ac poni induci recipi & admitti ſibique de ipſius parrochialis eccleſie fructibus redditibus juribus & obventionibus univerſis reſpondeatis & per hos quorum intereſt plenarie & integre reſponderi faciatis & permittatis, adhibitis in premiſſis & circa ea ſolemnitatibus debitis & conſuetis. In cujus rei evidens teſtimonium ſigillum noſtrum preſentibus eſt appenſum. Datum & actum *Moguncie* ſub anno Domini milleſimo quingenteſimo viceſimo ſeptimo, die menſis Junii viceſima ſexta.

III.

Proviſio altaris B. M. Virg. ibid.

Venerabili & circumſpecto viro Domino Prepoſito eccleſie *beate Marie Virginis in Campis* extra muros Magunt. ſeu ejus officiali vices gerenti *Johannes*

Digitized by Google

hannes Ghans ejuſdem eccleſie Beate Marie in Campis Decanus quidquid poterimus reverencie & honoris. Ad altare Beate Marie Virginis ſitum in parrochiali eccleſia ville *Hexheym* Maguntin. dioc. ad preſens per liberam reſignacionem ven. Dni *Johannis de Steynheym* Canonici S. *Steffani* Magunt. illius noviſſimi & ultimi poſſeſſoris in manibus noſtris ſponte factam & auctoritate noſtra qua fungimur in hac parte ordinaria admiſſam vacans, cujus altaris quotiens ipſum vacare contigerit, collatio, proviſio ac preſentacio ad nos ratione dicti decanatus noſtri ſpectare dinoſcitur honorabilem virum Dominum *Henricum Odecken* ejuſdem eccleſie *S. Steffani* Magunt. etiam Canonicum tanquam abilem & idoneum ad inveſtiendum de eodem omnibus melioribus modo via jure cauſa & forma quibus melius poſſumus & debemus vobis preſentandum duximus & preſentamus in Dei nomine per preſentes ſupplicantes una cum eodem preſentato, quatenus ipſum Dominum *Henricum Odecken* preſentatum ad dictum altare inſtituere dignemini facientes ipſum vel ejus procuratorem pro eodem in & ad ejuſdem altaris omniumque jurium & pertinentiarum ejus poſſeſſionem induci ſibique de ipſius fructibus, redditibus, proventibus, & obventionibus univerſis integre reſponderi, adhibitis circa hoc ſolempnitatibus debitis & conſuetis. In quorum omnium teſtimonium & fidem premiſſorum ſigillum noſtrum preſentibus duximus appendendum. Datum *Maguncie* in domo canonicatus noſtri eccleſie S. Johannis Magunt. ſub anno à nativitate Dni milleſimo quingenteſimo vigeſimo octavo ipſo die Bartholomei Apoſtoli.

Omit-

Digitized by Google

Omittimus alia proclamationis & inſtitutionis inſtrumenta, quæ paucis tantummodo mutatis ejusdem tenoris ſunt cum illo, quod ſupra dedimus de parochiali eccleſia in *Hexheim.*

IV.

Reverendo Patri & Illuſtri principi & dno dno *Johanni Alberto* Marchioni Brandenburgenſi, Magdeburgenſis & Halberſtattenſis Coadjutori ac Maguntin. eccleſiarum locumtenenti &c. Prepoſito eccleſie *ſancti Victoris* extra muros Mogunt. aut ejus officiali *Johannes Erweyn* Decanus & Canonicus eccleſie *Beati Marie Virginis in Campis* alias ſancte crucis extra muros Moguntin. quidquid poterit reverentie & honoris. Ad altare *Beate Marie Virginis* in parrochiali eccleſia ville *Hexheim* Moguntin. dioc. ſitum, ad preſens per obitum quondam domini *Henrici Odicken* vacans, cujus collatio ſive preſentatio vacationum temporibus pleno jure ad me pertinere dinoſcitur, diſcretum *Johannem Spar* clericum Mog. dioc. tanquam abilem & idoneum pure libere & propter Deum vobis preſento rogans una cum eodem quatenus ipſum ad dictum altare inſtituere & inveſtire aliaque ſibi prout veſtri fuerit officii, impendere dignemini, adhibitis circa hec ſolemnitatibus debitis & conſuetis. In quorum fidem ſigillum meum preſentibus eſt ſubimpreſſum. Datum *Moguntie* anno Domini milleſimo quingenteſimo triceſimo ſexto die ſexta menſis Februarii.

Præſentatio hæc per errorem inſcripta fuit. *Praepoſito S. Victoris* &c. cum è documento ſuſequente

pateat;

Digitized by Google

pateat: Præpoſiture B. M. V. in Campis eccleſiam in Hexheim tunc ſubjectam fuiſſe.

Officialis Prepoſiture eccleſie *Beate Marie Virginis in Campis* aliàs ſancte Crucis extra muros Moguntin. omnibus & ſingulis Divinorum rectoribus nobis noſtræque jurisdictioni ſubjectis notariisque publicis quibuscunque ſalutem in Domino. Vobis mandamus quatenus diſcretum *Johannem Spar* Clericum Moguntine dioceſis per nos emiſſo primitus publico proclamationis edicto ad altare *Beate Marie Virginis* in *Hexheim* per birreti capiti ſuo impoſitionem Dei in nomine inſtitutum & inveſtitum in & ad corporalem realem & actualem poſſeſſionem dicti altaris juriumque & pertinentium omnium ejusdem inducatis, ponatis, recipiatis & admittatis ſibique de ipſius altaris fructibus, redditibus, juribus & proventibus quibuscunque reſpondeatis, ac per eos quorum intereſt plenarie & integre reſponderi faciatis & permittatis, adhibitis in premiſſis & circa ea ſolempnitatibus debitis & conſuetis. In cujus rei teſtimonium ſigillum officii noſtri preſentibus eſt appenſum. Datum *Moguntie* anno &c. XXXVI. die XVI. menſis Februarii.

§. 14.

Qualiter Præpoſitus in campis contra debitores clericos ſuæ ſedis moroſos autoritate archidiaconali proceſſerit (a) quasque in alios intra immunitatem delinquentes pœnas ſtatuerit (b) è libro copiali perantiquo ſuppeditamus.

Digitized by Google

(a) *Heinricus Stalberg* Prepoſitus eccleſie *Beate Marie in Campis* extra muros Mogunt. univerſis & ſingulis plebanis viceplebanis, paſtoribus eccleſiarum parochialium rectoribus aut eorum vicegerent. altariſtis, presbyteris curatis & non curatis per & infra terminos noſtre ſedis pertinentes & jurisdictioni ſubjectis ſalutem in Domino; Vobis & cuilibet veſtrum in virtute ſancte obedientie & ſub excommunicationis pena mandamus, quatenus accedatis ubi propterea fuerit accedendum & moneatis *Joannem Partinhem* capellanum *ſancti Jodoci, Nicolaum Schyd* primiſſarium in *Ingelheim ſuperiori*, nec non altariſtam beatorum *Petri* & *Pauli* ibidem, *Johannem Mauchenheimer* altariſtam in *Bubenheim*, *Paulum* plebanum in *Engelſtadt*, *Johannem Albich* paſtorem in *Udenheim*, *Joannem* plebanum in *Walterthum*, *Nicolaum* plebanum in *Fendensheim*, *Georgium Eſlin* plebanum in *Büdesheim*, *Petrum* altariſtam *Beate Barbare* virginis in *Algesheim*, nec non altariſtam *B. Marie Virginis* in *Gugenheim*, *Johannem* altariſtam *B. Marie Virginis* in *Fendersheim*, *Joannem* plebanum in *Appenheim*, *Joannem* plebanum in *Udenheim*, *Anſelmum* primiſſarium in *Heyſſesheim* & *Franckonem* cappellanum capelle *ſancti Georgii* ibidem omnesque alios & ſingulos, qui nondum ſolverunt pecunias abſentie & jura capituli & etiam quos Camerarius noſter vobis duxerit nominandos, quatenus infra ſex dierum ſpatium poſt inſinuationem preſentium eis factam immediate ſequentem Camerario noſtro hujusmodi pecunias perſolvatis aut alias amice vel in jure ſe cum eodem componatis, alioquin omnes & ſingulos

hujus-

hujusmodi non ſolventes quos ex nunc prout ex tunc ab ingreſſu eccleſie & divinorum officiis ſuſpendimus in hiis ſcriptis, lapſo dicto termino monicionem ſuſpenſionis publice nuntiare curetis, acrius contra ipſos utique proceſſuri. Datum ſexto die menſis junii anno Dni milleſimo CCCC XXIIII. noſtro ſub ſigillo impreſſo.

(b) *Dies ſint die Satzung für eyn iglichen frevel der freyheit eyns probſt der zu zyten iſt des ſtieff-tes zum heyligen Crütz.*

Item. Zum erſten ſetzen wir off einen fuſt ſchlag zehen ſchilling heller eim ſchultiſſen halb und der gemeynde das ander theil.

It. Off ein meſſer reyſſen auch zehen ſchilling heller wie vor, undt den ſchaden keren.

It. eym heymſtiche fünff pfundt eim ſchultheiſſen halb undt eim amptmann oder vorweſer eyns probſt das andere theil.

It. eyn kummer eym ſchultiſſen ein ſchilling.

It. eyn clage off gut ſechs ß. heller eim amptman oder ſchultheiſſen.

It. ein gewerde zwu fyrteil wyns umb ye ein fyrteil vier ſchilling halb dem ſchulthiſſen und halb der gemeynde.

It. ein orkunde ſechſs ß heller halb dem ſchultiſſen und halb der gemeinde.

It. wer eyn ſpieſen, ſwert oder meſſer ober den anderen dreht zehen ſchilling heller, wann er das frevelich thut, eym amptmann halb undt eym ſchulthiſſen das andere theil.

 It.

Digitized by Google

It. Eyn Einigung fünff ſchilling, halb dem ſchultiſſen und ſchützen und halb der gemeynde zu verdrincken die geſchyhet mit ſchaden undt mudtwyll.

It. wer dem anderen in ſyn wyngart geht oder ecker wann ſi geſaht ſint zu ungeborlicher ziet frewelich widder ſin willen und darzu ſchaden thut, wo mann das gewar wert der ſoll eyn pfundt heller verloren han halb dem amptmann und halb der gemynden und darzu den ſchaden abelegen.

It. wann mann findet by nacht und by nebbel eynen in den wyngarten da er nit billich ingehoret der hat verloren ein diep ſchilling alle jare und richt eym probſt zu geben.

It. wer über des ſtiffts ryncke mueren ſtiget wann die portten beſchloſſen ſint oder jemants in ſynen hoff oder huſſen über ſin willen gehet ens ſy dag oder nacht ens ſy pfaff oder lay der ſolt geben fünff pfundt heller eyn pfaff eym probſt, eyn lay der gemeinden.

It. wer über den anderen zeyget ein meſſer oder ein ſpies oder ander ſchedeliche gewere, das eyner denen ander blutruſtig mache, iſt der thetter der myns herren probſt freyheit breche uff dem ſtifft, iſt verfallen in x golde gulden ein theil dem buwe zum heiligen creuz das andere theil mein herrn probſt und das dritteil dem ſchulteſſen jedoch hette mein herr probſt zu mehren und zu minderen.

It. eyn anlauff oder ein angeverlich eingang ein ſchilling der deme iſt dem ſich der handel begebet er

ſey

ſey frembde oder inheymis und nach lands gewonheyt und den ſchaden gekeret.

It. wer hunde in ſynem huſſe hat der ſoll yn eyn ſchydt anhencken off ter ſanct ſixtus tag ob ſie ſchedlich weren als gewonheit iſt, das nyemand kein ſchaden geſchehe in ſeynen wyngarten, wer diſs nit thet, der ſoll geben die eynigung fünff ſchilling von eynem itlichen hunde der gemeinde, als dicke mann deſſen gewar wert

It. Verbieten wir inn und umb unſer ſtifft alle gegraeſſen als weit als mann das ſacrament drecht uff unſers herrn lychnams dag nit zu graeſſen, abzuweiden noch zu verderben bey pene fünff ſchilling heller halb dem ſchultiſſen und ſchützen und der ander theil der gemeinden als dick das mann das gewar wert das man grafſt oder ſonſt mit pferd weydet uff dem ſtyfft vom palmtag an bis nach unſers herrn lichnams dag,

It. Verbietten wir in dem felde geſchlauffe weyde bey eynem pene x ſchilling heller, vier ſchilling dem ſchützen zu leiſten und ſechs der gemeinde als dick das mann das gewar wert vor der ern und wann mann ſchaden thut nach lands gewonheit.

It. verbietten wir das man kein Schweyn ſoll laſſen weyden innwendig und uff dem Stifft das gantze jar uſſen er ſey geiſtlich oder weltlich angeſehen das ſie den Stifft verwulen und ergraben; wo mann ſolche ſchwein findet mit unſer weyden ſoll die pene ſin x Schilling heller, vier dem Schultiſſen und Schützen und ſechs Schilling der Gemeind verfallen.

 It.

Digitized by Google

It. wo man Schwyn findet in Wyngarten oder in ſamen die ſoll der Schütz verdrincken ye ein Schwyn vor drei Schilling heller werung und darzu wes die Schwyn ſint der ſoll den Schultiſſen geben zu pene von jedem Schwyn zwen Schilling und darzu den Schaden ablegen.

It. verbietten wir geyſs und gens zucht anders dann in den huſſen und darzu alle andere vehe zu halten an Schaden bey den einigung und den ſchaden gekehret.

Auch angeſehen viel bos handels die da geſchiehet under frembden lüden ergerniſs gibt mit Schelden, lugen ſtraffen und ander ſchendlich wort, verbietten wir ſolche offenbare Scheldnng by x Schilling heller halb eym amptmann und halb eym Schultiſſen und wer jens ſach das der Schulthiſs by ſolchen handlen were oder horet und nit den friden bode, ſoll er ſten in Straff eyns probſten, hett er aber den frydden geboden und der nit gehalten wird von einicher parthey, ſollen ſie das abtragen an den probſt oder wem er ſolches bevilet, eine Straff darüber empfangen die iſt x gold gulden verfallen wie oben geſchrebben.

It. Soll niemand frembde unbekannte lüde herbergen ubernacht by pene eyns pfund heller und ob Schaâen durch die enſtehen worde, ſoll er auch ſolchen Schaden keren.

It. verbietten wir das keiner hinderſeſſer unſeres Styffts von freyhem und eigenem Willen wyn off thu oder ſchencke er ſey geiſtlich oder weltlich ſonder ſich nach geſchribner ordnung halten ſoll.

It. Zum erſten ſoll eyn jede perſon zwen monath lange allyne und nicht weiters ſchencken.

It.

Digitized by Google

It. Sollen alle perſon unſeres Stiffts und beſonders die yene die ire reſidenz bey dem Stift thun, ſchencken und der Dechen der zu Zeiten iſt, anheben, dernach der älter Canonick ſecundum ſenium vor und vor nach eynander bis uff den jönſten vicarien und perſon ſo vor ſie reſydirn, wie obſteht.

It. Wer es aber ſach, das eynicher, er wer geiſtlich oder weltlich underſtunde mudtwillig widder diſe ordnungen zu thun Wyn off thet und offenbarlich oder heymlich vor oder umb gelt wyn gebe oder ſchenckt ſo er geſehen oder bezügt wurde, derſelbich übertretter ſoll vor eyn buſs zehen gulden unſer fabricken verfallen ſyn und ſunder verzug uſsrichten und bezalen.

It. Will aber eyner oder mehr ſynen guten fründen undt gönder wyn umb guter geſellen und keines geldts willen geben das ſoll eyn yeder macht han zu thun.

It. An wem der Wynſchanck zu Zeyten iſt und ordnung betrifft, derſelbig ſall freinte undt keine zanghafftige lude oder geſte nit ſezen undt wyn geben, dieſelbige muttwilligen mit guten wortten abwyſſen.

It. Wo aber ſolche mutwillige und zanghafftige der Wyrt an wiſſen Wyn mitdhilt und ſie ſezt, aber nach der hand eyner den andern beſcheddiget oder blutruſtigt mecht und der wirt yns doch ſolchs nit vorgenehme und geſteedt ſo das ſolches erhort oder ſie der geletziget beclagt, derſelbige wirt ſall uff ſtund der fabricen unſer Kirchen auch zehen gulden verfallen und ſchuldig ſin zu geben und bezalen.

It. Ob imands nach lude der ordnung des probſt und capitels vervile oder busſellig würde und zu forderung

Digitized by Google

rung eynes amptmann in der bezalung widerwertig würde und nit bezalen wolle ſolchen frevel oder bus, iſt er ein geiſtlicher, er ſy Canonicus oder Vicarius ſoll er ſuſpendirt ſeyn aller ſeiner renthen bis das er ſolche bus ausgericht hat ganzlich vor ſich oder ſein geſinde und darnach ſolchen frewel abtragen an eyn Capitel, wer er aber ein lay und ſich weigert ſolches uſszurichten es ſey dinſtbode meyde oder Knecht, ſoll ein herrſchaft ſolches dhynſtboden davorſtehen und uſsrichten ym an ſyme lone abzuſchlagen oder mit recht vorzunehmen an hyndernus by einer pene drey gulden an eynen probſt.

It. Mogt und ſoll eyn iglicher inwohner er ſey eyn ley oder geiſtlich, wann er ſicht ſchaden mit viehe oder mit geſinde, wie das geſcheen mogt, einen zu ihm nemen und yn ſolchen Schaden oder frevels zu weyſen und dann eyn Schützen mitbringen, ſoll der gereyet werden in maſſen als het yn der Schütz ſelber funden.

Dieſſe obgenennte punɛte und artickel wollen wir ſtede und veſte gehalten haben ongeverlich und on argeliſt auch zu meren und minderen nach unſerem undt unſeres Stiffts nutzen und wolgefallen.

Digitized by Google